

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : 71037622-010.06.02/
Konu : Hayvan Hastalıkları ile Mücadele
ve Hayvan Hareketleri Kontrolü

03/02/2016

GENELGE
2016/02

Gelişen ve değişen dünyanın en önemli sorunlarından birisi güvenilir ve yeterli gıdaya erişebilmektir. Hayvan sağlığının doğrudan insan sağlığını etkilediği ve hayvansal ürünlerin insan beslenmesindeki tartışılmaz gereksinimi unutulmamalıdır. “Sağlıklı İnsan İçin Sağlıklı Hayvan” yaklaşımında, hayvan sağlığı ve refahı, gıda güvenirliliği ve halk sağlığı konularında veteriner hekimlerin önemli sorumlulukları bulunmaktadır.

Hayvan sağlığından ve veteriner hizmetlerinden sorumlu olan Bakanlığımızca, her yönüyle stratejik bir sektör olan hayvancılığa gereken önem verilerek, hayvan hastalıklarının kontrol altına alınabilmesi, eradikasyonunun sağlanması amacıyla “Oral Aşılama ile Kuduz Hastalığının Kontrol ve Eradikasyonu Projesi”, “Koyun ve Keçilerin Elektronik Kimliklendirilmesi ve Kaydı Projesi”, “Veteriner Hizmetleri Strateji Belgesi Hazırlanması Projesi”, “Hayvan Hastalıkları ve Zararlıları İle Mücadele Projesi” ve “Aşı Üretim Merkezi Kurulması Projesi” gibi ulusal ve uluslararası birçok proje yürütülmektedir.

Korunma, tedaviden daha kolay ve ucuzdur prensibi çerçevesinde hazırlanan “Aşı Üretim Merkezi Kurulması Projesi” kapsamında Bakanlığımıza bağlı Veteriner Kontrol Enstitü Müdürlüklerinde üretimi yapılan ve ülkemiz hayvan sağlığı alanında kullanılan aşuların, uluslararası standartlarda (GMP –İyi üretim uygulamaları) üretiminin ve kontrollerinin yapıldığı bir tesis kurulacak ve hayvan hastalıkları ile mücadele etkinleştirilecektir.

Şap hastalığı ile mücadelenin etkinliğini artırmak amacı ile şap hastalığına yönelik olarak “Risk Bazlı Stratejik Plan” hazırlanmıştır. Ulusal ve Uluslararası uzmanların katkıları ile hazırlanan plan ile şap virüsünün yayılma sebepleri ve bu sebeplerin yok edilmesine yönelik tedbirler belirlenmiştir. Plan çerçevesinde yapılacak çalışmalar ile Trakya'nın ariliğinin sürdürülmesi, Anadolu'da ise Marmara ve Ege bölgesinden başlayarak kademeli olarak ariliğin sağlanması hedeflenmiştir. Halen şap hastalığına yönelik olarak hazırlanan stratejik plan, önümüzdeki yıllarda diğer hastalıklar için de hazırlanacaktır.

Hayvan hastalıkları ile mücadele yanında, hayvanların kayıt altına alınması, halk sağlığı ve hayvan refahının sağlanması, hastalıkların teşhis ve tedavi hizmetleri ile sağlıklı hayvansal ürün elde edilmesine yönelik çalışmalar da gerçekleştirilmektedir.

Hayvan hastalıkları ile mücadele amacı ile 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve söz konusu Kanun çerçevesinde yayımlanmış Yönetmeliklerde hayvan hastalıklarının bildirim sistemi ve kontrol tedbirleri, hastalıkların izlenmesi ve ortadan kaldırılması, hayvanların tanımlanması ve hareketleri ile ilgili kurallar belirlenmiştir.

Bu çerçevede, hayvan sağlığını ve dolayısı ile halk sağlığını korumak için ihbarı mecburi hastalıklar ve diğer hastalıklarla mücadele kapsamında Bakanlıkça belirlenmiş 2016 yılı mücadele programı aşağıda açıklanmaktadır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

A- GENEL PRENSİPLER

1. 22 Ocak 2011 tarih ve 27823 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelikte belirlenen **İhbarı Mecburi Hastalıklar Listesinde (EK-1)** yer alan hastalıklarla ilgili ihbarlar en hızlı şekilde ve titizlikle değerlendirilecektir.
2. **Hayvan hastalıkları ile mücadelede TARGEL ve 4-B kapsamında çalışan veteriner hekimler süre gözetmeksizin görevlendirilecektir.**
3. **5996 sayılı Kanun gereği tazminatlı hayvan hastalıkları Hayvan Hastalıklarında Tazminat Yönetmeliği ile belirlenmektedir. Tazminatlı hastalıklara esas Yerel Kıymet Takdir Komisyonu 5996 sayılı Kanun'da belirlendiği gibi oluşturulacaktır. Tazminat ödenecek hayvanların kıymet takdirlerinin belirlenmesine dair esaslar bu Genelge'nin "P" bölümünde belirlenmiştir.**
4. 5996 sayılı Kanun gereği kurulan Yerel Kıymet Takdir Komisyonunda görev alacak Bakanlık temsilcisi resmi veteriner hekim olacaktır. Mahallin en büyük mülki amirinin belirleyeceği kişinin, hastalık nedeniyle kurulmuş olan hayvan sağlık zabıtası komisyonu üyelerinden birinin olması Bakanlığımızca uygun görülmektedir. Hayvan sahibinin seçeceği bilirkişi ile ilgili olarak, il/ilçe müdürlükleri bölgelerinde kurulu hayvancılıkla ilgili tüm sivil toplum örgütlerinden söz konusu komisyonda görev almak üzere temsilci bildirmelerini isteyecek, üye listesi oluşturacak ve liste hayvan sahibine temsilcisini seçmek üzere tebliğ edilecektir. Komisyon mahallin en büyük mülki amirinin onayı ile kurulacaktır.
5. Kurumlar arasında etkin koordinasyon ve işbirliği içerisinde hayvan sağlığını korumak, salgın ve bulaşıcı hayvan hastalıkları ile mücadele etmek, ülke içindeki hayvan hareketleri ile hayvan ve hayvansal ürünlerin sevkine dair tedbirleri almak ve uygulamak üzere Bulaşıcı Hayvan Hastalıkları ile Mücadelede Uygulanacak Genel Hükümlere İlişkin Yönetmelik kapsamında hayvan sağlık zabıtası komisyonları kurulacaktır.
6. Hayvan hastalıklarının tespiti amacıyla yapılan sağlık taramaları aksatılmadan ve hassasiyetle sürdürülecektir. Şüpheli hayvan ölümlerinin duyulması veya sebebi belirlenemeyen hayvan hastalıklarının çıkması halinde erken uyarı ve erken müdahale prensiplerinin uygulanması için il müdürlüklerince; Bakanlığımız Enstitüsü Müdürlüklerinden derhal uzman talebinde bulunulacak, durum gecikmeksizin Bakanlığa bildirilecektir.
7. **İhbarı zorunlu hastalıkların mihrak takibi ve epidemiyolojik araştırması Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri/Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürü tarafından koordine edilecektir.**
8. Epidemiyolojik değerlendirmelerin daha sağlıklı yapılabilmesi için hastalık mihraklarında, hastalığın bulaşma yolu ve şekli (**filyasyon**) gerçek anlamda anlaşılincaya kadar çalışmalar sürdürülerek, bulaş kaynağı tespit edilecek ve gerekli önlemler alınacaktır.
9. Ekzotik hastalıklara karşı Bakanlığımızca hızlı tedbir alınması ve hastalıkların yayılmasının önlenmesi için erken tespit edilmesi çok önemlidir. Bu nedenle Ekzotik hastalıkların ülkemize bulaşması riskine karşı, özellikle Doğu ve Güneydoğu sınır illerimizde görevli TARGEL ve 4-B kapsamında çalışan veteriner hekimlerin mihrak araştırmalarında etkin rol alması sağlanacaktır. İl Müdürlüklerince söz konusu personele görev ve sorumlulukları yazılı olarak tebliğ edilecek, sorumluluk bölgelerinde oluşan hastalıkların bildirim ve izleme yükümlülükleri hatırlatılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

10. Hayvan satış yerlerinin denetim ve kontrolleri aksatılmadan yürütülecektir.
11. Zoonoz bir hastalık çıkması durumunda aynı gün Sağlık Bakanlığı ilgili taşra birimlerine bildirimde bulunularak gerekli işbirliği ve koordinasyon sağlanacaktır. Zoonoz hastalıklarla mücadele konusunda Sağlık Bakanlığı taşra teşkilatı ve yerel yönetimlerle değerlendirme ve koordineli çalışma toplantıları yapılacaktır. Alınan müşterek kararlar Bakanlığa bildirilecektir.
12. Hastalık mihraklarında alınacak karantina tedbirlerinin yerine getirilmesinde Muhtarlık, Belediye, Emniyet ve Jandarma teşkilatları ile işbirliği yapılacaktır.
13. 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 4. maddesinin sekizinci fıkrasında "İl özel idareleri ve belediyeler, hayvan hastalıkları ile mücadele ve kontrollerde Bakanlığa yardımcı olmakla yükümlüdür" hükmü yer almaktadır. Söz konusu Kanun hükmü kapsamında hayvan hastalıkları ile mücadele çalışmaları için İl Özel İdareleri ve Belediyelerden bütçelerinde bu hususa yer vermeleri yazılı olarak istenecektir.
14. Hayvan hastalıkları ile mücadele çalışmaları mesaiye bağlı kalınmaksızın uygun olan en erken saatte başlatılarak, tüm yetiştiricilere ulaşılması sağlanacak, mükerrer görevlendirmeler azaltılacaktır.
15. Hastalık çıkışlarında ve aşı kampanya dönemlerinde planlanan hedeflere ulaşmak ve hastalıkla mücadeleyi olumsuz etkilememek için, mesai mevhumu gözetmeksizin çalışılacak, görevli personele mesai konusunda İl/İlçe Müdürlüklerince gerekli kolaylık sağlanacaktır. **Mesai öncesi aşılama çalışmalarına gönderilen personelden, görev dönüşü Şube Müdürü ve İlçe Müdürünün uygun görüşü ile mesaiye devamı beklenmeden idari izin verilebilecektir.**
16. İl Müdürlükleri, çalışma takviminin başlangıcında **İl Müdürünün başkanlığında**, konu ile ilgili tüm sorumluların katılımlarıyla toplantı düzenleyerek, aşılama programını kolaylaştırıcı ve hızlandırıcı tüm tedbirleri alacaktır.
17. **Koyun ve Keçilerde tespit edilen tüm hastalıklar ile ilgili bildirimler Koyun-Keçi Kayıt Sistemine (KKKS) kayıt edilecektir.**
18. Hastalık Çıkış ve Sönüş Bildirimleri İlçe Müdürlüğü tarafından hazırlanarak aynı gün içinde TÜRKVET/KKKS'ye işlenecek ve İl Müdürlüğüne gönderilecektir. İl Müdürlüğüne TÜRKVET/KKKS'de bulunan hastalık verileri kontrol edilip, çıkış ve sönüş bildirimleri İl Müdürlüğü bünyesinde muhafaza edilecektir. **Söz konusu raporlar hastalık bazında dosyalanarak Genel Müdürlüğümüze takip eden ayın ilk haftası toplu olarak gönderilecektir.** Hastalık çıkışı ile sönüşünün sistem üzerinden yapılmasını takiben mucadele@tarim.gov.tr adresine elektronik posta ile bildirilecektir. Ziyaret kayıtları sürekli kontrol edilecek, boş veya hatalı kayıtlar düzeltilecek ve kayıtların güncel tutulması sağlanacaktır. TÜRKVET/KKKS'ye kaydı yapılmamış olan hastalıklar için sorumlular hakkında yasal işlem yapılacaktır. Hastalık çıkış ve sönüş bildirimlerinin düzenlenmesi ile TÜRKVET/KKKS kayıtlarında geçerli olan esaslar **EK-2a'** da, hastalık bildirimleri ve TÜRKVET/KKKS kayıtlarında epidemiyolojik tanımlamalar **EK-2b'** de verilmektedir. TÜRKVET/KKKS üzerinde hastalık bildirimleri yapılması hakkında detaylı kılavuz **EK-3/1, EK-3/2, EK-3/3, EK-3/4, EK-3/5, EK-3/6 ve EK-3/7'** de yer almaktadır.
19. **Bakanlığımız Enstitü Müdürlükleri tarafından gönderilen laboratuvar sonuç raporunda antikör pozitiflik tespit edilmesi durumunda hastalık çıkışı yapılmayacaktır.**
20. Koruma ve Kontrol Uygulamaları Cetveli İl ve İlçe Müdürlükleri tarafından takip eden ayın ilk haftası **TÜRKVET** üzerindeki "**HBS/KKGM Aylık Aşı Cetveli**" bölümünden girilecektir. Her İlçe Müdürlüğü kendi ilçesinin cetvelini ilgili bölüme kaydettikten sonra "**Raporlar/Bilgi Raporları/Kor. ve Kont. Uygulamaları Cetveli**" çıktısını alacak,

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

imzalayarak İl Müdürlüğüne gönderecektir. İl Müdürlükleri merkez ilçe verilerini girecek, tüm ilçelerin giriş yaptığından emin olduktan sonra aynı raporu sistemden il toplamı olarak alacak, imzalayarak ilçe raporları ile birlikte dosyasında muhafaza edecektir. Koruma ve Kontrol Uygulama Cetvelleri evrak olarak Genel Müdürlüğe gönderilmeyecek, Genel Müdürlük tarafından sistem üzerinden kontrol edilecektir.

21. Bakanlık Enstitü Müdürlükleri, Şap Enstitüsü ve Özel Veteriner Teşhis Laboratuvarlarınınca teşhisi yapılan ihbarı mecburi hastalıklar, mucadele@tarim.gov.tr adresine elektronik posta ile bildirilecektir. **Söz konusu raporların asılları hastalık bazında dosyalanıp Genel Müdürlüğümüze takip eden ayın ilk haftası posta ile gönderilecektir.** Hastalığın çıktığı yerin İl/İlçe Müdürlüğüne ve Enstitü Müdürlüğüne elektronik posta veya faks ile bildirimden sonra raporun aslı posta ile gönderilecektir.
22. Hayvanların Tanımlanması ve Veteriner Biyolojik Ürün Uygulama Ücreti Makbuzu ve tutulan defterler İl Müdürlüklerince bastırılacak, Bakanlıktan talep edilmeyecektir. Hayvanların tanımlanması ve Veteriner Biyolojik Ürün Uygulama Ücreti Makbuzlarının serbest veteriner hekimlere kıymetli evrak olarak bedeli mukabilinde verilmesi ve aşılama bu makbuza yazılması sağlanacaktır.
23. **Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyon Kararları Bakanlığa gönderilmeyecek İl/İlçe Müdürlüklerinde muhafaza edilecektir.**
24. Hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadelede kullanılan alet ve malzemeler öncelikle İl ve İlçe Müdürlükleri imkânları ile tedarik edilecektir. Tedarik edilemeyecek ve zorunlu kullanılması gereken alet-malzeme ve veteriner sağlık ürünü talepleri sadece Genel Müdürlüğe yapılacak, istenen malzemelerin kargo ile gönderilmesinin istenip istenmediği bildirilecektir. **Genel Müdürlüğün tahsisi dışında Merkez İkmal Müdürlüğünden malzeme talep edilmeyecektir.**
25. Hastalıklar ile mücadelede kullanılmak üzere gönderilmiş olan makine, alet ve sarf malzemeleri hastalıkla mücadele amacı dışında kullanılmayacak olup makinelerin bakımları düzenli yapılacaktır. Tüm malzemeler bir depoda düzenli şekilde muhafaza edilecek, depo anahtarı ilgili personellerde bulunacaktır. Makine kullanımları ilgili tüm personele öğretilerek acil durumlarda sıkıntı oluşmasına izin verilmeyecektir.
26. **İl/İlçe Müdürlükleri, Sığır Tüberkülozu ve Ruam hastalıklarının kontrolünde kullanılan analog deri kalınlığını ölçen kumpasların doğru ölçüm yapabilmesi amacıyla kalibrasyonlarını yılda en az bir kez yaptıracaklardır.**
27. “Veteriner Teşhis ve Analiz Laboratuvarları Yönetmeliği” ne göre Bakanlıkça ruhsatlandırılmamış Veteriner Fakülteleri laboratuvarlarının hastalık bildirimleri sonrasında hastalık çıkışı yapılmayacak, ancak kordon ve karantina tedbirleri uygulanacaktır. Bu tedbirler, resmi veteriner hekimce alınan marazi maddeye istinaden, hastalık ile ilgili Ulusal Referans Laboratuvarca (URL) hastalık hakkında rapor verilinceye kadar sürdürülecektir. Alınan tedbirler URL tarafından hastalığı teyidi durumunda hastalık sönüşüne kadar devam ettirilecek, teyit etmemesi durumunda ise sonlandırılacaktır.
28. KKKS sistemi içerisinde geliştirilen Numune Takip Sistemi (NTS) 27.05.2013 tarihinde devreye girmiştir. İl ve İlçe Müdürlükleri enstitülere marazi madde gönderirken NTS içerisinde bulunan marazi madde gönderme protokolünü oluşturacaklar ve bu protokolün çıktısını alarak numuneye birlikte ilgili Enstitü Müdürlüğüne göndereceklerdir. Trakya’ya sevk edilecek hayvanlardan alınan numuneler, hastalıktan ari işletmelerden alınan numuneler ve ithal edilen hayvanlardan alınan numuneler gibi bir işletmeden 5 adetten fazla numune gönderilmesi durumunda bu numuneler için NTS üzerinde protokol oluşturulmayacak ve numuneler sisteme kaydedilmeyecektir. Bu numuneler için İl ve İlçe Müdürlükleri **“Marazi Madde Gönderme Protokolü (EK-5) nü** dolduracaktır. Tazminatlı

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- hastalıklarda test materyalleri mutlak surette İl/İlçe Müdürlükleri kanalı ile ilgili Enstitü Müdürlüğüne gönderilecektir.
29. Koruyucu aşılama çalışmaları tüm il ve ilçelerde Bakanlık tarafından **EK-6' da** belirtilen tarihler arasında yapılacaktır.
 30. Veteriner biyolojik ürünler ile kulak küpesi, mikroçip gibi tanımlama hizmetleri için alınacak ücretler Bakanlık Makamı'ndan alınan 02.02.2012 tarih ve 230 sayılı "Hayvanların Tanımlanması İle Veteriner Biyolojik Ürünlerin Uygulama Ücretleri" Olur'u çerçevesinde alınacak ve söz konusu ücretler için uygulama sonunda "Hayvanların Tanımlanması ve Veteriner Biyolojik Ürün Uygulama Ücreti Makbuzları (**EK-14a, EK-14b**)" düzenlenecektir. 2016 yılı için uygulanacak idari para cezaları **EK-32'de** belirtilmiştir. Aşılamanın istenen hedeflere ulaşmasının sağlanması ve yetiştiricilerin farkındalığının artırılması için İl/İlçe Müdürlüklerince eğitim faaliyetleri yanında, yetiştiricilere 5996 sayılı Kanunun ceza hükümleri de hatırlatılacaktır.
 31. Balık yetiştiricileri ile sıkı bir işbirliği kurularak; hastalıklar, çiftliklerde alınması gereken koruyucu önlemler, aşı, ilaç, antiseptik ve dezenfektan kullanımı hakkında bilgi verilecektir. Balık aşıları da diğer aşılar gibi veteriner hekim ve yardımcı sağlık personelinde uygulanacaktır.
 32. Daha önceden mallein testi yapılmayan hayvanlara test yapılacak ve tek tırnaklı hayvan kimlik belgelerinin düzenlenmesine devam edilecektir. Söz konusu kimlik belgeleri hayvanların satılması veya sahip değiştirmesi durumunda yeni sahibi adına güncellenecektir.
 33. "Safkan Arap ve İngiliz Atlarının Soy Kütüğüne Kayıtlarına Dair Yönetmelik" hükümlerine göre damızlık olarak kullanılacak aygır ve kısıraklar için "**Damızlık Belgesi**" düzenlenmesinde **EK-7a'** da yer alan hususlara dikkat edilecektir. Yurt dışından ithal edilerek damızlıkta kullanılmak istenen aygır ve kısıraklar için, damızlık belgesi müracaat tarihinde, uluslararası referans laboratuvarında son 60 gün içerisinde gerçekleştirilmiş test sonuçlarına göre **Equine Viral Arteritis, Ruam, Durin ve Salmonella Abortus Equi** hastalıklarından menfi olduğu belgelenen hayvanlara sertifika tanzim edilecek, Türkiye'de yeniden test yaptırılması istenmeyecektir. Söz konusu hastalıkların tamamı yerine bir kısmına ait test sonuçları varsa, onlar kabul edilecek, diğerleri için ulusal laboratuvarında test yaptırılacak ve sonuçları menfi bulunanlara damızlık sertifikası tanzim edilecektir.
 34. 5996 sayılı Kanunu'nun 9. maddesi 1. fıkrasında "Hayvan sahipleri veya bakımından sorumlu kişiler, hayvan refahının sağlanması amacıyla, hayvanların barınma, bakım, beslenme, sağlık ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak, sorumluluklarındaki hayvanların insan, hayvan ve çevre sağlığı üzerinde oluşturabilecekleri olumsuz etkilere karşı gerekli önlemleri almakla yükümlüdür." hükmü yer almaktadır. Söz konusu hüküm, bulaşıcı hayvan hastalıkları nedeniyle karantina uygulanan işletmelerde oluşan katı ve sıvı atıkların, çevreyi kontamine ederek, hayvan hastalıklarının yayılmasına yol açmasına karşı alınacak tedbirler çerçevesinde Bakanlığımıza sorumluluk yüklemektedir. Bu kapsamda 5996 sayılı Kanun'un ilgili hükmünün hayvancılık işletmelerinin çevre sağlığına olan etkileri doğrultusunda hayvan hastalıklarının yayılmasının önlenmesi ile sınırlı olduğu, hayvancılık işletmelerinden oluşan katı ve sıvı atıklar ile koku gibi çevresel etkilerin ise 2872 sayılı Çevre Kanunu gereğince Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın sorumluluğundadır.
 35. Yetiştiricilerin isteği üzerine faaliyette bulunan hayvancılık işletmelerine aşağıda belirlenmiş kamu sağlığı, hayvan sağlığı ve hayvan refahı açısından minimum standartları taşımaları halinde **EK-24 'de** yer alan "Hayvancılık İşletmesi Faaliyet Belgesi" düzenlenecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- İşletme TÜRKVET bilgi sistemine kayıtlı olmalıdır.
 - Sığır cinsi ile koyun ve keçi türü hayvanların tamamı küpelenerek TÜRKVET/KKKS' de kayıt altına alınmış olmalıdır.
 - İşletmede kullanılan içme ve kullanma suyu şebeke suyundan değil de kuyu, artezyen, kaynak suyu gibi bir su kaynağından getiriliyorsa su analiz raporu alınmalı ve bu analizler yılda bir kez tekrarlanmalıdır.
 - İşletme binası kontaminasyon riski taşımamalı, ahır zemini ve duvarlar kolay temizlenebilir olmalıdır.
 - İşletme binası yeterli aydınlatma ve havalandırmaya sahip olmalıdır.
 - Değişik hayvan türleri bir arada bulundurulmamalıdır.
36. Hayvan sağlığı çalışmalarında kullanılan kayıt defterlerinin (Klinik Muayene, Aşı Serum Sarf, Kuduz Müşahede, Kuduz Kayıt, Ruam Kayıt gibi) düzenli olarak tutulması sağlanacaktır. Defterler Bakanlıktan talep edilmeyecek, İl Müdürlükleri tarafından bastırılacaktır. TÜRKVET/KKKS'nin tüm il/ilçe müdürlüklerimizce aktif olarak kullanılması gerektiğinden, söz konusu sisteme kaydedilen veriler için ayrıca kayıt defteri tutulmayacaktır. TÜRKVET/KKKS'ye kayıt edilmesi gereken tüm veriler zamanında ve eksiksiz olarak işlenecektir. Kayıtların işlenmesinden ilgili personel, kontrolünden İl Müdürlüklerinde Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su ürünleri/Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürü, İlçe Müdürlüklerinde ise İlçe Müdürü sorumludur.
37. İl/ilçe Müdürlükleri tarafından kimliklendirme ve kayıt altına alma faaliyetleri kapsamında, yetki devri yapılan kurum ya da kuruluşlarca küpeme yapılan işletmeler başta olmak üzere, İl/ilçede bulunan bütün işletmelerin en az % 5' ini kapsayacak şekilde risk analizi yöntemiyle işletme denetimleri gerçekleştirilecek, bu denetimlerin sonuçları dosyasında muhafaza edilecektir.
38. TÜRKVET/KKKS'de yer alan Bakanlığımızdan ruhsatlı hayvan pazar ve borsaları ile kesimhanelere ait bilgiler güncellenecektir. Sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanlar alım, satım veya kesim amacıyla söz konusu işletmelere veri tabanından nakil işlemi gerçekleştirildikten sonra sevk edilecektir.
39. Yetiştiricilerimizin sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanlarını naklederken, pazara götürürken, kesimhanede kestirirken hayvanlarını zamanında küpeletmeleri ve hayvanlarına gerekli aşıları zamanında yaptirmaları konusunda mutlaka duyurular yapılmalıdır.
40. **İhbarı zorunlu hastalık mihraklarında bulunan ve kesime elverişli olan hayvanlardan klinik hastalık belirtileri gösterenler en yakın kesimhaneye, klinik belirti göstermeyen hayvanlar ise bulaşmaya engel olacak tüm önlemler alınması şartı ile, hayvan sahibinin talebi ve İl/ilçe Müdürlüğünün uygun gördüğü herhangi bir kesimhaneye sevk edilebilecektir.**
41. Kesimhanelerde görevli resmi veteriner hekimler, ihbarı zorunlu hastalıklardan şüphe ettiğinde, bağlı bulunduğu İl/ilçe Müdürlüğü aracılığı ile Veteriner Enstitü Müdürlüğüne numune gönderilecek ve sonuç kesinleşene kadar ilgili hayvanın bulunduğu işletmeye geçici kordon konulacaktır.
42. **İhbarı zorunlu hastalıklardan ölen veya öldürülen hayvanlar gömülerek imha edilecek ise akarsuları ve yer altı sularını kontamine etmeyecek şekilde, iki metre derinliğinde çukurlar açılarak üzerlerine sönmemiş kireç dökülerek gömülecektir. Mümkün olmadığı hallerde tamamen yakılarak imha edilecektir.**
43. **Türkvvet veri tabanı hayvancılık işletmelerinde birden fazla sürü kaydı yapılması için uygundur. Fiziksel durumu uygun ve hayvan sayısı yüksek işletmelerde oluşturulan sürü kayıtları üzerinden hastalık takibi yapılması ve sürdürülebilir hayvancılığın tesis edilmesi Genel Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.**

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Özellikle karantina süresi uzun olan sığır tüberkülozu, sığır brusellozu ve kuduz hastalıklarında, hastalık tespit edilen hayvanın bulunduğu sürüde, hastalık takibinin yapılması ve tüm işletmenin kısıtlamalara tabi tutulmaması hastalığın takibine engel olmadığı gibi işletmenin faaliyetini sürdürebilmesi için de gereklidir. Bu nedenle sürü oluşturulabilecek şartlara sahip işletmelerde çıkan hastalıklar sonrasında, hastalık çıkan hayvanla temasta bulunan sürülerde, hastalık kısıtlamaları uygulanacak, işletmenin diğer sürülerinde kısıtlama uygulanmayacaktır. Hastalık çıkışları şimdiye kadar olduğu gibi işletme üzerinden yapılacak ancak ilgili sürüde kısıtlamaların ve hastalık takibinin yapıldığı, raporun açıklama bölümünde belirtilecektir.

- 44. Şap Enstitüsü Müdürlüğü, Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlükleri ve Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri/Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürlükleri gerek kendi aralarında gerekse Genel Müdürlükle haberleşmede Bakanlığımız tarafından kendilerine tahsis edilen@gthb.gov.tr uzantılı resmi elektronik posta adreslerini kullanacaktır.**

B- AŞILARIN TEMİNİ, UYGULAMALARI VE PROGRAMLI AŞILAMALAR

- 1. Bakanlığımız aşılama programı çerçevesinde, ilgili Enstitü Müdürlüklerimizce üretilen Brusella, Şap ve PPR aşıları için, ilgili Enstitü Müdürlüğünce ücret talep edilmeyecektir. Yine Bakanlığımız bütçe imkanları ile temin edilen Kuduz aşısı programları çerçevesinde İl Müdürlüklerine, Etlik VKMAEM tarafından ücretsiz olarak gönderilecektir.**
- 2. Enstitü Müdürlüklerimizce üretilen Şap ve PPR aşıları, Şap Enstitüsü ve Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüklerine ait araçlarla ilin bağlı olduğu Veteriner Enstitü Müdürlüklerine gönderilecek, İl Müdürlüklerimizce söz konusu aşılar Enstitü Müdürlüğünden teslim alınacaktır. Aşıların gönderilme zamanı, programın başlangıç tarihlerine göre planlanacaktır.**
- 3. Bakanlıkça ücretsiz gönderilen aşıların dışında İl ve İlçe Müdürlükleri her türlü aşı ihtiyaçlarını İl Müdürlüğü döner sermayelerince temin edecektir. Döner sermayeler vergi ve harçlar dışında, karları %10'dan fazla olmayacak şekilde aşı fiyatı tespit edecekler, başka herhangi bir şey için ilave yapılmayacaktır. Aşı uygulaması esnasında oluşacak zorunlu aşı kayıpları İl Müdürlüğü döner sermayelerince karşılanacaktır.**
- 4. İl Müdürlükleri Hayvan Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele Programı ve program dışındaki aşıları, doğrudan aşı üretimi yapan Enstitülerle irtibat sağlayarak temin edeceklerdir. Aşılar ısıya karşı hassas olduğundan, Enstitülerden elden teslim alınacak veya İl Müdürlüklerine soğuk zincir şartlarına uygun şekilde ulaştırılması temin edilecektir. Canlı aşılar kullanım zamanına kadar -20 °C muhafaza edilecektir.**
- 5. Aşılama sırasında kontaminasyon riskinin en az düzeye indirilmesi amacıyla gerek personel gerekse araçlar ile hastalıkların bulaşmasının engellenmesi için gerekli tedbirler alınacaktır. Aşı şişesinde bir uç, enjektörde ayrı bir uç kullanılmasına özen gösterilecektir. Yapılabildiği ölçüde her hayvan için tek kullanımlık enjektör veya ayrı uç kullanılacaktır. (İşletmeden işletmeye mutlaka değiştirilecektir)**
- 6. Çiftlik hayvanlarından sığırlarda şap aşılması ile kuduz aşılması, koyun ve keçilere, koyun-keçi vebasası aşısı ile şap aşısı hayvanların farklı uygulama bölgelerine, ayrı ayrı enjektör kullanılmak şartı ile aynı anda yapılabilir olduğu yapılan saha çalışmalarında**

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

ortaya konmuştur. Aynı anda yapılması durumunda bu aşuların kesinlikle birbirine karıştırılmaması ve aynı bölgeden yapılmamasına dikkat edilecektir.

7. Programlı aşulamalarda, Bakanlığımız İl Müdürlükleri ile sözleşme imzalayan Veteriner Hekim Odaları koordinasyonunda gerçekleştirilen aşılama uygulamalarından, büyükbaş aşulamaları TÜRKVET, küçükbaş aşulamaları ise KKKS veri tabanına, uygulamadan sonraki 10 gün içerisinde kayıt etmelidir. Sistemlere kayıt edilmemiş aşı uygulamaları, uygulanmamış kabul edilir.
8. Bireysel olarak Bakanlıkça ihbarı zorunlu olarak tespit ve ilan edilen hastalıklara karşı koruyucu aşılama yapacak serbest veteriner hekimler, aşılama öncesi aşılama yeri ve zamanını, aşı uygulanacak hayvan nevi ve sayılarını il/ilçe müdürlüklerine bildireceklerdir. Serbest veteriner hekimler uyguladıkları büyükbaş aşulamalarını TÜRKVET, küçükbaş aşulamalarını ise KKKS veri tabanına uygulamadan sonraki 10 gün içerisinde kayıt etmelidir. Bu süre içerisinde serbest veteriner hekimlerce sisteme kayıt edilmemiş aşı uygulamaları, uygulanmamış kabul edilir.
9. Hayvancılık işletmelerinde görev yapan veteriner hekimlerin aşı uygulaması yapabilmesi için Veteriner Tıbbi Ürünler Hakkında Yönetmelik ile Veteriner Eczacı Depoları, Perakende Satış Yerleri (Veteriner Hekim Muayenehane, Poliklinik ve Hayvan Hastaneleri) ile Toptan Veteriner Tıbbi Ürün Temin Eden Hayvancılık İşletmelerinin İzin ve Denetimleri Talimatına ek olarak aşağıdaki hususları yerine getirilmelidir. İşletme veteriner hekimleri uyguladıkları aşulamaları her ayın ilk haftasında Bakanlık İl/ilçe Müdürlüklerine bildirmelidir. İşletme veteriner hekimleri uyguladıkları büyükbaş aşulamalarını TÜRKVET, küçükbaş aşulamalarını ise KKKS veri tabanına uygulamadan sonraki 10 gün içerisinde kayıt etmelidir.
10. Bakanlıkça programlanan aşulamalar resmi veteriner hekim, veteriner sağlık teknikeri/teknisyenleri tarafından gerçekleştirilir. İl/ilçe Müdürlüğünün personel ve iş durumu programlı aşulamaların gerçekleştirilmesi için yetersiz ise **Veteriner Hekim Odaları** ile **EK-8' de** belirtilen şartlar dikkate alınarak İl Müdürlüğünce yapılacak protokol çerçevesinde programlı aşulamalar yaptırılabilir. Yapılan aşulamalar TÜRKVET/KKKS'ye 10 gün içinde kaydedilecektir. Bu süre içerisinde sisteme kayıt edilmemiş aşı uygulamaları, uygulanmamış kabul edilecek, bu aşı uygulamalarına bağlı destekleme ödemesi ya da sevk raporu tanzimi gerçekleştirilmeyecektir.
11. **Hastalıklarla etkin mücadele edebilmek için Bakanlıkça programlanan aşulamaların hedefler doğrultusunda ve zamanında gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle aşılama programının zamanında tamamlanabilmesi için İl/ilçe Müdürlüğünce ihtiyaç duyulan sağlık personeli olan TARGEL personellerinin görevlendirilmesi ile sağlanacaktır. Bu görevlendirmelerin yeterli olmadığı durumlarda serbest veteriner hekimlerin işgücünden yararlanılması gerekmektedir.**
12. **İhbarı zorunlu hastalıklara karşı yapılan aşulamalarda, aşılması esnasında ya da sonrasında oluşabilecek alerjik reaksiyonlarda kullanılmak üzere gerekli ilaçlar aşılama ekibinin yanında hazır bulundurulacaktır.**
13. **Aşılama dönemlerinde uygulanan aşular her hafta Cuma günü saat 16:00 itibarı ile çalışmaların tamamını kapsayacak şekilde güncellenerek ve Ek-21'de yer alan form kullanılarak sadece elektronik olarak mucadele@tarim.gov.tr adresine bildirilecek, kampanya sonunda ise bir kez yazılı olarak gönderilecektir. Söz konusu aşılama rakamları ile veri tabanına işlenen rakamlar uyumlu olacaktır.**
14. **Aşılama Kampanyaları öncesi gerekli kamuoyu desteğinin sağlanması amacıyla aşılama ile ilgili paydaşların bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi kampanyası yapılacaktır. Kampanyalarla ilgili olarak hazırlanan ve İl Müdürlüklerine gönderilen hastalıklara karşı uygulanan aşılama özendirici afiş, liflet, broşürlerin yetiştiriciye**

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

ulaştırılması, RADYO ve TV spotlarının kampanya dönemlerinde Radyo ve Televizyonlarda yayımlanması sağlanacaktır.

15. 2016 yılı Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı henüz yayımlanmamış olmakla birlikte, Karar'da yer aldığı takdirde programlı aşılamalarda uygulayıcıların desteklenmesi işlemleri **EK-8' de** yer alan hususlar kapsamında gerçekleştirilecektir. Kamuda çalışan veteriner hekimler, veteriner sağlık teknikeri/teknisyenleri ve hayvancılık işletmelerinde görevli sözleşmeli veteriner hekimler, söz konusu Karar ve Tebliğ kapsamında değildir. Gerçekleştirilen aşılama sonrasında **EK-9a'** da yer alan Hak Ediş Belgesi her bir uygulayıcı için Veteriner Hekimleri Odalarınca ayrı ayrı tanzim edilerek İl Müdürlüğüne teslim edilecek, İl Müdürlüğü ise **EK-9b' de** yer alan Hak Ediş Belgesini düzenleyerek Bakanlığa, Veteriner Hekimleri Odası ile yapılan Protokol ve desteklemeden yararlanacak Veteriner Hekim listesi ile birlikte gönderecektir.
16. Türkiye Jokey Kulübü'nün hastanesinin olmadığı illerde, Soy kütüğüne kayıtlı Safkan Arap ve İngiliz Atlarına Equine Influenza Virus, Equine Herpes Virus (EHV 1-4) ve Tetanoz hastalıklarına karşı yapılacak aşılama Bakanlığımız ve Türkiye Jokey Kulübü'nün işbirliğinde İl/İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerince gerçekleştirilecektir. İhtiyaç duyulacak aşılama Türkiye Jokey Kulübü tarafından temin edilecektir.

C- DENETİM VE KONTROL

1. Ülkemiz süt sektörünün AB ülkelerine süt ve süt mamulleri ihracatı yapabilmesi için, 853/2004 EEC ve 854 EEC sayılı direktifler çerçevesinde hazırlanan 26/07/2012 tarihli 2012/21 sayılı Ari İşletmeler ve Onaylı Çiftlikler Genelgesine uygun olduğu belirlenen süt çiftlikleri, genelge kapsamında Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri/Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürlüğü ve Gıda ve Yem Şube Müdürlüğü tarafından yılda en az 2 (iki) kez denetlenecektir.
2. Kuluçkahane ve damızlık kanatlı işletmeleri ile ilgili çalışmalar 16.01.2014 tarih ve 28884 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Kuluçkahane ve Damızlık Kanatlı İşletmeleri Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülecektir. Uygulamada dikkat edilecek hususlar 29.05.2015 tarih ve 11 numaralı Kuluçkahane ve Damızlık Kanatlı İşletmeleri Yönetmeliği Uygulama Talimatı hükümlerine uyulması sağlanacaktır.
3. Damızlık Kanatlı İşletmelerinin sağlık kontrollerinde faal kümes adedi dikkate alınacaktır.
4. Kanatlı hayvan bulunduran işletmeler, ticari amaçlı yumurta veya kanatlı eti üretiyor ise, hayvan sayısına bakılmaksızın, ticari işletme olarak ele alınacak ve Genel Müdürlüğün 09.07.2015 tarih ve 2015/13 No'lu Ticari Etlik ve Yumurtacı Kanatlı İşletmelerinin Biyogüvenlik Talimatı kapsamında denetlenecektir. Biyogüvenlik Talimatına göre önlemleri yetersiz olan kanatlı işletmelerine TURKVET'te bulunan Kanatlı Veri Tabanı uygulamasından kısıt konacaktır. Söz konusu ticari işletmelerde 50 adetten az kanatlı hayvan bulunuyor ise Biyogüvenlik Talimatında belirtilen ölü-imha çukuru, farklı yaştaki hayvanlar ve civciv sevkine ilişkin hükümleri dikkate alınmayacaktır.
5. Kümes denetimleri sırasında kuş gribi hastalığına yönelik ticari işletmelerde Kuş Gribi Survey El Kitabı çerçevesinde tarama yapılacaktır.
6. Biyogüvenlik Talimatı kapsamında İl Müdürlükleri programa aldıkları ve denetledikleri kümes sayılarını EK-10a' da yer alan "Kanatlı İşletmeleri Faaliyet Raporu ile her yıl

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Temmuz ve Ocak aylarının 20'sine kadar faaliyetlerini iki dönem halinde Genel Müdürlüğe bildireceklerdir.

7. Arı hastalıkları yönünden il genelinde bulunan arı işletmeleri ihbarı mecburi arı hastalıkları yönünden ilkbahar ve sonbaharda yılda en az iki kez Basit Tesadüfi Örneklem Yöntemi kullanılarak en az %10 oranında denetlenecektir. Denetleme yapılacak arı işletmelerinde bulunan aktif kovanların tamamı hastalıklar yönünden kontrol edilecektir. Denetimi yapılan arı işletmeleri ile ilgili sonuçlar "Arı İşletmeleri Faaliyet Raporu" (EK-11a), da yar alan form kullanılarak Temmuz ve Ocak aylarının 20' sine kadar Genel Müdürlüğe gönderilecektir. Temel petek üretim yerleri özellikle üretim sezonu dönemlerinde ve yılda en az iki kez denetlenerek gerekli numuneler alınacaktır. Alınan numunelerde hastalık tespiti halinde ilgili mevzuata göre işlemler yapılacak, yapılan iş ve işlemler, Temel Petek Üretim Yerleri Kontrol Raporu (EK-11b)' nda belirtilecektir.

Ç- EĞİTİM, YAYIM VE BİLGİLENDİRME

1. Hayvan sağlığı hizmetlerinin daha etkin ve verimli yürütülmesini sağlamak için mevzuat ve uygulamalar konusunda, İl Müdürlüklerince; resmi veteriner hekimlere, serbest veteriner hekimlere, belediye ve özel kesimhane veteriner hekimlerine, hayvan satış yeri yetkililerine, hayvan yetiştiricileri, kasap, celep ve hayvan taşımacılığı ile uğraşan kişilere yönelik eğitim çalışması yapılacaktır.
2. Jandarma ve Emniyet Teşkilatları ile ilgili diğer kuruluşlara belgesiz ve kaçak hayvan hareketleri konusunda eğitim verilecek, söz konusu kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve gerekli koordinasyon sağlanacaktır.
3. **Program kitapçığımızda yer alan hizmet içi eğitim programı Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilecek, sonuç raporları EK-12' de yer alan formlar kullanılarak 2016 Temmuz ayının ilk haftasında Genel Müdürlüğe gönderilecektir. Yapılan tüm eğitimler kayıt altına alınacak, verilen sertifika kopyaları ile katılımcı listeleri dosyalanarak muhafaza edilecektir.**
4. Genel Müdürlüğümüzce hazırlanarak İl/İlçe Müdürlüklerimize yayım amaçlı gönderilen TV ve radyo spotlarının, afiş, broşür ve lifletlerin hedef kitleye ulaşmasında azami gayret sarf edilecektir. Eğitim ve yayım çalışmalarında görsel ve yazılı basından azami ölçüde yararlanılacaktır.
5. **Bal arılarının zirai mücadele ilaçlarından en az etkilenmesini sağlamak amacıyla Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri/Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürlükleri, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüklerinden alacakları bitki hastalık ve zararlıları ile mücadele dönemlerine ait bilgileri illerinde konaklayan arıcılara aktaracaklardır.**
6. Kanatlı İşletmelerinde yapılacak kontrollerle ilgili olarak kümes işletmecilerine ve kümesten sorumlu veteriner hekimlere yönelik eğitim çalışmaları yapılacaktır.
7. İl Müdürlükleri ve Enstitü Müdürlüklerine gönderilen genelge, kitap, broşür gibi eğitim materyallerinin ilgili tüm personele duyurulması sağlanacak, eğitici filmlerin yerel televizyonlarda yayınlanması için çaba sarf edilecektir.
8. Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği ile Koyun ve Keçi Türü Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği'nin uygulanmasına yönelik olarak hayvan yetiştiricileri, kasaplar, celepler, hayvan taşımacılığı ile uğraşan kişiler, kesimhane sahipleri, hayvan satış yeri yetkilileri ve ilgili tüm diğer şahıslara eğitim verilecek, görsel ve yazılı basın yoluyla gerekli duyurular yapılarak konu ile ilgili olarak

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

afiş, broşür, liflet ve yetiştirici mektupları hazırlanıp yetiştiricilere ulaştırılacaktır. Özellikle doğum, ölüm, kesim ile işletmeye giren ve çıkan hayvanlara ilişkin bilgilerin zamanında bildirim konusunda yetiştiricilere eğitim verilecek, söz konusu bildirimleri yapmadıkları takdirde cezai müeyyide uygulanacağı yazılı olarak bildirilecek, konu ile ilgili afiş ve broşür bastırılacaktır.

9. TÜRKVET ve KKKS' nin kullanılmasına yönelik; veteriner hekim odalarına, serbest veteriner hekimlere, birliklere, şifre tahsis edilen işletmelere, kesimhane ve hayvan satış yeri yetkililerine eğitim verilecektir.
10. Enstitü Müdürlükleri tarafından eğitim ihtiyacı duyulan konularda enstitü personelinin diğer enstitü müdürlüklerine geçici görevlendirmesi yapılabilecektir.

D- VETERİNER HİZMETLERİ

1. Veteriner Hekimlerin açmış oldukları muayenehane, poliklinikler, hayvan hastaneleri ile ev ve süs hayvanı üretim, satış yerlerine ait bilgilerle ilgili olarak, İl Müdürlükleri tarafından TÜRKVET' e veri girişi yapılacaktır. **Ruhsat verilen bu yerlere ait bilgileri içeren dokümanlar, ayrıca Genel Müdürlüğe gönderilmeyecektir.**
2. **Serbest veteriner hekimlere yönelik yapılan denetim ve eğitimlerde düzenlenen "YILLIK DENETİM/EGİTİM FORMU" bundan böyle Genel Müdürlüğümüze gönderilmeyecek, İl Müdürlükleri bünyesinde muhafaza edilecektir.**
3. **Hayvan sağlığı hizmeti vermek isteyen Birlik, Vakıf, Dernek v.b kurum ve kuruluşlar, sahipli hayvanlara sağlık hizmeti vermek isteyen Belediyeler ile Veteriner Fakülteleri bünyesinde faaliyet gösteren hayvan hastanelerinin, Hayvan Hastaneleri Yönetmeliği hükümlerine göre ruhsat almaları gerekmektedir.**
4. Ev ve süs hayvanlarının sağlıklı ortamlarda üretilmeleri, alınıp satılmaları, barındırılmaları ve eğitilmelerini temin etmek, hayvan hastalıklarının yayılmasını önlemek, hayvanlardan hayvanlara ve hayvanlardan insanlara geçen hastalıklara mani olmak amacıyla, ev ve süs hayvanları üretim, satış, barınma ve eğitim yerleri etkin bir şekilde denetlenecektir.
5. Ev ve süs hayvanlarına ilişkin Yönetmelik kapsamındaki iş yerlerinde, Bakanlığımızdan ruhsatlı muayenehane, poliklinik veya hayvan hastanelerinde çalışan ve Hizmet İçi Eğitim belgesine sahip veteriner hekimler çalışacaktır. İşyerlerinde çalışacak veteriner hekimler, Veteriner Hekimler Odası tarafından görevlendirilecek olup, sözleşmeleri odaların bilgisi dâhilinde yapıldıktan sonra noterden tasdik edilecektir. Veteriner hekimlerin çalışma saatleri ve alacakları ücretler ile bir veteriner hekimin kaç işyerine bakacağı Türk Veteriner Hekimleri Birliği tarafından Bölge Veteriner Hekimler Odalarına bildirilmiştir. Sözleşmelerde, veteriner hekimlerin işyerinde bulunacakları gün ve çalışma saatleri belirtilmiş olacak ve denetimlerde, veteriner hekimlerin bu gün ve saatlere uyup uymadıklarına dikkat edilecektir.
6. 639 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye dayanarak, mevcut mevzuat hükümlerinin uygulanmasından sorumlu resmi veteriner hekimler, öncelikle hayvan hastalıklarına karşı planlanan mücadele hizmetleri ile hastalık ihbarlarının değerlendirilmesini yürütmekle görevlidir. Resmi veteriner hekimler 657 Sayılı Kanun'a tabi olmaları nedeniyle, belirlenen mesai saatleri içinde hizmet vermekle yükümlü olmakla birlikte Bakanlığımız İl/İlçe Müdürlüğüne getirilen hayvanlar ile özellikle ruhsatlı veteriner hekim muayenehanesi veya polikliniği olmayan yerlerde acil vakalarda hayvanların teşhis ve tedavi hizmetlerini, kurum amirlerince verilecek görevlendirme ile yapabilirler.
7. Veteriner Teşhis ve Analiz Yönetmeliğinin 15. maddesine göre, Laboratuvarlar

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Bakanlıkça belirlenecek teşhiste metot birliği esaslarına ve metotların standartlarına uymakla yükümlüdür. Bakanlığımız Bilim Kurulunca yapılan çalışmalar sonucunda "Teşhiste Metot Birliği Kitabı" oluşturulmuştur. Kitapta, metoda ait Standart Operasyon Prosedürleri (SOP) ve her metot için hangi güvenlik seviyesinde çalışılacağı belirlenmiştir. Veteriner Teşhis ve Analiz Laboratuvarları tarafından yapılacak teşhislerde, Teşhiste Metot Birliği Kitabında yazan metotlar kullanılacak olup, metot için belirlenmiş güvenlik seviyesi kriterlerine uyulması gerekmektedir. Bakanlığın bilgisi dışında yeni bir metot kullanılmayacak olup, yeni metot talep edilmesi halinde, söz konusu metoda ait "SOP" Genel Müdürlüğe gönderilecek ve Bilim Kurulu kabulünden sonra metodun kullanılmasına başlanacaktır.

8. Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik çerçevesinde il müdürlükleri, bölgelerinde kuruluş veya çalışma izni almamış deney hayvanı üretici, kullanıcı, araştırma yetkili veya tedarikçi kuruluşlarla irtibat kurarak izin almaları konusunda uyaracaktır. Uyarıya rağmen izin için başvuru yapmayan kuruluşlar hakkında yasal işlem yapılacaktır.
9. Çalışma izni verilmiş deney hayvanı kuruluşlarının denetimleri yılda en az bir kez bölge enstitü müdürlüğü ile il müdürlüklerinden oluşturulan veteriner hekimler tarafından denetlenecektir.
10. **Deney hayvanı üretici/araştırma yetkili, kullanıcı ve tedarikçi kuruluşların bir önceki yıla ait istatistiki verileri il müdürlüklerince Yönetmelik ekindeki formlara uygun olarak toplanacak, İl Müdürlüklerince toplanan bu bilgiler en geç Ocak ayı sonuna kadar elektronik ortamda vetlab@tarim.gov.tr adresine e-posta ile takiben de yazılı teyitleri Genel Müdürlüğe gönderilecektir.**
11. İl Müdürlükleri ilin bağlı olduğu Enstitü Müdürlükleri ile koordineli olarak yapılacak program dahilinde yılda en az bir kez Veteriner Teşhis ve Analiz laboratuvarlarını denetleyeceklerdir.
12. Bakanlığımızdan izin alan Enstitüler ile diğer gerçek ve tüzel kişiler üçer aylık periyotlar halinde mart, haziran, eylül ve aralık aylarının sonunda o döneme ait teşhis faaliyetlerini Veteriner Teşhis ve Analiz Laboratuvarları Yönetmeliği ekindeki forma doldurarak elektronik ortamda vetlab@tarim.gov.tr adresine e-posta ile takiben de yazılı teyitlerini Genel Müdürlüğe göndermeleri gerekmektedir. Özel laboratuvarlar bu bilgileri İl Müdürlükleri vasıtasıyla göndereceklerdir.
13. Enstitü müdürlükleri, üçer aylık periyotlar halinde mart, haziran, eylül ve aralık aylarının sonunda o dönemlere ait bilgileri içeren Genelge ekinde yer alan Enstitü Müdürlüğü Üretim Cetvelini doldurarak elektronik ortamda vetlab@tarim.gov.tr adresine e-posta ile takiben de yazılı teyitlerini Genel Müdürlüğe göndereceklerdir.
14. Bakanlıktan muayenehane, poliklinik, hayvan hastanesi ile ev ve süs hayvanı üretim, satış, barınma ve eğitim yerleri ruhsatı veya çalışma izni almış gerçek veya tüzel kişilerin tutacakları defterlerde, bir örneklik sağlanması amacıyla, söz konusu defterleri veteriner hekim odalarından temin edeceklerdir.

E-TEMİZLİK VE DEZENFEKSİYON UYGULAMASI İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. Temizlik ve Dezenfeksiyon işlemleri İl/İlçe Müdürlüklerinde resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekim gözetiminde yapılabileceği gibi Yurtiçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmelik kapsamında özelleştirme yapılabilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

2. Temizlik işlemi için tazyikli su sistemlerinin kurulması ve gerektiğinde belediye itfaiye teşkilatlarının temizlik ve dezenfeksiyon çalışmalarına katılması amacıyla belediye ve borsa yetkilileri ile işbirliği ve koordinasyon sağlanacaktır.
3. Temizlik ve dezenfeksiyon işleminden sonra matbu olarak düzenlenen dezenfeksiyon belgesi (**EK-25**) veteriner sağlık raporuna eklenerek nakil aracı sürücüsüne teslim edilecektir.
4. Dezenfeksiyon belgesi İl Müdürlüğü Döner Sermayeleri tarafından dip koçanlı, cilt ve seri numaralı olarak bastırılacaktır. Veteriner hekim tarafından 1 (bir) asıl ve 1 (bir) suret olarak doldurulacak, aslı yetiştiricilere verilecek, sureti ise düzenleyenlerce muhafaza edilecektir.
5. Sorumlu veteriner hekim istihdam eden işletmelerden çıkan araçlar için düzenlenen dezenfeksiyon belgesine itibar edilecek, bu belge resmi veteriner hekim tarafından onaylanacak ve belirli aralıklarla dezenfeksiyon işlemlerinin yapılıp yapılmadığı kontrol edilecektir. Kontrol sonuçları tutanak altına alınarak dosyasında muhafaza edilecektir.
6. İhbarı mecburi hastalıklar nedeniyle enfekte hayvanları kesime sevk eden İl/İlçe Müdürlükleri tarafından, söz konusu hayvanların sevk edildiği İl/İlçe Müdürlüklerine bilgi verilecek, bu hayvanların indirilmesini müteakiben nakil araçlarının mutlaka dezenfeksiyon işlemi yapılacak ve buna dair tutanak düzenlenecektir.

F-YURT İÇİ VETERİNER SAĞLIK RAPORLARININ DÜZENLENMESİ İLE İLGİLİ HUSUSLAR

Hayvan hastalıklarının yayılmasında kontrolsüz hayvan hareketleri büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle, canlı hayvan sevklerinde veteriner sağlık raporu düzenlenmeden önce resmi veteriner hekimlerce hayvanların sağlık yönünden muayene ve kontrolleri yapılarak sadece sağlıklı hayvanların sevklerine müsaade edilecektir. Sığır cinsi hayvanların pasaportları, koyun ve keçi türü hayvanların nakil belgeleri dikkatlice kontrol edilecek, hayvanların veri tabanındaki bilgileriyle uyum gösterip göstermediğine bakılacaktır. Sevklerde bulunması zorunlu olan aşı kayıtları kayıt sistemlerinden ve makbuzlardan kontrol edilecek, aşı kaydı olmayan hayvanlar kesinlikle sevk edilmeyecektir. Çıkış ve varış işletmesinin bulunduğu il, ilçe, köy veya mahallede hastalık nedeniyle kordon ve karantina tedbiri bulunup bulunmadığı kontrol edilecektir. Nakil araçlarının mutlaka temizlik ve dezenfeksiyonu yapıldıktan sonra dezenfeksiyon belgesi düzenlenecektir.

1. Muayene yeri ve zamanı

- 1.1. Sevk edilecek hayvan ve hayvansal ürünlerin görevli resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından muayene ve kontrolü yapılacaktır. Muayene ve kontroller İl/İlçe Müdürlüğü'nün bünyesinde ve Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri/ Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürlüğü'nün sorumluluğunda tespit edilen muayene yerlerinde yapılacaktır. Muayene ve kontrol yerlerinin düzenlenmesinden İl/İlçe Müdürlükleri sorumlu olacaktır.
- 1.2. Hayvan ve hayvansal ürün sevklerinin daha sağlıklı olarak yapılması için muayene ve kontrollerin gün ışığında, mümkün olduğunca mesai saatleri içerisinde ve her yılın başında toplanan Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyonu tarafından belirlenen yerlerde yapılması sağlanacak ve aksaklıklara meydan verilmeyecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.3. Hayvan sevklerinin mesai saatleri dışında veya resmi tatillerde yapılması halinde, bu kontrolleri gerçekleştiren personele, 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 35'inci maddesinin (5) inci fıkrasına göre döner sermaye bütçesinden fazla çalışma ücreti ödenecektir.

2. Veteriner Sağlık Raporu düzenleme yetkisi

- 2.1. Veteriner sağlık raporları illerde, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri/ Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürü ve bu şubede görevli resmi veteriner hekimler, ilçelerde, veteriner hekim olan İlçe Müdürlükleri ve İlçe Müdürlüklerinde görevli resmi veteriner hekimler, kesimhanede görevlendirilen resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekimler tarafından düzenlenecektir. **Bununla ilgili olarak 17 Aralık 2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Yurt İçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmeliğin Veteriner Sağlık Raporu düzenlenmesi ile ilgili hükümlerine riayet edilecektir.**
- 2.2. Resmi veteriner hekim bulunmadığı hallerde;
Sığır cinsi hayvanların İl dışı sevk işlemlerinde; o yerdeki veteriner sağlık teknisyeni veya teknikeri tarafından sığır cinsi hayvanların kulak küpe numaraları ve pasaportları kontrol edilecek, hayvanlara ait kulak küpe numaraları ve yapılan aşıların tarih ve özelliklerinin bulunduğu "Hayvan Sevk Belgesi" Türkvat'ten alınarak imzalandıktan sonra, bağlı bulunduğu ilin İl/İlçe Müdürlüklerinde görevli resmi veteriner hekim tarafından veteriner sağlık raporuna çevrilecektir.
Koyun ve keçi türü hayvanların İl dışı sevk işlemlerinde; o yerdeki veteriner sağlık teknisyeni veya teknikeri tarafından koyun ve keçi türü hayvanların kulak küpe numaraları ve nakil belgeleri kontrol edilecek, hayvanlara yapılan aşıların tarih ve özellikleri nakil belgelerinin arkasına yazılıp imzalandıktan sonra, bağlı bulunduğu ilin İl/İlçe Müdürlüklerinde görevli resmi veteriner hekim tarafından veteriner sağlık raporuna çevrilecektir.

3. Veteriner Sağlık Raporunun düzenlenmesi ile ilgili genel hükümler

- 3.1. Koyun ve keçi türü hayvanlar için veteriner sağlık raporları Koyun ve Keçi Kayıt Sistemi üzerinden, sığır cinsi hayvanlar için veteriner sağlık raporları ise Türkvat kayıt sistemi üzerinden düzenlenecek, sistemin çalışmaması ve veteriner sağlık raporunun kayıt sistemi üzerinden düzenlenememesi halinde, bu durum tutanağa bağlanarak matbu veteriner sağlık raporları kullanılacaktır. Matbu veteriner sağlık raporu düzenlenmesi durumunda sevk edilecek hayvanlar için sistemde çıkış hareketi yapılacaktır.
- 3.2. Veteriner sağlık raporunun kayıt sistemleri üzerinden düzenlenememesi durumunda hayvan ve hayvansal ürün nakillerinde, muayene ve kontrolden geçirilerek nakli uygun görülen hayvan ve hayvansal ürün için görevli resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından Bakanlıkça bastırılıp dağıtılan soğuk damgalı ve kendinden karbonlu Yurtiçi Hayvan Sevklerine Mahsus Veteriner Sağlık Raporu (**EK-26**), Yurtiçi Hayvansal Ürün Sevklerine Mahsus Veteriner Sağlık Raporu (**EK-27**) ve Yurtiçi Kanatlı Hayvan Sevklerine Mahsus Veteriner Sağlık Raporu (**EK-28**) düzenlenecektir.
- 3.3. Sevk raporlarına sevk sahibinin adı, soyadı, T.C. kimlik numarası veya vergi numarası, açık adresi (**hayvanlar için çıkış işletmesinin numarası da yazılacaktır**), sevk edilen hayvan ve hayvansal ürünlerin nevi ve miktarı, gideceği

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

yerin açık adresi (**hayvanlar için varış işletmesinin numarası da yazılacaktır**) yazılacak, nakil araçlarının plakaları ve araç sürücüsünün ismi raporlarda belirtilecektir. Muayeneyi yapan resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekimin adı, soyadı ve memuriyet sicil numarası/diploma numarası yazıldıktan sonra imzalanıp, noksansız ve okunaklı olarak resmi mühürle mühürlenecektir.

- 3.4. **Sistem üzerinden düzenlenen veteriner sağlık raporları ve sistemden rapor alınmadığı durumlarda düzenlenen matbu veteriner sağlık raporlarında, taklit ve/veya tahrif edilmesini önlemek amacıyla hologram etiket uygulaması yapılacaktır.**
- 3.5. Veteriner sağlık raporu düzenleyen resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından hayvan ve hayvansal ürünlerin muayene ve kontrolleri titizlikle yapılacaktır. Canlı hayvan sevklerinde hayvanların sevk edileceği varış işletmesinde veya işletmenin bulunduğu il, ilçe, köy veya mahallede hastalık nedeniyle kordon ve karantina tedbiri bulunup bulunmadığı kontrol edilecektir. Orijini belli olmayan ve ülkemizin morfolojik ırk özelliklerini taşımayan hayvanlar için rapor düzenlenmeyecektir.
- 3.6. Sevk raporları düzenlenirken köy, ilçe ve il hayvan mevcutları göz önünde bulundurulacaktır. Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri/Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürü/İlçe Müdürleri İl/İlçelerinden yapılan sevklerde; köy ve mahallelerdeki hayvan mevcudu ile sevk yapılan hayvan sayısını kontrol edecek mevcuttan fazla olan sevkler titizlikle incelenecektir.
- 3.7. Hayvan ve hayvansal ürünlerin naklinde tanzim edilen veteriner sağlık raporlarının kayıt ve takibi amacıyla, "Yurtiçi Hayvan Sevk Formu" ve "Yurtiçi Hayvansal Ürün Sevk Formu" şeklinde bilgisayar ortamında doldurulan formlar yıl sonunda çıktı alınarak illerde Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri/Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürü, ilçelerde İlçe Müdürü tarafından tasdik edilip, denetim için dosyalarında muhafaza edilecektir.
- 3.8. İl/İlçe Müdürlüklerince hayvan ve hayvansal ürünlerin hareketlerinin kontrolüne ilişkin tedbirler arttırılacak, yol kontrolleri konusunda ilgili kolluk kuvvetleri ile koordinasyon sağlanacak, belgesiz veya belgesindeki özelliklere uymayan hayvan veya hayvansal ürün nakleden şahıslar hakkında 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununa göre yasal işlem yapılacaktır.
- 3.9. 22 Ocak 2011 tarih ve 27823 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelik"te belirtilen ihbarı mecburi hayvan hastalıklarından birine yakalandığı tespit edilen veya resmi veteriner hekiminin onayına istinaden zorunlu kesime sevk edilecek hayvanlar için düzenlenecek Yurtiçi Veteriner Sağlık Raporunun; Sevk Sebebi hanesine "..... **nedeniyle mecburi kesim**" ibaresi, Hayvanların Gideceği Yer ve Adresi hanesine ise "**kesimhanenin açık adresi**" yazılacak ve raporun alt bölümünde yer alan "5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda Yem Kanununun 4. maddesinde belirtilen ihbarı mecburi hastalıklara ait tedbirler bulunmadığından ve yapılan klinik muayenelerinde sağlıklı bulduklarından..." bölümü çizilerek iptal edilecektir. **Resmi veteriner hekimin onayıyla zorunlu kesime sevk edilecek hayvanlarda aşı şartı aranmayacaktır.**
- 3.10. Yurtiçi hayvan ve hayvansal ürün sevklerinde Veteriner Sağlık Raporu düzenlenirken aşağıdaki birimler kullanılacaktır: Canlı hayvan "Adet" (Büyükbaş, küçükbaş, balık ve arı dışındaki hayvanlar); Canlı büyükbaş, küçükbaş hayvan "Baş"; Balık "Kg"; Arı "Kovan"; Et "Kg", Karkas "Adet" + "Kg" (Her ikisi de belirtilecektir.); Süt "Lt"; Yumurta "Adet" (Paket ve koli kapasitesi belirtilecektir.); Bal "Kg"; Deri "Kg"; Yün "Kg"; Yapağı

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

“Kg”; Tiftik “Kg”; Bağırsak “Kg+Bandil” (Varsa birlikte belirtilecektir.); Sakatat “Kg”; Tırnak “Kg”; Boynuz “Kg”; Kan-sıvı “Lt”; Kan-unu “Kg”; Kemik ve kemik unu “Kg”; Gübre “Kg”.

4. Sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanların sevki

- 4.1. Küpelenmemiş ve kayıt altına alınmamış sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanlar için veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir. Kayıt altına alınmış sığır cinsi hayvanlara ait pasaportlar ile koyun ve keçi türü hayvanlara ait nakil belgeleri nakil esnasında bulundurulacaktır. Sığır cinsi hayvanların kulak küpe numaraları veteriner sağlık raporuna yazılacak veya gereği durumunda imzalı ve mühürlü şekilde başka bir kâğıda listelenerek bu rapora eklenecektir. Söz konusu listenin bir sureti de birimde kalacak veteriner sağlık raporuna eklenerek muhafaza edilecektir. Koyun ve keçi türü hayvanların nakil belgelerinin kontrolü yapıldıktan sonra uygunsa veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Nakil belgesinin aslı resmi veteriner hekim tarafından kaşelenip imzalanarak veteriner sağlık raporuna eklenecek, bir sureti de birimde kalacak veteriner sağlık raporuna eklenerek muhafaza edilecektir.
- 4.2. Sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanların sevkinde her araç için ayrı veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.
- 4.3. Aynı araçla farklı yerlere sevk edilecek sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanlara her bir varış yeri için ayrı veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

5. Arı sevkleri

- 5.1. Arıların nakillerinde veteriner sağlık raporu düzenleyen resmi veteriner hekimlerce Yurtiçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmelik kapsamında muayene ve kontroller yapılacak, uygun bulunmaları durumunda veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.
- 5.2. Başka illere yapılacak arı sevklerinde, ekinde vize belgesinin yer aldığı veteriner sağlık raporu düzenlenirken veya vize belgesi onaylanırken işletme tescil belgesi istenecektir.
- 5.3. Gezginci arıcuların aynı yıl içinde 31 Aralık tarihine kadar yapacakları hareketler için, ilk çıktıkları yerin bağlı olduğu il/ilçe müdürlüğü tarafından arıların gerekli sağlık ve muayene kontrolleri yapıldıktan sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Ayrıca **EK-31**'de yer alan “Arı Vize Belgesi” düzenlenerek veteriner sağlık raporuna eklenecektir.
- 5.4. Arıların ilk çıktığı yerin bağlı bulunduğu il/ilçe müdürlüğü tarafından arı vize belgesinin “Vize 1” kısmının tamamı doldurularak onaylanacaktır. “Vize 2, 3, 4, 5” kısımlarının ise “Arıların çıktığı yer ve adresi” ile “Arıların gideceği yer ve adresi” bölümleri arıcının beyanı esas alınarak gideceği yerler belirtilmişse doldurulacaktır.
- 5.5. Arıların, vize belgesinde bir sonraki adı geçen yere sevk edilmek istenmesi durumunda, konakladıkları yerin bağlı bulunduğu il/ilçe müdürlüğü tarafından gerekli sağlık muayene ve kontrolleri yapılarak veteriner sağlık raporunun ekinde yer alan vize belgesinin ilgili bölümü doldurularak onaylanacak ve arılar sevk edilecek olup, yeni veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir. Raporun ve vize belgesinin fotokopisi alınarak muhafaza edilecek, raporun aslı ile onaylanan vize belgesi arıcıya imza karşılığı teslim edilecektir.
- 5.6. Arıların, vize belgesinde adı geçmeyen bir yere sevk edilmek istenmesi durumunda bir önceki veteriner sağlık raporuna istinaden arıların son konakladıkları yerin bağlı

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

bulunduğu il/ilçe müdürlükleri tarafından gerekli sağlık muayene ve kontrolleri yapılarak yeni veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Ayrıca arı vize belgesi düzenlenerek veteriner sağlık raporuna eklenecektir.

6. Canlı balık ve balıkçılık ürünlerinin sevkleri

- 6.1. Aynı tarihte, aynı şahıs veya firmaya ait birden fazla araçla aynı yere sevk edilecek canlı balık ve balıkçılık ürünleri için tek veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Veteriner sağlık raporu araç sayısı kadar fotokopi ile çoğaltılarak resmi veteriner hekim tarafından "Aslının Aynısıdır" ibaresi konularak kaşe ile onaylanacak, her bir araç için çoğaltılan veteriner sağlık raporları nakil esnasında araçlarda bulundurulacak, raporun aslı en son varılan yerdeki ilgiliye teslim edilecektir.
- 6.2. Tek araçla birden fazla yere sevk edilecek canlı balık ve balıkçılık ürünleri için gideceği yerler ve adresleri raporda belirtilmek suretiyle tek veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Veteriner sağlık raporu gideceği yer sayısı kadar fotokopi ile çoğaltılarak resmi veteriner hekim tarafından "Aslının Aynısıdır" ibaresi konularak kaşe ile onaylanacak, gideceği her bir yer için çoğaltılan fotokopiler o yerlerdeki ilgililere, raporun aslı ise en son varılan yerdeki ilgiliye teslim edilecektir.

7. Tek tırnaklı hayvan sevkleri

- 7.1. Daha önceden mallein testi yapılmayan hayvanlara test yapılacak ve tek tırnaklı hayvan kimlik belgelerinin düzenlenmesine devam edilecektir. Söz konusu kimlik belgeleri hayvanların satılması veya sahip değiştirmesi durumunda yeni sahibi adına güncellenecektir.
- 7.2. Bakanlık veri tabanına kayıtlı, işletme tescil belgesi bulunan pedigri/pasaportlu yarış atlarının iller arası sevklerinde pedigri/pasaport kontrol edildikten sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.
- 7.3. Yarış ve atlı spor gibi sportif amaçla yetiştirilen pedigri/pasaportlu atların dışındaki at, katır ve eşekler için veteriner sağlık raporu düzenlenirken; ruam taramasından geçirilmiş, söz konusu hastalık yönünden menfi bulunarak "Tek Tırnaklı Hayvan Kimlik Belgesi" verilmiş at ve katırlar ile klinik muayeneye tabi tutularak sağlıklı bulunan eşeklerin sevklerine müsaade edilecektir.

8. Kanatlı hayvan sevkleri

- 8.1. Aynı tarihte, aynı şahıs veya firmaya ait birden fazla araçla aynı yere sevk edilecek kanatlı hayvanlar için tek veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Veteriner sağlık raporu araç sayısı kadar fotokopi ile çoğaltılarak resmi veteriner hekim tarafından "Aslının Aynısıdır" ibaresi konularak kaşe ile onaylanacak, her bir araç için çoğaltılan veteriner sağlık raporları nakil esnasında araçlarda bulundurulacak, raporun aslı en son varılan yerdeki ilgiliye teslim edilecektir.
- 8.2. Tek araçla kuluçkahaneden çıkan ve birden fazla yere sevk edilecek kanatlı hayvanlar için gideceği yerler ve adresleri raporda belirtilmek suretiyle tek veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Veteriner sağlık raporu, gideceği kümes sayısı kadar fotokopi ile çoğaltılarak resmi veteriner hekim tarafından "Aslının Aynısıdır" ibaresi konularak kaşe ile onaylanacak, gideceği her bir kümes için çoğaltılan fotokopiler kümesteki ilgililere teslim edilecektir. Raporun aslı ise en son varılan yerin kümesteki ilgililerine teslim edilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

9. Deve sevkleri

- 9.1. Deve sevklerinde; nakledilecek her bir devenin yaşı, cinsiyeti, donu ve varsa ayırt edici özel işaretleri veteriner sağlık raporuna yazılacak, gerekirse ek bir liste halinde başka bir kâğıda yazılarak imzalanıp mühürlenerek veteriner sağlık raporuna eklenecektir.
- 9.2. Yol güzergâhı üzerinde, hayvan ve araç plaka kontrolü amacıyla, çıkış ve varış işletmelerinin orta noktasında bulunan bir İl Müdürlüğü belirlenecektir.
- 9.3. Deve sahibinden; öncelikle vize işleminin yapılacağı İl Müdürlüğüne gideceği, burada resmi veteriner hekime vize işlemini yaptıracığı, varış işletmesine gitmeden önce söz konusu işletmenin bağlı bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğüne giderek gerekli kontrolleri yaptıracığı yönünde taahhütname alınacaktır.
- 9.4. Alınan taahhütname, veteriner sağlık raporu ve varsa ekleri vize için belirlenen İl Müdürlüğü ile varış İl/İlçe Müdürlüğüne faksolanacaktır. Sevk edilen develer ve ilgili belgelerin kontrolü belirlenen İl Müdürlüğü tarafından yapılarak veteriner sağlık raporu vize edilecektir. Varış işletmesinin bağlı olduğu İl/İlçe Müdürlüğü tarafından, sevk işlemini yapan İl/İlçe Müdürlüğüne, develer ve aracın plaka kontrolleri ile vize işleminin yapıldığına dair faksla bilgi verilecektir.
- 9.5. Aynı araçla farklı yerlere sevk edilecek develere her bir varış yeri için ayrı veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

10. Göçer hayvan sevkleri

- 10.1. Yaya yapılan sürek-göçer hayvan hareketlerinde İl Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyonu tarafından belirlenen süre uygulanacaktır. Mera ve yaylalara hareket edecek olan sürülerin takip edecekleri güzergâh ve yollar İl Hayvan Sağlığı Zabıtası Komisyon Kararları ile belirlenecektir.
- 10.2. Göçer hayvan sevklerinin yoğun olduğu illerde göçer hayvancılıkla uğraşan yetiştiricilere; hayvanlarını otlatmak üzere farklı illerdeki mera ve yaylaları kullanma ve hayvan sevklerinde uymaları gereken usul ve esaslara ilişkin eğitimler düzenlenecektir.

11. Domuz Sevkleri

- 11.1. Domuz işletmeleri hayvan sağlığı, hayvan refahı, hayvan varlığı ve hayvan hareketleri açısından denetlenecektir. Domuzların il içindeki kesimhanelere sevkleri, nakil beyannamesi ile yapılacaktır. İller arası sevklerde, nakil beyannamesi veteriner sağlık raporuna çevrilecektir.

12. Hayvansal ürün sevki

- 12.1. Bakanlık tarafından ruhsatlandırılmış özel ve resmi kesimhanelerden il içi hayvansal ürünlerin sevklerinde resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından "Hayvansal Ürünlere Ait Kesim Raporu"(EK-29) düzenlenecektir. Kesimhanede görevli resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından başka illere yapılacak olan hayvansal ürün sevklerinde "Hayvansal Ürünlere Ait Kesim Raporu"(EK-29) düzenlenmeyecek, "Yurtiçi Hayvansal Ürün Sevklerine Mahsus Veteriner Sağlık Raporu" (EK-27) ile sevk işlemi gerçekleştirilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 12.2. Yurtdışından ithal edildikten sonra yeniden ihraç edilecek hayvansal ürünlerin il içi sevklerinde, resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından "İthal Edildikten Sonra İhraç Edilecek Hayvansal Ürünler İçin Resmi/Yetkilendirilmiş Veteriner Hekimce Düzenlenecek Rapor" **(EK-30)** düzenlenecektir. İşletmede görevli resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından başka illere yapılacak olan hayvansal ürün sevklerinde "İthal Edildikten Sonra İhraç Edilecek Hayvansal Ürünler İçin Resmi/Yetkilendirilmiş Veteriner Hekimce Düzenlenecek Rapor" **(EK-30)** düzenlenmeyecek, Yurtiçi Hayvansal Ürün Sevklerine Mahsus Veteriner Sağlık Raporu **(EK-27)** ile sevk işlemi gerçekleştirilecektir.
- 12.3. Parçalama tesislerinden parçalama yapılarak ambalajlanan et sevklerinde veteriner sağlık raporu aranmayacaktır.
- 12.4. AB'ne ihracat yapan Asorti bağırsak tesislerinde, yurtiçinden temin edilen hammaddenin geriye izlenebilirliğinin sağlanması amacıyla, kesimhanelerden bağırsaklar sevk edilirken, resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından düzenlenen "Hayvansal Ürünlere Ait Kesim Raporu'nda **(EK-29)** ve veteriner sağlık raporlarında bağırsakların ileum kısmının ayrılıp ayrılmadığı mutlaka belirtilecektir.
- 12.5. Tek araçla birden fazla yere sevk edilecek hayvansal ürünler için gideceği yerler ve adresleri raporda belirtilmek suretiyle tek veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Veteriner sağlık raporu gideceği yer sayısı kadar fotokopi ile çoğaltılarak resmi/ yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından "Aslının Aynısıdır" ibaresi konularak kaşe ile onaylanacak, gideceği her bir yer için çoğaltılan fotokopiler o yerlerdeki ilgililere, raporun aslı ise en son varılan yerdeki ilgiliye teslim edilecektir.
- 12.6. Mahallinde tüketilmesi ve işlenmesi mümkün olmayan sakatat, deri, bağırsak gibi hayvansal ürünlerin diğer illere sevkinde nakil beyannamesine istinaden veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.
- 12.7. Kişisel tüketim amaçlı kesim ve kurban bayramında kesilen hayvanlardan elde edilen bağırsakların il içi nakli nakil beyannamesi ile yapılacaktır. İller arasında yapılacak nakillerde nakil beyannamesi veteriner sağlık raporuna çevrilecektir.
- 12.8. Birincil üretim kapsamına giren ve doğal yapısında değişiklik olmayan süzme bal veteriner sağlık raporu ile nakledilecek olup; kayıtlı ve onaylı işletmelerde paketlenip etiketlenmiş balların naklinde veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir. Bal sevklerinde nakli yapanın toptancı olması halinde, balın nereden temin edildiğine dair belgelerin ibraz edilmesi şartı aranacaktır.
- 12.9. Salyangoz, kurbağa ve diğer hayvansal ürünlerin il içi nakli, nakil beyannamesi ile yapılacaktır. İller arasında yapılacak nakillerde nakil beyannamesi veteriner sağlık raporuna çevrilecektir.

G- HAYVAN SEVKLERİNE GETİRİLEN KISITLAMALAR

1. Trakya'ya sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanların sevkleri

- 1.1. Trakya 25 Mayıs 2010 tarihinde "Şap Hastalığından Aşılı Arılık" statüsü kazanmış olup; Trakya'nın şap hastalığından aşılı arılık statüsünün sürdürülebilirliğinin sağlanması için Anadolu'dan Şap hastalığından ari bölge olan Trakya'ya Şap hastalığına duyarlı canlı hayvan sevkleri 2010/7, 2010/13 ve 2013/16 No'lu Genelgelere göre yapılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

2. Çıkma kanatlı hayvan sevki

- 2.1. 60 haftalık ve üzeri çıkma diye tabir edilen hayvanlar sadece kesim amacıyla kesimhaneye, itlaf ve imhası için rendering tesisine sevk edilebilecek ya da ihracat amacıyla sevklerine izin verilecektir.
- 2.2. Çıkma tavukların kesimhaneye sevkinde, hayvan sahibi/firma tarafından ilgili kesimhanede kesileceğine dair onaylı belgenin ibraz edilmesinden sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.
- 2.3. Aynı hayvan sahibi/firmanın daha sonraki bir tarihte yine çıkma tavuklarını kesimhaneye sevk talebinde ise; önceki sevkte çıkma tavuklarını kesimhanede kestirdiğine dair kesimhane tarafından düzenlenen belgenin ibrazından sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Bu belge birimde kalacak veteriner sağlık raporuna eklenecektir.
- 2.4. Çıkma tavukları sevk eden İl/İlçe Müdürlüğünce kesimhanenin bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğü bilgilendirilecek, söz konusu çıkma tavukların kesilip kesilmediği bilgisi ise sevki yapan İl/İlçe Müdürlüğüne yazılı ya da elektronik olarak bildirilecektir. **Bakanlığımız talimatlarına uymayanlar hakkında yasal işlem yapılacaktır.**

Ğ- HAYVAN SEVKLERİNDE AŞILAMA İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. Şap aşısı

- 1.1. Sevk edilecek sığır cinsi hayvanların şap hastalığına karşı aşılanmış olmaları ve aşılanmalarının üzerinden 6 aydan fazla zaman geçmemiş olması gerekmektedir. Veteriner sağlık raporunun ilgili bölümüne yapılan son aşının tatbik tarihi, seri numarası ile yapılan aşılamaya ilişkin olarak düzenlenen makbuzların tarih ve seri numaraları yazılacaktır.
- 1.2. Sevk edilecek sığır cinsi hayvanlar sevklerinden en fazla 6 ay önce şap hastalığına karşı aşılanmış olmalıdır. Sevk edilecek sığır cinsi hayvanlara şap aşısı yapılmamış ise şap aşısı yapıldıktan 21 gün sonra sevkine izin verilecektir.
- 1.3. İki aylıktan küçük ve küpelenererek tanımlanmış sığır cinsi hayvan sevklerinde şap aşısı şartı aranmayacak, bunların iki aylıktan küçük olduğu veteriner sağlık raporunda belirtilecektir.
- 1.4. Sığır cinsi hayvanların doğrudan kesimhaneye sevkinde, şap aşısı aranmayacak olup, hayvan sahibi/firma tarafından ilgili kesimhanede kesileceğine dair onaylı belgenin (faks) ibraz edilmesinden sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Kesimhane, hayvanların kesiminin yapıldığına dair hayvanların kulak küpelerinin yazılı olduğu bir raporu, kesim sonrasında ve aynı gün içinde veteriner sağlık raporunu düzenleyen İl/İlçe Müdürlüğüne fakslayacak ve dosyasında muhafaza edecektir. Ayrıca ilgili kesim raporunun onaylı bir suretini hayvan sahibine verecektir. Hayvan sahibi bir sonraki veteriner sağlık raporu talebi öncesinde ilgili kesim raporunu İl/İlçe Müdürlüğüne vermediği sürece yeni veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

2. PPR aşısı

- 2.1. Ülkemizde koyun ve keçi türü hayvanların sevklerinde hayatları boyunca en az bir kez PPR aşısı ile aşılanmış olması şartı aranacaktır. Veteriner sağlık raporunun ilgili bölümüne aşının tatbik tarihi, seri numarası ile yapılan aşılama ile ilgili olarak düzenlenen makbuzların tarih ve seri numaraları yazılacaktır. Sevk edilecek koyun ve keçi türü hayvanlara daha önce PPR aşısı yapılmamış ise aşı yapıldıktan 15 gün sonra sevkine izin verilecektir. Aksi halde sevklerine izin verilmeyecektir.
- 2.2. Üç aylıktan küçük koyun ve keçi türü hayvanlara PPR aşısı yapılmayacak, bunların üç aylıktan küçük olduğu veteriner sağlık raporunda belirtilecektir.
- 2.3. Kesimhaneye doğrudan sevk edilecek koyun ve keçi türü hayvanlarda PPR aşısı aranmayacak olup, madde Ğ-1.4.'deki şartların yerine getirilmesi halinde veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

3. Sığırların Nodüler Ekzantemi Aşısı (Koyun-Keçi Çiçek Aşısı)

- 3.1. 2015 yılında aşılanmış hayvanlar 01 Haziran 2016 tarihine kadar sevk edilebilecektir.
- 3.2. **01 Haziran 2016 tarihinden sonra, 01 Ocak 2016 ile 01 Haziran 2016 tarihleri arasında aşılanmamış hayvanlar, koyun keçi çiçek aşısı yapıldıktan 30 gün sonra sevk edilecektir.**
- 3.3. **Hiç aşılanmamış sığır cinsi hayvanlar, koyun keçi çiçek aşısı yapıldıktan 30 gün sonra sevk edilecektir.**
- 3.4. Üç aylıktan küçük sığır cinsi hayvan sevklerinde koyun keçi çiçek aşısı şartı aranmayacak, bunların üç aylıktan küçük olduğu veteriner sağlık raporunda belirtilecektir.
- 3.5. Kesimhaneye doğrudan sevk edilecek sığır cinsi hayvanlarda koyun keçi çiçek aşısı şartı aranmayacak olup, madde Ğ-1.4.'deki şartların yerine getirilmesi halinde veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

H- HAYVAN SATIŞ YERLERİNİN DENETİM VE KONTROLÜ

1. Hayvan satış yerlerinde dikkat edilecek hususlar

- 1.1. Resmi veteriner hekim kontrolünde sorumlu veteriner hekim tarafından, hayvan pazar ve borsaları ile panayırlara satış amacıyla getirilen sığır cinsi hayvanların, İl içi hareketlerinde sığır cinsi hayvan pasaportu, koyun ve keçi türü hayvanların İl içi hareketlerinde nakil belgesi, söz konusu hayvanların iller arası hareketlerinde ise veteriner sağlık raporları, hayvanlara ait kulak küpeleri ve veri tabanındaki kayıtları kontrol edilecektir. **Ayrıca, hayvanların sağlık muayene ve kontrolleri yapılacak, sadece belgeleri tam olan ve sağlıklı hayvanların bu tür hayvan satış yerlerine girişlerine müsaade edilecektir.**
- 1.2. Hayvanların satılmaması durumunda, görevli resmi veteriner hekim tarafından yeni veteriner sağlık raporu düzenlenerek kayıt sistemi üzerinden geldikleri işletmelere sevki yapılacak ve bir önceki veteriner sağlık raporu hayvan satış yerinde saklanacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.3. Hayvan satış yerlerine girişlerine izin verilen hayvanların beraberinde bulunan belgeler sorumlu veteriner hekim tarafından yetiştiricilerden teslim alınacak, çıkış yapan hayvanların veteriner sağlık raporu haricindeki belgeler yetiştiricilere teslim edilecek, bu belgelerin kaybolmaması için gerekli tedbirler alınarak kontrolleri yapılacaktır.
- 1.4. Hayvan pazarında alımı ve satımı yapılan sığır cinsi hayvanların pasaportları, sorumlu veteriner hekim tarafından "alıcıda ve satıcıda kalacak kısımları" alıcı ve satıcıya verilecek, "hayvan pazarında kalan kısmı" ise hayvan pazarında 3 yıl süre ile saklanacaktır.
- 1.5. İl içinde, sığır cinsi hayvanların pasaportları ve koyun ve keçi türü hayvanların nakil belgeleri ile hayvan satış yerlerine getirilen hayvanların satılmaması durumunda, görevli resmi veteriner hekim tarafından sığır cinsi hayvan pasaportu veya nakil belgesinin arkasına geldikleri yer ve işletme numarası yazılarak kayıt sistemi üzerinden geldikleri işletmelere sevki yapılacaktır. Nakil belgesi sorumlu veteriner hekim tarafından da düzenlenebilecektir.
- 1.6. Hayvan satış yerlerinin temizlik ve dezenfeksiyonları düzenli bir şekilde yaptırılacak, bu konuda ilgililer bilgilendirilecek; dezenfeksiyon işlemleri ile ilgili gerekli tedbirler alınacaktır.

2. Ruhsat işlemleri

- 2.1. Hayvan Pazar ve Borsaları, 24.12.2011 tarihli ve 28152 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hayvan Satış Yerlerinin Ruhsatlandırılması ve Denetleme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik esaslarına göre ruhsatlandırılacaktır.
- 2.2. Hayvan satış yerlerinde bulaşıcı hayvan hastalıklarının yayılmasının engellenmesi ve hayvanların sağlıklı ortamlarda alınıp-satılmalarını temin etmek amacıyla ruhsatsız olan hayvan satış yerlerinin ruhsatlandırılması konusunda gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar, belediyeler başta olmak üzere resmi kuruluşlarla bilgilendirme toplantıları düzenlenecek ve il/ilçede üst düzey yetkililerle koordinasyon sağlanacaktır.
- 2.3. Hayvan satış yeri ruhsatı, Hayvan Satış Yerlerinin Ruhsatlandırılması ve Denetleme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ekindeki örneğe göre İl Müdürlükleri tarafından düzenlenecektir.
- 2.4. Ruhsatlandırılan ve ruhsatı iptal edilen hayvan satış yerlerine ait bilgiler hareket@tarim.gov.tr adresine e-posta ve yazılı olarak bildirilecektir.

3. Denetim ve kontrol

- 3.1. Hayvan satış yerlerine resmi veteriner hekim görevlendirilmesi yapılacak ve satış yerleri sürekli kontrol ve denetim altında bulundurulacak, resmi veteriner hekimlere ait nöbet listesi hazırlanarak ilgililere bildirilecek, gerekli kontrollerin yapılması sağlanacaktır. Nöbet listeleri söz konusu hayvan satış yerlerindeki panolara asılacak, bu listeler her ay düzenli olarak Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüklerinde/ilçe Müdürlüklerinde dosyalanarak denetime hazır bulundurulup Bakanlığa gönderilmeyecektir.
- 3.2. **Her türlü kanatlı hayvan ve civcivleri ile ekonomik ömrünü tamamlamış çıkma diye tabir edilen tavukların hayvan pazarlarında, açıkta ve semt pazarlarında satışına izin verilmeyecektir. İl/ilçe Müdürlükleri tarafından belediyelerle işbirliği yapılarak ayda en az bir kez olmak üzere örnekleme metodu ile söz**

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

konusu satış yerlerinde denetim yapılacak, yapılan denetimler tutanak altına alınarak dosyasında muhafaza edilecektir. 5996 sayılı Kanun'un 36 ncı maddesi birinci fıkrasının (f) bendine göre Bakanlıkça izin verilen yerler dışında hayvan satışı yapanlara ve Bakanlıktan onay almadan faaliyette bulunanlara idari para cezası uygulanacaktır. Hayvan satış yerlerinde yapılan denetim sonuçları, "Hayvan Satış Yerlerinin Ruhsatlandırılma ve Denetleme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" Ek-5'inde yer alan form kullanılarak 6 ayda bir (Temmuz ve Ocak aylarının ilk haftasında, önceki 6 ayı kapsayacak şekilde) Genel Müdürlüğü gönderilecektir. İl, ilçe, belde ve köylerde hayvan satış yerleri dışındaki yerlerde hayvan alım ve satımları yasaklanacaktır. Her yıl Bakanlıklar arası Kurban Hizmetleri Komisyonunca yayımlanan Kurban Hizmetleri Tebliği kapsamında belirlenen geçici kurban satış yerleri dışında kurbanlık alım ve satımlarına müsaade edilmeyecek, gerekli denetim ve kontroller yapılacaktır.

- 3.3. Kurbanlık olarak sevk edilecek büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar için her yıl Bakanlıklar arası Kurban Hizmetleri Komisyonunca yayımlanan Kurban Hizmetleri Tebliği doğrultusunda işlem yapılacaktır.
- 3.4. Bakanlıkça izin verilen yerler dışında hayvan satışı yapanlara ve Bakanlıktan onay almadan faaliyette bulunanlara ceza uygulanacak ve faaliyetten men edilecektir.
- 3.5. İl/İlçe Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyon Kararları ile geçici olarak kapatılan ve açılan hayvan satış yerleri hareket@tarim.gov.tr adresine e-posta ve **yazılı** olarak bildirilecektir. Kapatılan hayvan pazarı işletmelerine kayıt sisteminde işletme kısıtı konulacaktır.

I- KESİMHANELERİN DENETİM VE KONTROLÜ

1. Resmi veya özel kesimhanelere kesim amacıyla getirilen sığır cinsi hayvanların, il içi hareketlerinde pasaport, koyun ve keçi türü hayvanların il içi hareketlerinde nakil belgesi, iller arası hareketlerinde ise veteriner sağlık raporları, hayvanlara ait kulak küpeleri ve veri tabanındaki kayıtları kontrol edilecektir. Ayrıca hayvanların sağlık muayene ve kontrolleri yapılacak, sadece belgeleri tam ve sağlıklı hayvanların girişlerine müsaade edilecektir.
2. Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlükleri tarafından kesimhanelerde yapılan denetim ve kontrollerde, kesilen sığır cinsi hayvanlar ve koyun ve keçi türü hayvanların sayısı ile bu hayvanlara ait küpe sayısının uyumlu olması kontrol edilecektir.
3. Kulak küpesi ve pasaportları mevcut olup da kesimi yapılan sığır cinsi hayvanlara ait pasaportlar kesim tarihinden itibaren 7 gün içinde kesimhanelerin yerleşik buldukları yerin İl/İlçe Müdürlüklerine gönderilecek, koyun ve keçi türü hayvanlara ait nakil belgeleri en az 3 yıl süreyle muhafaza edilecektir. Kesilen sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanlara ait kulak küpeleri kesim yoğunluğuna göre haftalık ya da aylık olarak kesimhane resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekimi tarafından tutanak tutularak imha edilecektir. Küpe imha tutanakları İl/İlçe Müdürlükleri ve kesimhanede dosya halinde muhafaza edilecektir.
4. Kesilen sığır cinsi ve koyun-keçi türü hayvanların kayıt sisteminden düşümü aynı gün içinde kesimhanenin resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekimi tarafından yapılacaktır. Etlere ait kesim raporu üzerine "Veri Tabanından Düşümü Yapılmıştır" kaşesi vurulacaktır. İl/İlçe Müdürlükleri bu konunun takipçisi olacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Kesimhanelerde kesimi yapılan sığır cinsi ve koyun-keçi türü hayvanların kayıt sisteminden düşümleri yapılmadan bu hayvanlara ait karkaslara veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir.

5. 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 36. maddesi gereğince, ilgili belgeleri ve kulak küpeleri bulunmayan hayvanları kesime getirenlere, kesimini yapan işletmelere ve Bakanlıktan onay almadan faaliyette bulunanlara uygulanacak olan ceza olurları **EK-33**'e uygun olarak düzenlenecektir.

İ- CANLI HAYVAN TİCARETİ YAPAN SATICILAR (CELEPLER) İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. 18 Ocak 2012 tarihli ve 28177 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan "Canlı Hayvan Ticareti Yapan Satıcıların Çalışması ve Denetlenmesi İle İlgili Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" gereği; İl/İlçe Müdürlükleri tarafından canlı hayvan ticareti yapan satıcılara (celeplere), "Satıcı Çalışma İzni Belgesi" verilecek ve denetlenmesi sağlanacaktır.
2. Satıcı Çalışma İzni Belgesi düzenlenirken Yönetmelik hükümlerine titizlikle uyulacak, söz konusu yönetmeliğin 5 inci maddesinin (ç) fıkrasında yer alan "Satıcının kayıtlı olduğu meslek odasınınca verilen kimlik belgesi fotokopisi" ifadesi gereği, Türkiye Kasaplar Besiciler Et ve Et Ürünleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonuna bağlı odalardan (celepler, besiciler, kasaplar odası vb.) alınan belgeler aranacaktır. Satıcı çalışma izni için müracaatlar esnasında söz konusu odalardan herhangi birisinden alınan belgenin bulunması yeterli olacaktır.
3. Satıcılar (celepler) Türkvet'e "Kişi/Kurum/Kuruluş" menüsü altında yer alan "Sertifikalar" ekranından kaydedilecek, "Satıcı Çalışma İzin Belgesi" numarası sistem tarafından otomatik olarak verilecektir. Öncelikle geçmiş yıllarda verilen belgeler sisteme kaydedilecek, daha önce verilen belge numaraları da sisteme girilecektir.
4. Canlı Hayvan Ticareti Yapan Satıcıların Çalışması ve Denetlenmesi İle İlgili Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" gereği, Türkvet'te hareket sayfasında çıkış işlemi yapılırken, hayvan sahibinin satıcı sertifikası kaydının olup olmadığı kontrolü eklenmiş olup, satıcı sertifikası kaydı olmayan kişilerin işletmelerine gelen sığır cinsi hayvanların 30 gün içinde çıkış işlemine izin verilmeyecektir.
5. Satıcı çalışma izin belgesi, Canlı Hayvan Ticareti Yapan Satıcıların Çalışması ve Denetlenmesi İle İlgili Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ekindeki örneğe göre İl/İlçe Müdürlükleri tarafından düzenlenecektir.

J. NAKİLDE HAYVAN REFAHI İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. 24.12.2011 tarihli ve 28152 sayılı Remi Gazete'de yayımlanan Hayvanların Nakilleri Sırasında Refahı ve Korunması Yönetmeliği gereği; İl Müdürlükleri tarafından; nakil sırasında hayvanlara refakat eden **bakıcılar** ile hayvan **nakil araçlarının sürücülerine yeterlilik belgesi**, gerekli ön şartları taşıyan ve hayvan nakliyesi ile uğraşan nakliyecilere **yetki belgesi**, hayvan refahı ve korunmasına ilişkin standartları taşıyan uzun yol araçlarına **onay belgesi** verilmesi gerekmektedir. İlgili Yönetmelik çerçevesinde konuyla ilgili kişi, kurum ve kuruluşlara gerekli bilgilendirme ve eğitim çalışmaları yapılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

2. Söz konusu Yönetmelik kapsamında nakliyeciler için yetki belgesi verilirken; Karayolu Taşıma Yönetmeliği'ne göre, ticari amaçla eşya taşımacılığı yapacaklar için düzenlenen K1 yetki belgesi veya sadece kendi esas iştiğal konusu ile ilgili eşya taşımacılığı yapacak ve ticari maksatla taşımacılık yapmayacaklar için düzenlenen K2 yetki belgesinden herhangi biri ya da uluslararası eşya taşımak için alınan yetki belgesi müracaat esnasında kabul edilecektir.
3. 8 saatten az mesafede kendisi veya başkası adına hayvan taşıyan herhangi bir gerçek ya da tüzel kişi (nakliyeciler) için Yönetmeliğin Ek-8'inde yer alan "TİP 1 Nakliyeciler Yetki Belgesi" düzenlenecek, 8 saatten az süren yolculuklarda kullanılacak nakil araçları için araç onay belgesi düzenlenmeyecektir.
4. 8 saatten fazla süren uzun yolculuklarda kendisi veya başkası adına hayvan taşıyan herhangi bir gerçek ya da tüzel kişi (nakliyeciler) için Yönetmeliğin Ek-9'unda yer alan "TİP 2 Nakliyeciler Yetki Belgesi" düzenlenecektir.
5. Sadece uzun yol nakil araçları için Yönetmeliğin Ek-11'inde yer alan "Uzun Yolculuklara İlişkin Karayolu Nakil Araçları Onay Belgesi" düzenlenecektir.
6. Tıp 1 Nakliyeciler yetki belgesi verilirken, Yönetmeliğin 15 inci maddesi gereği başvuru yapan gerçek ya da tüzel kişilerden uygun personel, teçhizat ve çalışma prosedürlerine sahip olduklarını ortaya koyan beyanları alınacaktır.
7. Nakliyeciler yetki belgesi başvuruları tüzel kişilikler için işyeri merkezinin ya da işyeri temsilciliklerinin bulunduğu il müdürlüğüne, gerçek kişiler için ise başvuru sahibinin ikamet ettiği ya da mali yönden kayıtlı olduğu il müdürlüğüne yapılacaktır.
8. İster uzun yolculuk, ister 8 saatten az süren yolculuk ve isterse 65 km'nin altındaki mesafede hayvan taşıyan tüm nakil araçlarının, söz konusu Yönetmeliğin dokuzuncu bölümünde belirtilen asgari şartları taşıması zorunludur.
9. Yönetmelik gereği, ayrılış yeri ile varış yeri arasında en fazla 65 km'lik bir mesafeye kadar "nakliyeciler yetki belgesi", "sürücü ve bakıcı yeterlilik belgesi" olmadan hayvan nakli yapılabilmektedir. Bahsedilen mesafede yapılacak olan hayvan nakillerinde mutlaka "Yurtiçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmelik kapsamında" sevk esnasında bulundurulması gereken belgeler aranacaktır.
10. "Hayvanların Nakilleri Sırasında Refahı ve Korunması Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" gereği, uzun yolculuklara ilişkin hükümler 31 Aralık 2016 tarihine kadar ertelenmiş olup, hayvan sevklerinde 8 saatten az süren kısa yolculuklar ve 8 saati aşan uzun yolculuklar, asgari standartları karşılayan araçlarla ve "Tıp 1 Nakliyeciler Yetki Belgesi" ile yapılacaktır.
11. Sürücü, bakıcı ve nakliyeciler Türkvat'e "Kişiler/Kurum/Kuruluş" menüsü altında yer alan "Sertifikalar" ekranından kaydedilecektir. Sürücü ve bakıcılar için düzenlenen yeterlilik belgesi ve nakliyeciler için düzenlenen yetki belgesine ait tanımlama numaraları sistem tarafından otomatik olarak verilecektir. Öncelikle geçmiş yıllarda verilen belgeler sisteme kaydedilecek, daha önce verilen belge numaraları da sisteme girilecektir.
12. Hayvan nakillerinde kullanılan araçlar Türkvat'e "Kişiler/Kurum/Kuruluş" menüsü altında yer alan "Nakil araçları" ekranından kaydedilecektir.
13. Hayvan nakline eşlik eden bakıcılar ve hayvan nakil araçlarının sürücüleri için yeterlilik belgesi, nakliyeciler için yetki belgesi ve nakil araçları için onay belgesi Hayvanların Nakilleri Sırasında Refahı ve Korunması Yönetmeliği ekindeki örneğe göre İl müdürlükleri tarafından düzenlenecektir. Söz konusu belgeler İl Müdürlüklerince de uygun görülmesi halinde **Ek-42, Ek-43, Ek-44, Ek-45 ve Ek-46'** daki örneğe uygun olarak kimlik kartı şeklinde de düzenlenebilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

14. İl/İlçe Müdürlükleri tarafından ilgili Yönetmelik çerçevesinde hayvan refahına ilişkin kontroller yapılacak ve her bir kontrole ait rapor dosyasında muhafaza edilecektir. İl Müdürlüklerince hazırlanacak yıllık raporlar Mayıs ayının son haftasından önce Genel Müdürlüğümüze gönderilecektir.
15. 29.12.2015 tarihli ve 29577 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hayvan Nakillerinde Kontrol ve Dinlendirme İstasyonu Yönetmeliğinin yürürlük tarihi sektörün gerekli altyapıyı oluşturması için 31.12.2016 tarihine kadar ertelenmiştir. Ülke genelinde hayvan nakillerinin sekteye uğramaması ve hayvan hareketlerinde sıkıntı yaşanmaması için kontrol ve dinlendirme istasyonu kurulmasına yönelik ildeki tüm paydaşların bilgilendirilmesi ve farkındalık çalışmalarının hızlandırılması sağlanacaktır.

K- YURT İÇİNDE HAYVAN VE HAYVANSAL ÜRÜNLERİN SEVKLERİNDE YOL KONTROLLERİ

1. Hayvan ve hayvansal ürün sevkleri ile ilgili olarak; Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürünün koordinasyonunda, İl/İlçe Müdürlüklerinin uygun göreceği güzergâhlarda, kolluk kuvvetleriyle işbirliği içerisinde, ayda en az bir kez olmak üzere, özellikle besi amaçlı sevklerin yoğunlaştığı aylarda, kurban dönemlerinde ve hayvan pazarlarının kurulduğu günlerde, sevkiyat yoğunluğu da dikkate alınarak, yol kontrolleri yapılacaktır. Yol kontrollerinde **EK-39**’daki form doldurularak dosyasında muhafaza edilecektir.
2. 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu’nun 36. maddesi gereğince canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin sevklerinde Bakanlıkça belirlenen belgeleri bulundurmayan canlı hayvan ve hayvansal ürün sahipleri ile araç sahiplerine uygulanacak olan ceza olurları **EK-33**’e uygun olarak düzenlenecektir.
3. **Yol kontrolleri ve denetimleri, "Ticari Amaçla Yük ve Yolcu Taşımacılığı Yapan Araçlara Yönelik Yol Kenarı Denetim Hizmetlerinin Ortak Yürütülmesi Hakkında Protokol" kapsamında, İl/İlçe Müdürlüğü personeli tarafından "Yol Kenarı Denetim İstasyonları"nda yapılacak, denetim istasyonu olmayan karayolu güzergâhlarında ise denetimin gerçekleştirileceği İl/İlçe Emniyet Müdürlüğüyle irtibata geçilerek araç durdurmak amacıyla trafik personeli görevlendirilmesi talep edilecektir.**
4. Yol kontrolleri kapsamında yapılan denetimler (**EK-32**) yer alan form kullanılarak 6 ayda bir (Temmuz ve Ocak aylarının ilk haftasında, önceki 6 ayı kapsayacak şekilde) Genel müdürlüğü gönderilecektir.

L- SINIRLARDAN KAÇAK HAYVAN GİRİŞLERİNE KARŞI ALINACAK TEDBİRLER

1. Ülkemizin çok uzun kara sınırları bulunması nedeniyle, zaman zaman komşu ülkelerden kaçak hayvan giriş ve çıkışlarının olabileceği, bu hayvanların yurtiçinde pazarlanabileceği ve pek çok bulaşıcı veya salgın hayvan hastalığının bu yolla ülkemize bulaşabileceği göz önünde bulundurularak, özellikle sınırlarda bulunan İl/İlçe Müdürlükleri dikkatli davranacak ve görev bölgelerindeki sınırlarda kontrol amacıyla diğer kuruluşlarla koordinasyon sağlayacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

2. Yabancı menşeli kaçak hayvan sevklerinin önlenmesi amacıyla, yol güzergâhlarında kolluk kuvvetleriyle de gerekli koordinasyon sağlanarak kontroller sıklaştırılacak, yakalanan kaçak hayvanlar, bunların sahipleri ve bunları taşıyanlar hakkında 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve 2012/06 No'lu Kaçak Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Tasfiyesi Genelgesine göre işlem yapılacaktır.
3. Kaçak eşya taşımada yük hayvanı olarak kullanılması nedeniyle el konulan ya da kaçak veya kaçak zannı ile el konulan tek tırnaklı hayvanların itlaf ve imhasında yaşanan sıkıntılar nedeniyle, sınır illerinde karantina merkezlerinin oluşturulması, söz konusu hayvanların karantina merkezlerinde İl/İlçe Müdürlükleri tarafından 21 gün süreyle karantinaya alınması, karantina süresince bakım masraflarının Gümrük ve Ticaret Bakanlığı döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanması, bölgesel riskler dikkate alınarak veteriner otoritesi tarafından belirlenen hastalıklar yönünden laboratuvar testlerinin yaptırılması, karantina sonunda herhangi bir hastalık tespit edilmezse 4458 sayılı Gümrük Kanununun 178 nci maddesinde belirtilen tasfiye yollarından herhangi biriyle tasfiye edilmesi, karantina süresi içerisinde ihbarı mecburi hastalık tespit edilmesi halinde hayvan refahı kuralları göz önünde bulundurularak itlaf ve imha edilmesi gerekmektedir.
4. Sınır bölgelerinde hayvan ve hayvansal ürün hareketlerinin sıkı kontrol altında tutulması, çıkan mihrakların mutlaka çok sıkı takip edilmesi ve gerekli tüm önlemlerin alınması konusunda Güvenlik Kuvvetleri ile yakın işbirliği sağlanacaktır.

M- KOYUN VE KEÇİLERİN ELEKTRONİK OLARAK KÜPELENMESİ VE KAYDI PROJESİ

1. Bakanlığımız tarafından yürütülen “Koyun ve Keçilerin Elektronik Olarak Küpelenmesi ve Kaydı Projesi” kapsamında Genel Müdürlüğümüz tarafından talimat verilmeden İl Müdürlüklerine gönderilen elektronik kulak küpeleri kullanılmayacaktır.
2. “Koyun ve Keçilerin Elektronik Olarak Küpelenmesi ve Kaydı Projesi”nin uygulaması başlayana kadar oluşacak kulak küpesi ihtiyaçları, proje kapsamında gönderilen elektronik kulak küpesi seri aralıklarıyla çakışmayacak şekilde ve projenin başlangıç dönemi de göz önünde bulundurularak, Genel Müdürlükten tahsis aralığı onayı alınması şartıyla İl Müdürlükleri tarafından karşılanacaktır.

**N- SIĞIR CİNSİ HAYVANLAR ile KOYUN ve KEÇİ TÜRÜ HAYVANLARIN TANIMLANMASI,
TESCİLİ ve İZLENMESİ
TÜRKVET VE KOYUN KEÇİ KAYIT SİSTEMİ (KKKS)**

Türkvvet ve KKKS’de hayvanların kayıt altına alınması, hayvan hastalıklarının ve hareketlerinin etkin olarak kontrolünün sağlanması, hayvancılık desteklemeleri, sağlık ve istatistik ile ilgili kayıtlar ve Bakanlığımızın hayvancılık politikalarının belirlenmesi açısından büyük önem arz etmektedir.

İşletmelerde bulunan hayvan varlığı ile Türkvvet ve KKKS’de kayıtlı hayvan varlığının uyumlu olması amacıyla güncelleme çalışmaları düzenli olarak yapılacak, mevzuatta belirtilen idari yaptırımlar uygulanacak, denetim ve izleme faaliyetleri aksatılmadan yürütülecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Hayvanların kimliklendirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla afiş ve broşür bastırılacak, hayvan sahiplerinin gerekli bildirimleri zamanında yapmaları konusunda eğitim ve yayım çalışmaları yapılacaktır.

Hayvan kayıt sistemlerinde dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda açıklanmaktadır.

1. TÜRKVET ve KKKS'ye Giriş

Türkvete giriş www.turkvvet.gov.tr adresinden, KKKS'ye giriş ise <http://oc.turkvvet.gov.tr> adresinden yapılacaktır. Kayıt sistemlerine verilerin en kısa sürede girilmesi, hayvan sahibinin işlemlerinin seri bir şekilde yapılarak gecikmelere meydan verilmemesi için İl Müdürlükleri tarafından Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüklerine **ayrı ve hızlı bir internet hattı** tahsis edilecektir.

2. Kişi kaydı

- 2.1. Kişi kaydı, Türkvete ve KKKS'de ilgili ekrana **T.C. Kimlik Numarası ve iş/meslek bilgileri** girilerek yapılacaktır.
- 2.2. Türkvete kişi kaydı yapılırken, kişinin MERNİS (Merkezi Nüfus İdare Sistemi)'de ölü olup olmadığına yönelik kontrol eklenmiş olup, kişinin durumunun MERNİS'te ölü olması halinde Türkvete kaydı yapılamayacaktır.
- 2.3. Türkvete yabancı uyruklu kişi kaydı yapılırken; Kişiler-Yeni Kayıt ekranında T.C. Kimlik No kısmına "Yabancı kimlik numarası" girilerek MERNİS'ten kişi bilgileri sorgulanabilecek ve Türkvete'te yabancı uyruklu kişi kaydı yapılabilecektir.

3. Kurum/Kuruluş kaydı

- 3.1. Hayvancılık işletmesi faaliyetini yürüten tüzel kişilik, kamu kurum veya kuruluşlar, Türkvete ve KKKS'de "Kurum/Kuruluş" olarak kayıt edilecektir.
- 3.2. Kurum/Kuruluş kaydı yapılırken öncelikle sistemlerde ülke genelinde kurum/kuruluş kaydı olup olmadığı kontrol edilecek, sistemde kayıtlı değilse kurum/kuruluş adı, kurum/kuruluş tipi ve vergi numarası alanları doldurulacak, kayıtlı ise eksik bilgileri tamamlanacaktır.
- 3.3. Bir kurum/kuruluşun farklı adreslerde birden fazla işletmesinin bulunması halinde her bir işletme için ayrı işletme numarası tahsis edilecek, ancak bu işletmelerin tamamının sahibi tek bir kurum/kuruluş olacaktır.
- 3.4. Tek bir kurum/kuruluşa ait olan ancak farklı adreslerde faaliyet gösteren ve Türkvete/KKKS'de birden fazla kurum/kuruluş kaydı bulunanların kayıtları 3.3. maddede belirtildiği şekilde düzeltilenecektir.
- 3.5. Yabancı şirketler Ekonomi Bakanlığı nezdinde gerekli izinler alındığı takdirde kurum/kuruluş kısmından vergi numarası girilerek Türkvete'e kaydedilebilecektir.

4. Sertifika kaydı

- 4.1. Nakilde hayvan refahı kapsamında sürücüler, bakıcılar ve nakliyeciler ile canlı hayvan ticareti yapan satıcılar (celepler), Türkvete'e "Kişi/Kurum/Kuruluş" menüsü altında yer alan "Sertifikalar" ekranından kaydedilecektir.
- 4.2. Öncelikle "Kişiler" ekranından kişi iş tanımı, "Kuruluşlar" ekranından ise kuruluş tipi seçilerek söz konusu kişi/kuruluşlar kaydedilecek veya güncellenecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

4.3. Daha sonra "Sertifikalar" ekranından kişi veya firma kaydı bulunup iş tanımı seçilerek güncelleme yapılacak ve sertifika kaydı tamamlanacaktır.

5. Nakil araçları kaydı

- 5.1. Hayvan nakillerinde kullanılan tüm araçlar Türkvat'e "Kişi/Kurum/Kuruluş" menüsü altında yer alan "Nakil araçları" ekranından kaydedilecektir.
- 5.2. Sadece uzun yol nakil araçlarına sistem tarafından otomatik olarak tanımlama numarası verilecektir.

6. İşletme kaydı

- 6.1. Yeni açılan bir hayvancılık işletmesinin kaydı sadece Türkvat'te ya da sadece KKKS'de yapılacaktır.
- 6.2. Yeni açılacak işletmenin kaydı için hayvan sahibi İl/İlçe Müdürlüğüne **EK-41**'de yer alan dilekçe ile müracaat edecektir. 18 yaşın altında olan kişilerin müracaatları İl/İlçe Müdürlüğü tarafından değerlendirilmeyecektir.
- 6.3. İçinde farklı türlerde hayvan bulunan hayvancılık işletmelerinin **işletme tipi** (arıcılık, atçılık gibi) **karma** olarak seçilecektir. Her bir hayvancılık türü için ayrı işletme numarası verilmeyecek, **tek bir işletme numarası** verilecektir.
- 6.4. Yeni işletme açılışında, işletme adresi, koordinat bilgileri ve bina tipi yerinde tespit edildikten sonra, işletme sahibinin T.C. kimlik numarası veya vergi numarası ile birlikte kaydı yapılacaktır.
- 6.5. Yeni açılacak işletmelere ait tapu fotokopisi, elektrik ve su aboneliği gibi işletmeyi sabitleyici herhangi bir belge istenecektir. Bunların olmaması halinde, işletmenin açıldığı yerin muhtarından, bu işletmeyi sabitleyici adres bilgilerinin yer aldığı ve işletmenin, işletmeyi açan kişi, kurum/kuruluş tarafından kullanıldığı veya kullanılacağı ile ilgili bir yazı istenecektir.
- 6.6. Aynı kişi veya kurum/kuruluş adına farklı adreslerde açılmış birden fazla işletme varsa aktif olmadığı tespit edilen işletmeler kapalı hale getirilecektir. Ayrıca aynı kişi veya kurum/kuruluş adına tek adreste birden fazla aktif işletme tespit edilmesi halinde, bu işletmelerden biri dışındaki diğer işletmeler kapalı duruma getirilecektir. Kanatlı işletmeleri hariç, aynı koordinatta farklı işletme numaralı birden fazla işletme açılmasına izin verilmeyecektir.
- 6.7. İşletmelerin; satışlarında noter onaylı satış belgesi veya muhtar onaylı alıcı ile satıcı arasında yapılan sözleşme, kiralamalarında muhtar/belediye başkanlığından onaylı belge, devirlerinde muhtar onaylı devreden-devralan arasında yapılan sözleşme, sahibinin ölmesi halinde devir için veraset ilamı ve mirasçılardan alınan muvafakatname belgesi istenecektir.
- 6.8. Kayıtlı olan bir işletmenin işletme numarası satış, kiralama ve devir söz konusu olmadığı durumlarda başka hayvan sahibine tahsis edilmeyecek, bu işletmeler kapalı duruma getirilecektir.
- 6.9. Türkvat'te yeni işletme kaydı yapılırken işletmelere 1. sürü olarak sığır sürüsü eklenecek, koyun sürüsü 2. veya 3. sürü olarak kaydedilecektir.
- 6.10. Sığır cinsi hayvanlarda tanımlama süresinin 6 aya kadar uzatılması için İl/İlçe Müdürlüğü tarafından tespit edilerek onay verilen işletmelerde, işletme detay sayfasında "hayvan tanımlama süresini 6 aya kadar uzat" seçeneği işaretlenecek, işletme sınıflarından en az bir tanesi seçilerek kaydedilecektir. İl/İlçe Müdürlükleri

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

tarafından tespit edilerek listelenen bu işletmeler, İl Sistem Sorumlusu tarafından Türkvat'te işaretlenecektir.

- 6.11. Güncelleme çalışmalarında işletmelerde kayıtlı olup ancak fiilen işletmelerde bulunmayan hayvanlar mera işletmelerine gönderilmeyecektir.
- 6.12. İşletmelerin bağı olduğu idari birimler değişmediği müddetçe işletmelerin lokasyonu (köy/mahalle bilgileri) değiştirilmeyecektir.
- 6.13. IPARD Programınının 101 numaralı Tarımsal İşletmelerin Yeniden Yapılandırması ve Topluluk Standartlarına Ulaştırılması tedbiri kapsamında desteklenecek işletmeler için, başvuru sahiplerinin başvuru paketleri içinde Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumuna sunacakları dokümanlar arasında yer almak üzere; İl veya İlçe Müdürlüklerince tescil edilen işletmeler üzerinde yapılacak kontroller neticesinde, **EK-47'**de örneği sunulan formatta düzenlenecek form, başvuru sahiplerinin talepleri üzerine kendilerine verilecektir.

7. Hayvan kaydı

- 7.1. Hayvan sahibi hayvanlarının küpelenerek kaydedilmesi için, İl/İlçe Müdürlüğüne ya da küpeme yetki devri yapılan kurum/kuruluşa bildirim süresi içinde müracaat edecektir. Hayvanın doğum tarihi, ırkı, cinsiyeti ve ana kulak küpe no bilgileri doğru olarak kayıt edilecektir.
- 7.2. Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği ile Koyun ve Keçi Türü Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği hükümlerine titizlikle uyulacaktır.
- 7.3. Türkvat'te buzağı kaydı, doğum esnasında anasının o işletmede canlı olarak bulunması şartıyla yapılacaktır.
- 7.4. **E-ıslah veri tabanı üzerinden Türkvat'e buzağı kaydı yapılamayacak olup ilgili kayıtlar sadece Türkvat'e yapılarak E-ıslah veri tabanına aktarılacaktır.** Bu nedenle küpeme sözleşmesi yapılan birlik personeline Türkvat'te "Birlik Personeli" rolü verilerek kayıtların Türkvat'e yapılması sağlanacaktır.
- 7.5. Hayvanların ilk kaydında yapılan hatalar, kullanıcı tarafından Türkvat'te aynı gün, KKKS'de ise 72 saat içerisinde düzeltilebilecektir.
- 7.6. Yeni hayvan kaydında yapılan hatalar, kullanıcı tarafından aynı gün içerisinde hayvanın kaydı silinerek düzeltilebilecektir.
- 7.7. Hatalı yapılan hayvan kayıtları, İl Sistem Sorumlusu tarafından kayıt tarihinden itibaren 30 gün içerisinde silinebilecektir.
- 7.8. Tanımlatılmamış sığır cinsi hayvanların nakil esnasında yakalanması halinde, idari para cezası uygulandıktan sonra ceza kaydı girilerek, İl depo işletmelere (TR+İl Kodu+0000000000) yeni hayvan kaydı yapılabilecektir.

8. Ön tanımlı hayvan kaydı

- 8.1. Türkvat'te hayvan tanımlama süresinin 6 aya kadar uzatıldığı işletmelerdeki 3 aylık süre içerisinde küpelenemeyen hayvanlar "ön tanımlı hayvan" olarak kaydedilecek ve bu hayvanlar küpelandikten sonra kayıt işlemi tamamlanacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

9. Türkvet'te hayvan kayıt bilgilerinin düzeltilmesi

- 9.1. Türkvet'te kayıtlı hayvanların ırk, cinsiyet ve hareket bilgilerindeki değişiklikler İl/İlçe Müdürlüğünde kurulacak komisyon tarafından alınan ve örneği **EK-34'de** bulunan komisyon kararına istinaden il sistem sorumlusu tarafından yapılacaktır.
- 9.2. Yeterli sayıda ve nitelikte personel bulunması halinde her bir ilçede ilçe müdürlüğü personelinin oluşması halinde komisyon kurulacaktır. Personel sayısı yetersiz olan ilçelerde ise diğer ilçe müdürlüğü personelinin katılımıyla komisyon kurulacaktır, il genelinde her bir ilçenin mutlaka bir komisyonun sorumluluğu altında olması sağlanacaktır.
- 9.3. İl/ilçe Müdürlükleri tarafından kurulacak komisyonlar, İl Müdürlüğünün teklifi ve Valilikten alınacak "KOMİSYON OLURU" ile kurulacaktır, kurulan komisyonlar ve yapılan değişiklikler hakkında Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğüne bilgi verilecektir.
- 9.4. Komisyon, Veteriner hekim başkanlığında (başkan dâhil) 3 asil ve 2 yedek üyeden oluşturulacaktır, kararlar oy çokluğu ile alınacaktır.
- 9.5. Yapılan başvurular dikkate alınarak, komisyon önceden belirlenecek gün/günlerde çalışacaktır.
- 9.6. Komisyon görev alacak personelden biri ziraat mühendisi (zootechnik) olacak, ziraat mühendisi (zootechnik) bulunmaması durumunda üyelerin tamamı veteriner hekimlerden oluşturulacaktır.
- 9.7. Komisyon üyesi değişiklikleri İl Müdürlüğünün gerekçeli teklifi ile Valilikten alınacak "KOMİSYON OLURU"yla yapılacak olup, yapılan değişiklikler hakkında Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğüne bilgi verilecektir.
- 9.8. Türkvet il sistem sorumluları bu komisyon görev almamaktadır.
- 9.9. Komisyon tarafından yapılan değişiklikler, Türkvet İl Sistem Sorumlusu tarafından, evrakın kendisine teslim edildiği tarihten itibaren 7 iş günü içinde Türkvet'e kaydedilecektir. Hayvan bilgileri düzeltildikten sonra, hayvan bilgileri kayıt ekranı açıklama bölümüne örneğin "..... İl Komisyon Kararı No: 2016/... No'lu komisyon kararına göre hayvan bilgileri düzeltilmesi yapılmıştır." ibaresi yazılacaktır.
- 9.10. Komisyonların çalışmaları, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri/Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürünce koordine edilecektir.
- 9.11. Türkvet'te yaş değişikliği yapılmamaktadır.
- 9.12. Her yıla ait **Komisyon Oluru ve Komisyon Kararları** dosya halinde İl/İlçe Müdürlüğünde saklanacaktır.
- 9.13. Sığır cinsi hayvanların Türkvet'te işletmeden sehven yapılan çıkış hareketi, hayvanın "**Hareket halinde**" olması durumunda, hareket işlemi yapan kullanıcı tarafından **aynı gün** içerisinde silinebilecek olup, aynı gün içerisinde silinememesi durumunda, kullanıcının **tutanakla** talebi üzerine İl Sistem Sorumlusu tarafından yapılacak, bu işlem için komisyon kararı istenmeyecektir.
- 9.14. Türkvet'te çıkış ve varış hareketleri, işlemi yapan ilin il sistem sorumlusu tarafından **ayrı ayrı silinebilecektir**. Türkvet'te sadece son bir yıl içerisinde yapılan hareketler silinebilecektir.
- 9.15. Türkvet'te sehven düşüm işlemi yapılan hayvanlar (ölüm tipi kesimhanede kesim olanlar hariç) aynı gün içerisinde düşüm işlemi yapan kullanıcı tarafından canlandırılabilir.
- 9.16. Kayıtlı olduğu işletmede sehven ölüm/düşüm işlemi yapılmış olan ancak aynı gün içerisinde canlandırılmayan sığır cinsi hayvanların sistemde canlandırılması işlemi, örneği **EK-34'de** bulunan komisyon kararına istinaden il sistem sorumlusu tarafından yapılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

9.17. Kesimhanelerde kesim kaydı girilen sığır cinsi hayvanların canlandırma işlemi yapılmayacaktır.

10.KKKS'de hayvan kayıt bilgilerinin düzeltilmesi

10.1. KKKS'de kayıtlı hayvanların kayıt işleminden itibaren 72 saat içerisinde kullanıcı tarafından düzeltilemeyen hataları, yetiştiricinin de imzasının bulunduğu tespit tutanağına istinaden, il sistem sorumluları tarafından düzeltilecektir.

11.İthal hayvanların kaydı

- 11.1. Avrupa Birliği üye ülkelerinden ithal edilen karantina süresi bitmiş hayvanların varış işletmesinde öncelikle sığır cinsi hayvana ait pasaportları ya da hayvan bilgilerini içeren seçim heyeti raporu bilgileri kontrol edilecek, hayvanlar orijinal kulak küpelerini muhafaza edecek ve orijinal bireysel tanımlama numaraları ile belgelerindeki bilgilere göre kaydedilecektir.
- 11.2. Avrupa Birliği üye ülkeleri dışındaki ülkelerden ithal edilen hayvanlar, ihracatçı ülke tarafından tanımlanmış iseler, ihracatçı ülke tarafından yapılan orijinal tanımlama numarası ile birlikte, varış işletmesine tahsis edilen kulak küpe numarası ile kaydedilecektir. Ayrıca küpeleme yapılırken hayvanların morfolojik muayenesi yapılacak, hayvana ait ırk ve yaş bilgileri tespit edilecek ya da hayvan bilgilerini içeren seçim heyeti raporu bilgileri kontrol edilecek ve hayvan kayıt formuna yazılacaktır. Karantina süresi bitiminde herhangi bir hastalık yok ise Türkvet'te "**Önceki küpe no**" bölümüne, KKKS'de "**Orijinal Küpe Numarası**" bölümüne ithal edildiği ülkenin kulak küpe numarası yazılacak, "**Küpe no**" bölümüne ise geldiği işletmeye tahsis edilen yeni küpe numarası yazılacaktır.
- 11.3. Karantina süresi içinde doğum yapan ithal hayvanların yavrusu karantina süresi bitiminden sonra işletmeye tahsis edilen kulak küpesi ile küpelenecek, ithal hayvan sayfasından kaydedilecektir.
- 11.4. Türkvet'te sehven yapılan ithal hayvan kayıtlarının silinmesi işlemleri tutanakla "**STS-Büyükbaş hayvanlar**" kısmından il sistem sorumlusu tarafından yapılacak, Genel Müdürlükten ithal hayvan kayıtlarının silinmesi talep edilmeyecektir.

12. Küpe siparişi ve tahsisi

Hayvan kayıt sistemlerinde küpe siparişi ve tahsisi işlemleri İl Müdürlüklerinde il sistem sorumlusu, ilçelerde ise ilçe sistem sorumlusu tarafından yapılacaktır.

12.1. Küpe siparişi

- 12.1.1. Kulak küpesi sipariş ekranlarında "**Başlangıç küpe no**" alanına otomatik olarak gelen küpe numarası, yeni sipariş edilecek olan ilk numaradır. İhalesi yapılan küpelerin, il sistem sorumlusu tarafından alımı yapılacak **başlangıç küpe numarası** bu sayfadan kontrol edilecek, numaranın yanlış olması durumunda Genel Müdürlüğe bilgi verilerek düzeltilmesi sağlanacaktır.
- 12.1.2. Koyun ve keçi türü hayvan kulak küpesi alımlarından önce, il için yapılacak olan küpe numarası tahsisinde Genel Müdürlükten onay alınacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

12.2. Küpe tahsisi

Alımı yapılan küpelerin dağıtımını “Küpe Tahsis (İl)” ve “Küpe Tahsis (İlçe)” ekranlarından yapılacaktır. **İl ya da ilçeye tahsis edilen küpelerin kullanıcılara tahsisi yapılmadan hayvan kayıt sistemlerine kaydı yapılmayacaktır.**

12.3. Küpe iadesi ve kişinin başka ile tayini

Emekli olan ya da tayini çıkan kullanıcının, Türkvet'te üzerinde bulunan küpe numaraları “**Küpe iadesi**” ekranından, KKKS'de ise “Tahsis-yeni” ekranından il/ilçe sistem sorumlusuna tahsisini yaparak tutanakla iade etmesi sağlanacaktır. Kullanıcının üzerine tahsisli küpeler İl/İlçe Müdürlüğüne iade edildikten sonra, kullanıcı rolleri alınarak il sistem sorumlusu tarafından pasif yapılacaktır. Emekli olan ya da tayini çıkan kullanıcının, üzerine tahsisli küpe numarası olmadığına dair Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü veya İlçe Müdürenden onay alındıktan sonra ayrılmasına izin verilecektir.

12.4. Kayıp/çalıntı/zayi olan küpelerin kaydı

İl/İlçe Müdürlüklerince kayıp/çalıntı/zayi olan küpelerin işaretlenmesi işlemi küpenin tahsisli olduğu kullanıcı tarafından yapılacaktır.

12.5. Düşen küpeler

- 12.5.1. Hayvanların kulak küpelerinden birinin ya da ikisinin düşmesi veya üzerlerindeki bilgilerin silinmesi durumunda, yetiştiricilerin İl/İlçe Müdürlüğüne veya Bakanlıkça yetki verilmiş kurum veya kuruluşlara dilekçe ile müracaatı üzerine, hayvanların kayıt sisteminde yer alan bilgileri ile gerçek ırk, yaş, cinsiyet bilgilerinin uyumlu olup olmadığı işletmede tespit edilecek, hayvanların sistem üzerinde başvuruda bulunulan işletmede olup olmadığı, sistemdeki durumu (ölü, ya da hareket halinde) kontrol edilerek düşen kulak küpesi olarak kayıt sistemine girişi yapılacaktır. Sistemde yer alan bilgilerle uyumlu olmayan, işletmede tespit edilmeyen, ölü ya da hareket halinde olan hayvanlar için düşen küpe talebinde bulunulmayacaktır.
- 12.5.2. Sığır cinsi hayvanların düşen kulak küpelerinin yerine aynı özgün tanımlama numarasını içeren yenisinin takılması için yetki devri yapılan kurum/kuruluşlar, düşen küpelerin sistemlerden alınan listesini İl/İlçe Müdürlüğüne bildirecektir.
- 12.5.3. Sığır cinsi ve koyun-keçi türü hayvanların düşen küpe sipariş listesi excell ortamında il bazında Türkvet ve KKKS'den haftalık olarak alındıktan sonra il sistem sorumluları tarafından kontrol edilecek, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü tarafından yapılan son kontrolden sonra onaylanacak ve elektronik ortamda ve resmi yazı ile İl Müdürlüğü tarafından ilgili kulak küpesi firmasına doğrudan sipariş yapılacaktır. Düşen kulak küpe talepleri Genel Müdürlüğe gönderilmeyecek, ancak basımı yaptırılan bu küpelerin listesi İl bazında Genel Müdürlüğe resmi yazı ve hareket@tarim.gov.tr adresine e-posta olarak üçer aylık dönemler halinde bildirilecektir.
- 12.5.4. Firma yeniden ürettiği küpeleri, siparişi aldığı tarihten itibaren 7 gün içerisinde İl Müdürlüğüne ulaştıracaktır. İl/İlçe Müdürlüğü tarafından aynı özgün tanımlama numarasını içeren yenisi veya yenilerinin hayvanlara takılması ve kayıt sisteminden küpenin takıldığına onaylanması sağlanacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 12.5.5. Yönetmelik gereği, tek veya çift küpesi düşen hayvanlar için veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir. Bu hayvanlara yetiştiricilerin İl/İlçe Müdürlüğüne dilekçe ile müracaatı üzerine, kulak küpesi veya küpelerinin yerine aynı özgün tanımlama numarasını içeren yenisi veya yenileri takıldıktan sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.
- 12.5.6. Türkvet'te hareket sayfasında çıkış işlemi yapılırken, hayvanların düşen küpe kaydı bulunup bulunmadığına yönelik kontrol eklenmiş olup, düşen küpe kaydı bulunan ve "takıldı" olarak işaretlenmeyen hayvanların çıkış işlemine izin verilmeyecektir.

13. Küpeleme ve Kayıt Yetkisinin Devredilmesi

- 13.1. Hayvanların küpelenmesi ve kayıt altına alınması işlemleri İl/İlçe Müdürlüklerinin asli görevidir. İl/İlçe Müdürlüklerinin yeterli araç ve personele sahip olmaması durumunda yetki devri yapılabilecektir.
- 13.2. İl Müdürlüğü, ilin tamamında tüm sığır cinsi hayvanların küpelenmesi ve kayıt altına alınması şartıyla Türk Veteriner Hekimler Birliğine bağlı Bölge Veteriner Hekim Odaları veya hayvancılıkla iştigal eden yetiştirici ve üretici birlikleri ile sözleşme yapabilecektir. İl müdürlüğü tarafından ilgili tüm kurum/kuruluşlara gerekli duyurular yazılı olarak yapılacak, istekliler başvuru esnasında araç sayısı, personel sayısı ve niteliği, teknik donanım ve altyapı, işi yapma ehliyeti ve il genelindeki organizasyon yapısına ilişkin bilgileri İl Müdürlüğüne sunacaklardır.
- 13.3. İstekliler arasından yüklenicinin belirlenmesi; İl Müdürü başkanlığında Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su ürünleri Şube Müdürü ile bir veteriner hekimden oluşan komisyon tarafından yapılacaktır. Sözleşme yapılırken isteklilerin araç, personel, teknik donanım ve altyapı, işi yapma ehliyeti ve teklif edilen küpeleme fiyatı dikkate alınacaktır.
- 13.4. İl Müdürlüğü ile yüklenici arasında yapılacak küpeleme sözleşmesinde yer alacak asgari hükümler **EK-40**'da belirtilmiş olup, yapılacak sözleşmede bu hükümlere yer verilecek ve titizlikle uyulacaktır.
- 13.5. İlin bir bölümünün Bölge Veteriner Hekimler Odası, diğer bölümünün hayvancılıkla iştigal eden yetiştirici ve üretici birlikleri tarafından alınması, bu kapsamda ilgili kurum veya kuruluşlar tarafından ilin tamamının alınmış olması ve geride İl/İlçe Müdürlüklerince yürütülecek küpeleme ve kayıt işlemleri kalmaması şartıyla küpeleme ve kayıt işlemleri devredilebilecektir.
- 13.6. Küpeleme sözleşmesi yapılan yetiştiricilere, küpeleme işleminin İl/ilçe Müdürlüğü tarafından yapılması halinde İl Müdürlüğünce, yetki devri yapılması halinde ilgili kurum ve kuruluşlarca, İl Müdürlüğü Döner Sermaye küpe satış fiyatından küpe temin edilecektir.
- 13.7. İl Müdürlükleri tarafından, yetki devri yapılan kurum/kuruluşlarda kimliklendirici olarak çalışacak kişilere hayvanların ırkları, cinsiyet ve yaş konuları ile hayvanların küpelenmesi ve kayıt altına alınması hakkında eğitim verilerek kimliklendirici belgesi düzenlenecek, kullanıcı adı ve şifresi tahsis edilecektir. Her kimliklendirici uyguladığı küpeyi sisteme kendisi kayıt edecektir.**
- 13.8. Koyun ve keçi türü hayvanlardaki küpeleme ve kayıt işlemleri İl/İlçe Müdürlükleri tarafından yapılacak olup Bölge Veteriner Hekimler Odası, serbest veteriner hekimler ve hayvancılık birliklerine küpeleme yetki devri yapılmayacaktır.
- 13.9. **İl Müdürlükleri tarafından yetki devri yapılan kurum/kuruluşlar ile küpeleme yetkisi verilen 20 baş ve üzeri damızlık dişi sığır bulunan işletmelerin bilgileri hareket@tarim.gov.tr adresine e-posta ve yazılı olarak bildirilecektir.**

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

13.10. Sığır cinsi hayvanlarda elektronik kimliklendirmeye geçilmesi halinde, İl Müdürlüklerimizce daha önce yapılmış yetki devirleri, Genel Müdürlüğümüzce tek taraflı olarak iptal edilebilecektir. Bu husus yetki devri yapılırken sözleşmede belirtilecektir.

14. Uygulamada küpe alımı, dağıtımı, küpe uygulaması ve uygulama ücreti

- 14.1. Bakanlığımızca denetlenen kulak küpesi firmalarının listesi Bakanlığımız web sayfasında <http://www.tarim.gov.tr/Konular/Veteriner-Hizmetleri/Hayvan-Kayit-Ve-Kimliklendirme> adresinde yer almaktadır. Firmalardan kulak küpe alımları ve dağıtımları kayıt sistemleri üzerinden de yapılacaktır.
- 14.2. Kulak küpesi alımlarında firmalardan geçerlilik süresi uygun olan “Küpe Firması Kayıt Belgesi” istenecek olup, bu durum kulak küpesi alımlarında şartnamede belirtilecektir. Şartnameler, ilgili Yönetmelikler ve TS 7808’e uygun olacak, şartnameler firmaların ihaleye katılmasına engel olmayacak şekilde hazırlanacaktır. Şartnamelerde kulak küpelerinin dişi yaprağının segmanlı veya segmansız, erkek ucunun ise metal ya da sert plastik olduğu ayırt edilmeksizin rekabet ortamı sağlanacaktır. Kulak küpelerinin **TS 7808**’e göre testlerinin yapıldığına dair belgeler talep edilecek, küpelerde düşme, rakamlarda silinme ve yönetmelik şartlarına uygunluğunun kontrolü için numune alınarak **TSE** veya **ODTÜ** laboratuvarlarında **küpenin dayanıklılık testlerinin** yapılması sağlanacaktır.
- 14.3. İl Müdürlükleri tarafından alımı ve dağıtımı yapılan küpelerin, hangi tarihte hangi firmadan, hangi numara aralığının alındığı, alınan küpelerin veya küpe numara aralığının kimlere (İlçe Müdürlükleri, birlikler, Veteriner Hekim Odaları, yetiştiriciler, vb.) hangi tarihte tahsis edildiğine ilişkin kayıtlar düzenli olarak dosyada muhafaza edilecektir.
- 14.4. Veteriner Hekim Odaları ve hayvancılıkla iştigal eden yetiştirici ve üretici birlikleri tarafından alınan küpeler kalite ve mevzuata uygunluk yönünden İl Müdürlükleri tarafından kontrol edilecektir.
- 14.5. Talep edilmesi halinde, resmi kurum/kuruluş işletmelerindeki hayvanların kimliklendirme işlemleri için görevlendirilen personele, sistemde kullanıcı adı ve şifresi verilerek küpe tahsisi yapılacak ve “kullanıcı kaydı” sayfasında işletme tahsis edilecektir. Söz konusu resmi kurum/kuruluşlarla küpeleme sözleşmesi yapılmayacaktır.
- 14.6. İl/İlçe Müdürlüğü, Veteriner Hekimler Odaları veya birlikler tarafından küpelenen sığır cinsi hayvanlar, hayvan sahibinin bildiriminden itibaren en geç 7 gün içinde veya hayvan işletmeyi terk etmeden önce Türkvêt’e kaydedilecektir.
- 14.7. İl/İlçe Müdürlüğü tarafından küpelenen koyun ve keçi türü hayvanlar, hayvan sahibinin bildiriminden itibaren en geç 7 gün içinde veya hayvan işletmeyi terk etmeden önce KKKS’ye kaydedilecektir.

15. Sığır cinsi hayvanlarda pasaport düzenlenmesi

- 15.1. İl/İlçe Müdürlüğü tarafından küpesi takılan ve Türkvêt’e kaydedilen hayvanların pasaportları hayvanın doğumunun bildiriminden itibaren 14 gün içinde düzenlenecek ve hayvan sahibinin bu pasaportları alması sağlanacaktır. Veteriner Hekimler Odaları ya da birliklere küpe uygulayıp kaydettikleri hayvanların pasaportları, hayvan sahibine teslim edilmek üzere imza karşılığında resmi tutanak ile verilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 15.2. Pasaportlarda İl/İlçe Müdürlüklerinin adı ve düzenleyenin imzası olacaktır. İl/İlçe Müdürlüğünün adı ve düzenleyenin imzası olmayan pasaportların resmi olarak geçerliliği bulunmamaktadır.
- 15.3. Hayvan kayıt, sevk, kesim ve düşüm işlemlerinin doğru ve hızlı bir şekilde yapılabilmesi ve kullanıcı hatalarının minimum seviyede tutulması için hayvan pasaportlarının üzerinde bulunan barkotları okutmak üzere Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su ürünleri Şube Müdürlükleri ve İlçe Müdürlüklerine yeterli sayıda **barkot okuyucu sistemleri** İl Döner Sermayeleri veya diğer kaynaklardan temin edilecektir.

16. Hayvan hareketleri

- 16.1. Sığır cinsi ve koyun keçi türü hayvan alım satımlarında, alan ve satan hayvanı aldığı veya sattığını 7 gün içinde İl/İlçe Müdürlüğüne sığır cinsi hayvanlarda pasaportun imzalı ve ilgili kısmı ile koyun keçi türü hayvanlarda nakil belgesi ile bildirim yapacaktır. Sığır cinsi hayvan alım satımlarında pasaportun ilgili kısımları alan ve satan tarafından mutlaka imzalanacaktır.
- 16.2. İl/İlçeden başka il/ilçelere nakli yapılacak sığır cinsi hayvanlara veteriner sağlık raporu düzenlemeden önce hayvanların pasaportları kontrol edilecek ve Türkvet'te hayvanların gideceği işletmenin **işletme numarası** seçilerek varış işletmesine nakli yapılacaktır. Hareketin tamamlanması için varış işletmesinin bağlı bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğü tarafından veteriner sağlık raporu ve hayvanların pasaportları kontrol edildikten sonra uygun olanlar için varış hareketi onaylanacaktır.
- 16.3. Kesim amacıyla ruhsatlı kesimhanelere ve satış amacıyla ruhsatlı hayvan satış yerlerine sevk edilen hayvanların nakli kayıt sistemleri üzerinden yapılacaktır.
- 16.4. Sistemlerin çalışmadığı durumlarda sevk edilecek hayvanlar için matbu olarak düzenlenen veteriner sağlık raporuna , **“Veri tabanında nakilleri yapılmıştır”** ibaresi mutlaka yazılacak ve pasaportlarıyla beraber hayvan sahibine teslim edilecektir.
- 16.5. Küpe takılan ancak kayıt sistemlerine kaydedilmeyen hayvanlar için veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir.
- 16.6. Sevklerde her hayvanın pasaportu (çıktığı işletme numarasının bulunduğu) veteriner sağlık raporu ile beraber olacak, varış işletmesinde ise hayvanın yeni pasaportu hayvanın işletmesinin bağlı bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğü tarafından düzenlenecektir.
- 16.7. Aşılama ve küpeleme gibi çeşitli nedenlerle yapılan işletme ziyaretlerinde, hareket halindeki hayvanların “hareket bilgi raporu” alınarak kontrolleri yapıldıktan sonra hareketleri tamamlanacak ve güncelleme çalışmaları titizlikle yürütülecektir.
- 16.8. Bir İlden başka bir İle nakli yapılacak koyun ve keçi türü hayvanlara veteriner sağlık raporu düzenlemeden önce KKKS'den gideceği işletmenin **işletme numarası** seçilerek varış işletmesine nakli yapılacaktır.
- 16.9. Hareketin tamamlanması için varış işletmesinin bağlı bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğü tarafından veteriner sağlık raporu ve nakil belgesi kontrol edildikten sonra uygun olanlar için varış hareketi onaylanacaktır.
- 16.10. Hareket sayfasında çıkış işlemi yapılırken, sevk edilen hayvanların düşen küpe kaydı kontrolü eklenmiş olup, düşen küpe kaydı bulunan ve takıldı olarak işaretlenmeyen hayvanların çıkış işlemine mevzuat gereği izin verilmeyecektir.
- 16.11. Türkvet'te hareket sayfasında çıkış işlemi yapılırken, varış işletmesinde kısıt bulunup bulunmadığı kontrolü eklenmiş olup, varış işletmesinde (kesimhane hariç) kısıt bulunması durumunda sığır cinsi hayvanların çıkış işlemine izin verilmeyecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 16.12. Türkvet'te hareket sayfasında veteriner sağlık raporu düzenlenirken, "Dezenfeksiyon Belgesi Cilt No" ve "Dezenfeksiyon Belgesi Sayfa No" alanı eklenerek, doldurulması zorunlu hale getirilmiştir.
- 16.13. Türkvet'te hareket sayfasında il dışına çıkış işlemi yapılırken, hayvanların aşı kaydı kontrolü eklenmiş olup, aşılama ile ilgili Bakanlıkça belirlenen şartları taşımayan siğir cinsi hayvanların sevklerine izin verilmeyecektir.
- 16.14. Türkvet'te hareket sayfasında çıkış işlemi yapılırken, hayvan sahibinin satıcı sertifikası kaydının olup olmadığı kontrolü eklenmiş olup, satıcı sertifikası kaydı olmayan kişilerin işletmelerine gelen hayvanların 30 gün içinde çıkış işlemine sistem tarafından izin verilmeyecektir.
- 16.15. İşletmelerde yapılan denetimler sonucunda Türkvet'te kayıtlı olan ancak işletmede bulunmadığı tespit edilen ve akıbeti bilinmeyen hayvanlar, idari para cezası uygulandıktan sonra ceza kaydı girilerek, İl depo işletmelere (TR+İl Kodu+0000000000) gönderilebilecektir.

17. Bildirim ve bilgilendirme

- 17.1. "İşletmedeki Hayvan Bildirim Formu" (**EK-38**) İl/İlçe Müdürlüğü tarafından çoğaltılarak hayvan sahiplerine ve ilgililere dağıtılacaktır.
- 17.2. Hayvan sahipleri işletmelerindeki her türlü hayvan hareketlerini (doğum, ölüm ve nakil) **EK-38** de örneği yer alan "İşletmedeki Hayvan Bildirim Formu" ile ilgililere (İl/İlçe Müdürlüğü, TARGEL Projesi kapsamında görev yapan personel, Aşılama ve Küpeleme Sözleşmesi Yapılan Veteriner Hekim Odaları ve Birlikler, Muhtarlar, Hayvan Satış Yeri Sorumlu Yöneticileri ve Kimliklendiriciler) bildirecektir. Aşılama ve Küpeleme Sözleşmesi Yapılan Veteriner Hekim Odaları ve Birlikler, Muhtarlar, Hayvan Satış Yeri Sorumlu Yöneticileri hayvan sahibinden aldığı bildirim formlarını (**EK-38**) 7 gün içinde İl/İlçe Müdürlüğüne teslim edecektir. Teslim edilen formlara istinaden İl/İlçe Müdürlüğü ve tarafından kayıt sistemlerinde gerekli güncelleme yapılacaktır.
- 17.3. İşletmelerdeki her türlü hayvan hareketinin (doğum, ölüm/kesim ve nakil) bildirilmesi, hayvanların küpelenecek sistemlere kaydının yapılması, bildirim yapılmaması halinde cezai yaptırım uygulanacağı hakkında yetiştiriciler yerel basın ve yayın araçları ile bilgilendirilecek, konu ile ilgili afiş, broşür ve liflet bastırılacaktır.

18. Hayvan satış yerleri

- 18.1. Ruhsatlı hayvan satış yerleri sisteme kayıtlı olacak ve hayvan satış yerlerine bilgisayar sistemi kurulması sağlanacaktır. Ruhsatsız hayvan satış yerleri sistemlerde "KAPALI" duruma getirilecektir.
- 18.2. Hayvan satış yerlerine sadece giren hayvanların varış onayının yapılabilmesi için il sistem sorumlusu tarafından hayvan satış yeri yöneticisine "Hayvan Satış Yeri Yöneticisi" rolü verilecektir.
- 18.3. İl içi işletmelerden gelen hayvanların hayvan satış yerlerine giriş ve çıkışları ile hayvanların il içindeki işletmelere nakilleri resmi veteriner hekim veya veteriner sağlık teknisyeni/teknikeri tarafından yapılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

19. Kesimhaneler

- 19.1. Ruhsatlı kesimhaneler sisteme kayıtlı olacak ve kesimhanelere bilgisayar sistemi kurulması sağlanacaktır. Ruhsatsız kesimhaneler sistemlerde “KAPALI” duruma getirilecektir.
- 19.2. Kesimhanede görev yapan resmi ya da yetkilendirilmiş veteriner hekimlere “kesimhane yöneticisi” rolü verilecektir.
- 19.3. Türkvet’te kesim öncesi muayene/kesim-düşüm/kesim sonrası muayene sayfaları birleştirilmiş olup, kesim işlemleri ile ilgili tüm veriler girildikten sonra “EKLE” butonuna basılarak, kayıt işlemi tamamlanacaktır.
- 19.4. Hatalı kaydedilen kesim öncesi/sonrası muayene bilgileri “muayene güncelleme”, kesim-düşüm bilgileri ise “hayvan düşümü” ekranlarından güncellenecektir.
- 19.5. Kesimhaneye nakledilmiş ancak kesim işlemi yapılmayacak hayvanlar çıkış işletmelerine geri gönderilecek ve kesimhane işletmesinde canlı hayvan bulundurulmayacaktır.

20. İşletmede ölüm ve kesim nedeniyle hayvan kaydının düşülmesi

- 20.1. Hayvan sahibi, işletmesinde ölen veya mecburi kesime tabi tutulan sığır cinsi hayvanları ile koyun ve keçi türü hayvanlarını 30 gün içinde **EK-38’** de yer alan form ile İl/İlçe Müdürlüğüne bildirecektir.

21. Damızlık işletmelerinde sığır cinsi hayvan kaydının yapılması

- 21.1. İşletmesindeki sığır cinsi hayvanlara kulak küpesinin takılması ve Türkvet’e kaydının yapılması işlemini gerçekleştirmek üzere **20 baş ve üzeri damızlık dışı sığır bulunan işletmelerin** (İl/İlçe Müdürlüklerinin uygun görmesi halinde) işletme sahibi/sorumlusuna ile küpeleme sözleşmesi yapılacak, kullanıcı adı ve şifresi verilerek, küpe tahsis edilecektir.
- 21.2. İşletme sahibi/sorumlusuna Türkvet’te “İşletme Yöneticisi” rolü verilecek, “Tahsisli İşletmeler” den kendi işletmesi tahsis edilerek sadece kendi işletmesindeki hayvanlara küpe kaydı yapabilmesi sağlanacaktır.
- 21.3. Bu işletmelerin küpeleme ve Türkvet’te kayıt işlemleri Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri/Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürü tarafından sahada ve Türkvet’te kontrol edilecek, uygulamadaki eksikliklerin tespiti halinde sözleşmeleri iptal edilecektir.

22. Kullanıcı rolü verilirken dikkat edilecek hususlar

- 22.1. Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri/Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdüründe görev yapan veteriner hekim, veteriner sağlık teknikeri/teknisyeni unvanına sahip iki personele ve Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürüne Türkvet’te ve KKKS’de “İl Sistem Sorumlusu” rolü tahsis edilecektir. Her iki sistemde de İl Sistem Sorumluları, aynı ya da farklı kişiler olabilecektir. Bu kişilerin görevlendirilmesi ve görev değişikliği İl Müdürlüğünün gerekçeli talebi üzerine Genel Müdürlük tarafından yapılacaktır.
- 22.2. İl sistem sorumluları mümkün olduğunca kayıt sistemleri ile ilgili iş ve işlemler dışında görevlendirilmeyecektir. Kayıt sistemleri ile ilgili sorunlar kullanıcılar tarafından il

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- sistem sorumlusuna iletilecek, çözülemeyen konular il sistem sorumluları tarafından Genel Müdürlüğe bildirilecektir.
- 22.3. İl sistem sorumlusu tarafından Türkvat ve KKKS'de her ilçede bir kullanıcıya "ilçe sistem sorumlusu" rolü verilecek, ilçedeki küpe tahsisleri bu kullanıcı tarafından yapılacaktır. Her iki sistemde de İlçe sistem sorumluları, aynı ya da farklı kişiler olabilecektir.
- 22.4. İl sistem sorumlusu, İl/ilçede kayıt sisteminde veri girişi yapan ve görüntüleme yetkisi verilen kullanıcılara **EK-37**'de yer alan "**Türkvat/Koyun Keçi Kayıt Sistemi Kullanıcı Sözleşmesi**" çerçevesinde şifre tahsis edecektir. Söz konusu sözleşme kullanıcı ve Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü/ilçe Müdürü tarafından imzalanacak, İl Sistem Sorumlusu tarafından Türkvat/KKKS dosyasında muhafaza edilecektir. Tüm mevcut kullanıcıların sözleşmeyi imzalaması sağlanacaktır.
- 22.5. Bakanlığımızca Türkvat ve KKKS'de "**Belge Düzenleme**" rolü oluşturulmuştur. İhtiyaç duyulması halinde söz konusu rol için, İl/ilçe Müdürlüğü'nde görev yapan veteriner hekim veya veteriner sağlık teknisyeni/teknikeri haricinde **en fazla 3 personel** yetkilendirilebilecektir.
- 22.6. Talep edilmesi durumunda illerde faaliyette bulunan hayvancılık birliklerinde görevli bir kullanıcıya "il görüntüleme" rolü verilecektir. Görüntüleme yetkisi istenilen personele ait ad-soyad, T.C.Kimlik Numarası, unvan ve iletişim bilgilerinin İl Müdürlüklerine bildirilmesi durumunda **EK-37**'de yer alan "**Türkvat/Koyun Keçi Kayıt Sistemi Kullanıcı Sözleşmesi**" çerçevesinde kullanıcı adı ve şifresi tahsis edilecektir. Söz konusu personelin işten ayrılması durumunda aynı gün içerisinde İl Müdürlüklerine bilgi verilerek, kullanıcı adı ve şifresinin pasif duruma getirilmesi sağlanacaktır.
- 22.7. Genel Müdürlük tarafından İçişleri Bakanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı'na Türkvat/KKKS'de kurumsal kullanıcı adı ve şifre tahsisi yapılmış olup, İl Müdürlükleri tarafından kolluk kuvvetlerine Türkvat/KKKS'de kullanıcı adı ve şifresi verilmeyecektir.**
- 22.8. Kullanıcı bilgileri sayfasında kişilerin durum, unvan ve çalıştığı birim bilgileri güncellenecektir.
- 22.9. Kullanıcılara **EK-36**'ya göre rol tahsisi yapılacaktır.
- 22.10. Kullanıcı listesi 6 ayda bir düzenli olarak il sistem sorumlusu tarafından sistemden kontrol edilecek, İl/ilçe Müdürlüğünden ayrılan kişilerin güncellemeleri yapılacaktır.
- 22.11. Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü, kullanıcıların Türkvat'te hatalı veya uygunsuz işlem yaptıklarının tespit edilmesi halinde veya gerek görülen diğer durumlarda ilgililerin şifrelerinin iptal edilmesini sağlayacaktır.

23. Türkvat ve KKKS dosyası

İl Müdürlüğünde İl Sistem Sorumlusu tarafından hazırlanan Türkvat ve KKKS dosyasında;

- 23.1. Türkvat ve KKKS'den her yılın ocak ve temmuz ayı başında alınacak güncel İl Aktif Kullanıcı Listesi,
- 23.2. Veteriner hekim odaları, birlikler ve işletmeler ile yapılan küpeleme sözleşmeleri,
- 23.3. İl genelinde ruhsatlı hayvan satış yerleri ile kesimhanelerin sistemden alınan listesi,
- 23.4. Kesimhanelerde kesimi yapılan hayvanların küpe numarasının bulunduğu aylık liste ve aylık imha edilen küpelerin imha tutanakları,
- 23.5. Küpe alım bilgileri, tahsis/dağıtım liste ve tutanakları,

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 23.6. Türkvet/KKKS kullanıcı sözleşmeleri,
23.7. Sığır cinsi hayvanlarda tanımlama süresinin 6 aya kadar uzatılması için İl/İlçe Müdürlüğü tarafından tespit edilerek onay verilen işletmelerin listesi yer alacaktır.

24. Türkvet ve KKKS yardım masası

Türkvet ve KKKS’de karşılaşılan sorunlar aşağıdaki elektronik posta adreslerine iletebilecektir;

e- posta : turkvet@tarim.gov.tr

e- posta : kkks@tarim.gov.tr

Faks: (0312) 258 75 21

O- CETVELLER

Cetveller Genel Müdürlüğe yazı veya e-posta ile gönderilmeyecek ve en geç takip eden ayın 5’ine kadar Türkvet’e kaydedilecektir. Bilgilerin hatalı girilmesi durumunda girilen bilgiler güncellenecektir.

Cetvellerin kaydı, Türkvet “STS” menüsü başlığı altındaki “Cetveller” bölümünden seçilerek yapılacaktır.

1. Cetveller bölümündeki;

- Hayvan Hareketleri Cetveli,
 - Hayvansal Ürünler Sevk Cetveli,
 - Belgesiz Hayvan ve Hayvansal Ürünler Sevk Cetveli,
 - Canlı Hayvan-Et Fiyatları Cetveli,
 - Hayvan Satış Yerleri Kontrol Cetveli,
 - Kesimhane Sevk Kontrol Cetveli,
 - Belediye, Özel ve Resmi Kesim Yerlerinde Kesilen Hayvan Miktarları Cetveli,
- başlıklı cetvellere o aya ait bilgi girişleri düzenli olarak yapılacaktır.

1.1. Hayvan Hareketleri Cetveli: Sığır ve manda sevkleri Türkvet’e işlenecektir. İlgili ayda cetvel girişi yapmayacak olan İl/ilçe Müdürlükleri Cetvel giriş sayfasında “Gittiği İl” kısmına kendi illerini, “Gittiği İlçe” kısmına ise o ilin Merkez İlçesini ya da Büyükşehirlerde farklı bir ilçe seçerek 0 (sıfır) olarak gireceklerdir. Hatalı girilen bilgiler tekrar güncellenecektir.

1.2. Hayvansal Ürünler Sevk Cetveli: Birim; yumurta kayıtlarında adet, diğer ürünlerde ise kg olarak girilecektir. İlgili ayda cetvel girişi yapmayacak olan İl/ilçe Müdürlükleri cetvel giriş sayfasında “Gittiği İl” kısmına kendi illerini, “Gittiği İlçe” kısmına ise o ilin Merkez İlçesini ya da Büyükşehirlerde farklı bir ilçe seçerek 0 (sıfır) olarak gireceklerdir. Hatalı girilen bilgiler tekrar güncellenecektir.

1.3. Belgesiz Hayvan ve Hayvansal Ürünler Sevk Cetveli: Bu cetvel aylık olarak girilmeyecek olup, cetvel sayfasına ay sonu beklenmeden, kesilen her idari para cezasının İl/İlçe Müdürü tarafından onaylanmasından sonra işlenecektir. Eğer bir cezada birden fazla hayvan veya hayvansal ürün sahibi varsa üst kısımdaki “ekle” düğmesi ile bu şahıslar ayrı ayrı işlenecek, ceza ile ilgili tüm kişiler ve bilgiler işlendikten sonra alt kısımdaki “ekle” düğmesi ile ilgili ceza sayfaya eklenecektir. İlgili ayda cetvel girişi yapmayacak olan İl/ilçe Müdürlükleri cetvel giriş sayfasında “Gittiği İl” kısmına

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

kendi illerini, "Gittiği İlçe" kısmına ise o ilin Merkez İlçesini ya da Büyükşehirlerde farklı bir ilçe seçerek 0 (sıfır) olarak gireceklerdir. Hayvan sahibi kısmına isim yazılınca kişinin T.C. No'su zorunlu hale gelecektir. Hatalı girilen bilgiler tekrar güncellenecektir.

- 1.4. Hayvan Satış Yerleri Kontrol Cetveli:** Cetvel İl/İlçe kullanıcıları tarafından, hayvan satış yeri sorumlu veteriner hekiminin İl/İlçe Müdürlüklerine göndermiş olduğu cetvele göre Türkvet'e işlenecektir. Ruhsatlı hayvan satış yeri yoksa İl/İlçe Müdürlükleri cetvel girişi yapmayacaktır. Türkvet'e cetveli girecek olan kişi kullanıcı kaydından kendisi ile hayvan satış yeri işletmesini ilişkilendirmelidir. Hatalı girilen bilgiler tekrar güncellenecektir.
- 1.5. Kesimhane Sevk-Kontrol Cetveli:** Cetvel, İl/İlçe kullanıcıları tarafından kesimhane resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekiminin İl/İlçe Müdürlüklerine göndermiş olduğu cetvele göre Türkvet'e işlenecektir. Ruhsatlı kesimhane yoksa İl/İlçe Müdürlükleri cetvel girişi yapmayacaktır. Türkvet'e cetveli girecek olan kişi kullanıcı kaydından kendisi ile kesimhane işletmesini ilişkilendirmelidir. Hatalı girilen bilgiler tekrar güncellenecektir.
- 1.6. Canlı Hayvan-Et Fiyatları Cetveli:** Cetvel sadece İl Sistem Sorumluları tarafından Türkvet'e TL cinsinden işlenecektir. Bu cetvelde veriler 0 (sıfır) olarak girilmeyecektir. Manda/malak kesimi olmayan iller, cetvele manda/malak fiyat bilgilerini inek fiyat bilgisi ile aynı girecektir.
- 1.7. Belediye, Özel ve Resmi Kesim Yerlerinde Kesilen Hayvan Miktarları Cetveli:** Bu cetvel kesimhane resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekimi tarafından Türkvet'e işlenecektir. Kesimhanede kesilmiş olan büyükbaş hayvanların miktarı sistem tarafından otomatik olarak cetvel ekranına aktarılacaktır. Üçer aylık dönemler halinde düzenlenen ilgili cetvel Genel Müdürlüğümüze gönderilmeyecektir.
- 1.8. İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri kendilerine bağlı İlçe Müdürlüklerinin cetvel veri girişlerini; Raporlar/Cetvel Raporları/Cetvel Girişi Yapmayan İlçeler Raporundan düzenli olarak kontrol edecektir. Ayrıca İl/ilçe Müdürlükleri Raporlar/Cetvel Raporları menüsünden herhangi bir ay/yıla ait cetveli raporlayabileceklerdir. Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürleri cetvellerin sisteme düzenli girilmesinden sorumludur.**

Ö- İDARİ PARA CEZALARI

- 1. 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan hayvan hastalıkları ve hayvan hareketleri ile ilgili idari para cezalarına, Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:457) kapsamında tespit edilen ve 2015 yılı yeniden değerlendirme oranı olan % 5,58 (beş virgül elli sekiz) eklenmek suretiyle hazırlanan "Hayvan hastalıkları ve hayvan hareketleri ile ilgili yaptırımlar" EK-32'de belirtilmiştir.**
- 2. İdari para cezaları uygulanırken alınacak Olur'lar EK-33 formatında olacaktır.**

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

**P- TAZMİNAT ÖDENECEK HAYVANLARIN KIYMET TAKDİRLERİNİN BELİRLENMESİ,
HAYVAN İTLAF VE TAZMİNAT MAZBATALARININ TANZİMİ, UYGULAMADA DİKKAT
EDİLECEK HUSUSLAR**

1. TAZMİNAT ÖDENECEK HAYVANLARIN KIYMET TAKDİRLERİNİN BELİRLENMESİ

- 1.1. Tazminata esas hayvanların kıymet takdirleri konusunda yaşanan sıkıntıların çözülmesi ve illerde bir örnek uygulamanın sağlanması amacıyla Bakanlığımızca kıymet takdirine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.
- 1.2. Bilimsel olarak süt sığırcılığında yetiştirilen bir düvenin damızlık değer kazandığı yaş 2 yıl olarak kabul edilmektedir. Süt sığırcılığında yetiştirilen bir sağmal ineğin ekonomik ömrü 5 laktasyon dönemi kabul edilmekle birlikte, Ülkemiz hayvancılığı ve yetiştirme süreleri değerlendirilerek ekonomik ömrün 6 laktasyon dönemi olarak kabul edilmesi uygun görülmüştür. Buna göre süt sığırcılığında bir düveden ilk buzağı yaklaşık 2 yaşında alınmakta olup, böylece ilk laktasyon (süt verme) dönemi de başlamış olmaktadır. Süt sığırcılık işletmelerinin genel hedefi her yıl 1 buzağı almaktır. Bu nedenle 1 laktasyon dönemi (kuru dönemle birlikte) 1 yıl, bir sağmal ineğin ekonomik ömrü ise 6 laktasyon dönemi, yani 6 yıl olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla bir damızlık ineğin sürüden çıkarılma yaşı (düvelik dönemi+ekonomik ömür) 8 yıl olarak değerlendirilmiştir.
- 1.3. Damızlık dişi sığırların kıymet takdirleri, 2 yaşa kadar olan dişi sığırlar (2 yaş hariç), 2 yaşın üzeri (2 yaş dahil) ve 8 yaş arası (8 yaş dâhil) dişi sığırlar ve ekonomik ömrünü tamamlamış (8 yaş üstü) dişi sığırlar olmak üzere üç grupta değerlendirilecektir. Ancak, Bakanlığımızca yapılan değerlendirmelere göre ülkemiz şartlarında damızlık dişi sığırların pazar fiyatlarının 2 ve 3 yaşlı hayvanlarda değişiklik göstermediği tespit edildiğinden, yapılacak kıymet taktiri çalışmalarında 2 yaşlı damızlık dişi sığırlar için tespit edilen kıymet taktirinin 3 yaşlı (3 yaş hariç) hayvanlar için de kabul edilmesi ve bu hayvanlardan amortisman değeri düşülmemesi, 3 yaş üzeri (3 yaş dahil) damızlık dişi sığırlarda ise aşağıda açıklandığı üzere amortisman değerinin dikkate alınması gerekmektedir.
 - 1.3.1. 2 yaşa kadar olan dişi sığırlar (2 yaş hariç) için, Kıymet Takdir Komisyonları; Bakanlığımızca Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri için uygulanan projeler gereği yapılan ihale bedelleri, TÜİK verileri, Damızlık Yetiştirici Birlikleri satış bedelleri, ithal damızlık sığır bedelleri, TARSİM verileri, ticaret borsaları ile v.b. kurum ve kuruluşlardan elde edilebilen hayvanların tazminatlı hayvan hastalığına yakalandığı tarihteki yaşına ait verilerinin aritmetik ortalaması üst limit olarak kabul edilir.
 - 1.3.2. 2 yaşın üzeri (2 yaş dahil) ve 8 yaş arası (8 yaş dahil) dişi sığırlar için, Kıymet Takdir Komisyonları; Bakanlığımızca Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri için uygulanan projeler gereği yapılan ihale bedelleri, TÜİK verileri, Damızlık Yetiştirici Birlikleri satış bedelleri, ithal damızlık sığır bedelleri, TARSİM verileri, ticaret borsaları ile v.b. kurum ve kuruluşlardan elde edilebilen 2 yaşında oldukları dönemdeki damızlık değerlerin aritmetik ortalaması üst limit olarak kabul edilir.
 - 1.3.3. Ekonomik ömrünü tamamlamış (8 yaş üstü) dişi sığırların kasaplık değeri tazminata esas bedel kabul edilir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.4. Kullanılan verilerin en az ikisinin mahalli rayiç verilerini içermesi ve aynı ırk hayvanlara ait olması gerekmektedir. Üst limit belirlemede dikkate alınan verilere ait belgeler İl/İlçe Müdürlüğü tarafından dosyasında muhafaza edilecektir.
- 1.5. Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, TİGEM ve ithalat yoluyla temin edilen damızlık hayvanların, damızlık değerleri aynı yıl içerisinde olmak kaydı ile fatura tutarı üzerinden komisyon tarafından değerlendirilecektir.
- 1.6. 2 yaşa kadar olan dişi sığırlarda (2 yaş hariç) aşağıda yer alan formül kullanılmadan belirlenen üst limiti geçmeyecek şekilde kıymet takdiri yapılacak ve bu bedel tazminata esas kıymet takdiri kabul edilecektir.
- 1.7. Tazminatlı hayvan hastalığına yakalanan hayvan 2 yaşın üzeri (2 yaş dahil) ve 8 yaş arası (8 yaş dahil) dişi sığır ise belirlenen üst limiti geçmeyecek şekilde hayvanın iki yaşındaki damızlık değeri tespit edilir ve aşağıda yer alan formül kullanılarak tazminata esas kıymet takdiri hesaplanır.
- 1.8. 2 yaşın üzeri (2 yaş dahil) ve 8 yaş arası (8 yaş dahil) damızlık dişi sığırlarda kıymet takdiri genel olarak damızlık değerinden Canlı Demirbaş Amortisman değerinin düşülmesiyle hesaplanmaktadır. Kıymet takdirinde sağmal hayvanların 6 yıllık ekonomik ömrü üzerinden Canlı Demirbaş Amortismanı hesaplanmaktadır. Yıllık Canlı Demirbaş Amortismanı, söz konusu hayvanın damızlık değerinden kasaplık/tahmini kasaplık değerinin çıkarılarak ekonomik ömrüne (inekler için 6 yıl) bölünmesiyle belirlenecektir.
- 1.9. **Bir yaşa kadar olan (1 yaş hariç) erkek sığırların değeri 2 yaşa kadar olan (2 yaş hariç) dişi sığırların damızlık değerinin hesaplanması gibi hesaplanır. Hesaplanan değer hayvanın kasaplık değerinden daha düşük ise tazminata esas değer olarak kasaplık değer kabul edilir. 1 yaşın üzeri (1 yaş dahil) erkek sığırlarda ise doğrudan kasaplık değer üzerinden hesaplama yapılır.**
- 1.10. Tazminatlı hayvan hastalığına yakalanan dişi küçükbaş hayvanların kıymet takdiri yapılırken yukarıda da belirtildiği üzere kıymet takdir komisyonunca Bakanlığımızca Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri için uygulanan projeler gereği yapılan ihale bedelleri, TÜİK verileri, Damızlık Yetiştirici Birlikleri satış bedelleri, ithal damızlık küçükbaş hayvan bedelleri, TARSİM verileri, ticaret borsaları ile v.b. kurum ve kuruluşların elde edilebilen verilerinin aritmetik ortalaması üst limit olarak kabul edilir. Tespit edilen üst limitleri geçmeyecek şekilde kıymet takdiri yapılır. Bu bedel tazminata esas kıymet takdirini ifade eder. Erkek küçükbaş hayvanların kıymet takdirleri kasaplık değer üzerinden yapılacaktır.
- 1.11. **Erkek ve dişi sığırlar ile erkek ve dişi küçükbaş hayvanların kasaplık değeri, kesimhanede kesim gerçekleşmiş ise karkas kilogramı ile karkas satış fiyatının çarpılması ile bulunmaktadır. Kasaplık değeri damızlık değerinden yüksek çıktığı takdirde, tazminata esas kıymet takdiri olarak kasaplık değeri kabul edilir.**
- 1.12. **Erkek ve dişi sığırlar ile erkek ve dişi küçükbaş hayvanların kasaplık değeri, işletmede ölüm ya da ölüm öncesi kesim durumunda, hayvanın canlı ağırlığının, karkas randımanı ve hayvanın öldüğü/kesildiği tarihteki karkas satış fiyatı ile çarpılarak (tahmini kasaplık değeri) bulunacaktır. Karkas randımanı dişi sığırlarda % 55, erkek sığırlarda % 60, koçlarda % 50 ve tekelerde ise % 45 olarak kabul edilmiştir. Kasaplık değeri damızlık değerinden yüksek çıktığı takdirde, tazminata esas kıymet takdiri olarak damızlık değeri kabul edilir.**
- 1.13. Hayvanların karkas kg fiyatı belirlenirken Bölge Ticaret Borsası ile Et ve Süt Kurumu karkas fiyatları dikkate alınacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.14. Tazminatlı hastalıklara yakalanan tek tırnaklı ve kanatlı hayvanlar için kıymet takdiri hususunda ise komisyon tarafından mahalli rayice göre belirlenen tazminat bedelleri kullanılır. Yarış atlarının kıymet takdirleri yapılırken damızlık ve yarış atı değeri dikkate alınmayacak, at bedeli olarak kıymet takdiri yapılacaktır. Kanatlılarda ise, işletme, ürettiği eti ya da yumurtayı satarak ticari faaliyette bulunduğu, kanatlı bedeli ticari kanatlı olarak hesaplanacak, ticari faaliyette bulunmayan ve zati ihtiyacını karşılayan işletmelerde ise kanatlı bedeli köy kanatlısı olarak hesaplanacaktır.
- 1.15. Tazminata konu hayvanların yaşı, ırkı ve gebelik durumu dikkate alınarak yapılmış örnek kıymet takdir hesaplamaları aşağıdadır:

-Bir sertifikalı damızlık saf ırk Holstein inek 400 kg canlı ağırlıkta ve 5 yaşında iken tazminatlı bir hastalığa yakalanmış ve **kesime sevk edilmesine karar verilmiştir.** Kesimhanede 220 kg. karkas et değerlendirilmiştir. Buna göre kesilen ineğin değeri ne kadardır?

Bu sertifikalı saf ırk Holstein damızlık sağmal ineğin komisyonun belirlediği üst limitleri içeren 2 yaşındaki fiyatına bakılır ve 5 yaşı için buna göre bir hesaplama yapılır. Komisyonun belirlediği üst limitlere göre 2 yaşında iken en yüksek bedel 6.000 Türk Lirası olan hayvanın fiyatı için yine Kıymet Takdir Komisyonu tarafından hayvanın durumuna bakılarak bir değer belirlenir. Bu değer 5.700 Türk Lirası olarak belirlendiğini düşünelim. Hayvanı Ankara'da kabul edelim ve Ankara Ticaret Borsası'ndan sığır karkası ortalama fiyatını 18 Türk Lirası/kg olarak almış olalım. İlgili hayvan 5 yaşında olduğuna göre ekonomik ömrünün 3 yılını kaybetmiş bulunmaktadır.

-İlgili hayvanın iki yaşındaki damızlık değeri; 5.700 Türk Lirası

-İlgili hayvanın kasaplık değeri; (Mezbahada tespit edilen karkas kg.) x (Kg et bedeli)

$$220 \times 18 = 3.960 \text{ Türk Lirası}$$

-3 Yıllık Canlı Demirbaş Amortismanı; [(Damızlık değer – kasaplık değer) / ekonomik ömür] x 3

$$[(5.700 - 3.960) / 6] \times 3 = 870 \text{ Türk Lirası}$$

İlgili hayvanın tazminata esas değeri **kasaplık değeri kabul edilir.**

$$5.700 - 870 = 4.830 \text{ Türk Lirası}$$

-Bir sertifikalı damızlık saf ırk Holstein Melezi inek 400 kg canlı ağırlıkta ve 5 yaşında iken tazminatlı bir hastalığa yakalanmış ve **kesime sevk edilmesine karar verilmiştir.** Kesimhanede 220 kg. karkas et değerlendirilmiştir. Buna göre kesilen ineğin değeri ne kadardır?

Bu sertifikalı saf ırk Holstein Melezi damızlık sağmal ineğin komisyonun belirlediği üst limitleri içeren 2 yaşındaki fiyatına bakılır ve 5 yaşı için buna göre bir hesaplama yapılır. Komisyonun belirlediği üst limitlere göre 2 yaşında iken en yüksek bedel 5.000 Türk Lirası olan hayvanın fiyatı için yine Kıymet Takdir Komisyonu tarafından hayvanın durumuna bakılarak bir değer belirlenir. Bu değer 4.000 Türk Lirası olarak belirlendiğini düşünelim. Hayvanı Ankara'da kabul edelim ve Ankara Ticaret Borsası'ndan sığır karkası ortalama fiyatını 19 Türk

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Lirası/kg olarak almış olalım. İlgili hayvan 5 yaşında olduğuna göre ekonomik ömrünün 3 yılını kaybetmiş bulunmaktadır.

-İlgili hayvanın iki yaşındaki damızlık değeri; 4.000 Türk Lirası

-İlgili hayvanın kasaplık değeri; (Mezbahada tespit edilen karkas kg.) x (Kg et bedeli)

$$220 \times 19 = 4.180 \text{ Türk Lirası}$$

Kasaplık bedeli iki yaş için tespit edilen damızlık değerinden yüksek olduğu için,

-İlgili hayvanın tazminata esas değeri= **kasaplık değeri=4.180 Türk Lirası**

-Bir sertifikalı damızlık saf ırk Holstein inek 400 kg canlı ağırlıkta ve 5 yaşında iken Sığırların Nodüler Ekzantemine yakalanmış ve **ıtlaf ve imhaya karar verilmiştir.** Buna göre itlaf edilen ineğin değeri ne kadardır?

Bu sertifikalı saf ırk Holstein damızlık sağmal ineğin komisyonun belirlediği üst limitleri içeren 2 yaşındaki fiyatına bakılır ve 5 yaş için buna göre bir hesaplama yapılır. Komisyonun belirlediği üst limitlere göre 2 yaşında iken en yüksek bedel 6.000 Türk Lirası olan hayvanın fiyatı için yine Kıymet Takdir Komisyonu tarafından hayvanın durumuna bakılarak bir değer belirlenir. Bu değer 5.700 Türk Lirası olarak belirlendiğini düşünelim. Hayvanı Ankara'da kabul edelim ve Ankara Ticaret Borsası'ndan sığır karkası ortalama fiyatını 19 Türk Lirası/kg olarak almış olalım. İlgili hayvan 5 yaşında olduğuna göre ekonomik ömrünün 3 yılını kaybetmiş bulunmaktadır. Yukarıda açıklandığı üzere ineklerde karkas randımanı %55 oranında olduğu kabul edilmiştir.

-İlgili hayvanın iki yaşındaki damızlık değeri; 5.700 Türk Lirası

-İlgili hayvanın **tahmini kasaplık değeri**; (canlı ağırlık) x (randıman) x (Kg et bedeli)

$$400 \times 0,55 \times 19 = 4.180 \text{ Türk Lirası}$$

-3 Yıllık Canlı Demirbaş Amortismanı; [(Damızlık değer – kasaplık değer) / ekonomik ömür] x 3

$$[(5.700 - 4.180) / 6] \times 3 = 760 \text{ Türk Lirası}$$

İlgili hayvanın tazminata esas değeri; (Damızlık değer- Canlı Demirbaş Amortismanı)

$$5.700 - 760 = 4.940 \text{ Türk Lirası}$$

- Bir sertifikalı damızlık saf ırk 10 aylık erkek veya dişi dananın olduğu düşünelim. Komisyonun belirlediği üst limitlerden 10 aylık yaştaki fiyatına bakılır. En yüksek bu değer olmak üzere komisyon bir bedel tespit eder. Bu bedel hayvanın tazminatına esas değeridir. Fakat hayvanın kasaplık değeri damızlık değerinden yüksek çıktığı takdirde, tazminata esas kıymet takdiri olarak kasaplık değeri kabul edilir.

- 1.16. **Belirlenen kıymet takdiri** Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatasında "Takdir Edilen Kıymet" bölümüne yazılacaktır. Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatasında hayvan sahiplerine ödenecek miktar belirlenirken hayvanların değerlendirilen kısımlarından elde edilen tutar, tazminat tutarından düşülecektir. Şarta tabi karkas kg fiyatları kamu menfaati gözetilerek belirlenecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

1. HAYVAN İTLAF VE TAZMİNAT MAZBATALARININ TANZİMİ

- 1.1. İl Müdürlüklerimiz tarafından, KKKS' de yer alan Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbataları kullanılacaktır. Sistem çeşitli nedenler ile kullanılmadığında, Bakanlığımızca gönderilen Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbataları kullanılacak ve mazbata tanzim edilirken İl, İlçe, Köy ve Mahalle isimleri, cilt ve sayfa numaraları ile ilgili hayvanların kulak küpe numaraları kesinlikle yazılacaktır.
- 1.2. Mazbata üzerindeki her satırda, bir hayvanın özellikleri, takdir edilen kıymet değeri, tazminat oranı, değerlendirilebilen kısımların tutarı bulunacaktır. Hayvan sahibine ödenecek toplam tazminat tutarı en son satırda belirtilecektir.
- 1.3. Sığır Tüberkülozu ve Sığır Brusellozu hastalıklarından dolayı yapılan zorunlu kesimlerde değerlendirilen et ve deri bedelleri hak edilen tazminat miktarından düşülecektir.
- 1.4. Tazminat mazbataları ve ekindeki, kavurma olarak değerlendirilen et ve değerlendirilen derinin kıymetini belirten fatura veya müstahsil makbuzu yada rayiç bedeli tespit edilerek, değerlendirilebilen kısımlardan elde edilen ve hayvan sahibine teslim edilen kavurma ile deri tutanağı, karkas yada deri imha edilmiş ise imha tutanağı, hayvanlara ait kesim raporu, Tüberküloz hastalığı ile ilgili olarak Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü tarafından kontrol edilerek onaylanan Tüberkülin Teamül Cetveli, Bruselloz hastalığı ile ilgili olarak ise, ilgili hayvana ait laboratuvar raporu Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri/Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdüründe, denetimlerde ibraz edilmek üzere muhafaza edilecektir. **Ayrıca hayvan sahibinin "T.C. Kimlik Kartı/T.C.Nüfus Cüzdanı" kontrol edilecek ve bir örneği düzenlenen mazbataya eklenerek İl/ilçe Müdürlüğünde muhafaza edilecektir.**
- 1.5. Değerlendirilen et ve deri bedelleri üzerinden tahakkuk edecek olan stopaj ve SSDF kesintileri ile diğer vergi ve harçlar hayvan sahiplerince ödenecektir. Bu sebeple mazbatada yer alan "Değerlendirilen Kısımların Tutarı" bölümüne stopaj ve SSDF kesintileri ile diğer vergi ve harçlar düşülmemiş tutar yazılacaktır.
- 1.6. Mazbatalar üzerinde özellikle takdir edilen kıymet kısmında silinti, kazıntı ve düzeltme olmayacaktır.
- 1.7. Mazbatalar üzerindeki rapor, komisyon kararı ve tutanak bölümleri eksiksiz olarak doldurulacak ve tüm üyelerce imzalanarak, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü tarafından imzalandıktan sonra, mühürlenip tasdik edilecektir.
- 1.8. Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatalarının Rapor kısmını, hastalığı takip eden resmi veteriner hekim, Kıymet Takdir Komisyonu Kararı kısmını, sorumlu kıymet takdir komisyonu üyeleri, Tutanak kısmını, ilgili hayvan sağlık zabıtası komisyonu başkanı ve iki üye ya da mazbataya esas hayvanlara yapılan uygulamaların takip ve kontrolünden sorumlu 3 kişi imzalayacaktır.
- 1.9. Tazminat Mazbatalarının bir nüshası vatandaşa verilecek, bir nüshası İl Müdürlüğünde muhafaza edilecek, bir nüshası da hayvan hastalıkları tazminatı desteği Hak Ediş belgesi ile birlikte Bakanlığa gönderilecektir.
- 1.10. Hayvan Hastalıkları Tazminatı Desteği Hak Ediş Belgesi'ni, Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatasını düzenleyen İl ya da İlçe Müdürlüğü tanzim edecek ve İl Müdürlüğünce ödeme için Bakanlığa gönderilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

2. UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- 2.1. Sığır tüberkülozu ve sığır, koyun, keçi brusellozu hastalıkları tespit edilen hayvanlar hayvan sahibinin isteğine göre değil, İl/İlçe Müdürlüklerimizce uygun görülen tesislere şarta tabi kesilmek üzere sevk edilecektir.
- 2.2. Tazminatlı hayvan hastalıklarından dolayı şarta tabi kestirilecek hayvanlar hayvan sahibinin isteğine göre değil, İl/İlçe Müdürlüklerimizce uygun görülen ve kamu kaynaklarının etkin kullanımı için en yüksek fiyatı veren kesimhaneye sevk edilecektir. Aynı ilde olmak üzere, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü ile diğer kesimhanelerin şarta tabi kesilecek hayvanlar için aynı karkas kilogram fiyatını vermeleri durumunda Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü'ne bağlı kesimhaneler tercih edilecektir. Şarta tabi kesilecek hayvanların, bulunduğu İlin dışına yapılacak sevkleri için sürdürülebilir gıda güvenliği ve sevke eşlik edecek personel durumu ile iş yoğunluğu dikkate alınarak İl Müdürlüğünce karar verilecektir. Verilecek kararda şarta tabi kesime sevk edilecek hayvanların nakliye bedellerinin, sahiplerince ödenmesi gerektiği hususu da dikkate alınacaktır.
- 2.3. Şarta tabi kesimi yapılan hayvanların karkasları, kesim yeri dışında da kavurma yaptırılabilir. Ancak bu durumda, karkaslar yurt içi hayvansal ürün sevklerine mahsus veteriner sağlık raporu ile sevk edilecek, halk sağlığı açısından risk teşkil etmesi sebebiyle nakilde gerekli tedbirler alınacak ve resmi veteriner hekim nezaretinde kavurma yapılacaktır. Kavurma yapacak tesisler Bakanlığımızdan izinli olmalı, söz konusu tesislerin kapasitesi, iş yükü ve sevk edilecek karkas miktarının uyumluluğu kontrol edilmelidir.
- 2.4. Şarta tabi kesime sevk edilecek hayvanları ya da bu hayvanlardan elde edilecek kavurmaları satın almak isteyen kişilerin birden fazla olması durumunda kamu menfaati gözetilerek karar verilecek ve karar hakkındaki tutanaklar İl/İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerinde muhafaza edilecektir.
- 2.5. Hayvansal ürün, yem, madde ve malzemelerin imha, nakliye ve dezenfeksiyon işlemleri öncelikle kamu kaynakları kullanılarak gerçekleştirilecektir.
- 2.6. Hasta veya hastalıktan şüpheli hayvanlarla temas etmiş ve hastalığı bulaştırabilecek ot, saman ve diğer hayvan yemleri bulunduğu yerde bu hastalığa duyarlı olmayan hayvanlara yedirilir, olmadığı takdirde formalinle tütülenerek dezenfekte edilir. Bu da mümkün değilse yakılarak ya da gömülerek imha edilir.
- 2.7. Tazminatlı hastalıklara yakalanan ya da hastalıktan şüpheli hayvanların kesiminden elde edilecek paranın, hayvan sahibine ulaşmasının sorumluluğu da zımnen İl/İlçe Müdürlüğümüzde olduğundan hayvan sahiplerinin mağdur olmaması için gerekli tedbirler alınacaktır.
- 2.8. Küpelenmemiş, tanımlanmamış, ve Bakanlıkça belirlenen belgeler bulunmaksızın sevk olunan hayvanlara tazminat ödemesi yapılmayacaktır.

R-VETERİNER ENSTİTÜ MÜDÜRLÜKLERİNİN İZLEME, DEĞERLENDİRME VE RAPORLAMA ÇALIŞMALARI

1. Bakanlık Enstitü Müdürlüklerinin sorumlu olduğu iller EK-4' de belirtilmiştir.
2. Bakanlıkça programlı aşılama yapılan hastalıklar için ulusal izleme programı oluşturulacaktır. Enstitü Müdürlükleri tarafından sorumluluk alanı içerisinde izleme yapılacaktır. Yapılacak çalışma ile ilgili hastalıklar bazında yapılacak uygulamalar Bakanlıkça daha sonra bildirilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

S-VEKTÖREL HASTALIKLARLA MÜCADELE

Son yıllarda görülen iklim değişiklikleri nedeni ile vektörel hastalıkların görülme alanı ile yayılma hızı değişmiş, bu nedenle de ülkemiz hayvan sağlığı söz konusu hastalıklar için her zamankinden daha çok riskli hale gelmiştir. Bunun en iyi örneği 2013 yılında ülkemizde ilk defa görülen 2014 yılı içerisinde hızla yayılarak endemik hale gelen Sığırların Nodüler Ekzantemi hastalığıdır. Vektörel hastalıklarla mücadele kapsamında yapılacak uygulamalar hastalıklar bazında ilgili bölümlerde ifade edilmekle birlikte, söz konusu hastalıkların kontrolünün sağlanması için yapılacaklar aşağıda açıklanmıştır.

1. Vektör mücadelesi amacıyla, su birikintileri ve bataklıkların ekosisteme zarar vermeyen fakat güçlü larvasidal etkili ürünlerle uygun aralıklarla ilaçlanmasının sağlanması amacıyla mahalli idareler ile işbirliği yapılacaktır.
2. İl/ilçe Müdürlüklerince yetiştiriciler, ağıl ve ahırların pencerelerine sinek teli takılması, dışkı yığınlarının ağıl ve ahırlardan mümkünse en az 50 metre uzakta toplanması ve üzerlerinin plastik bir örtü ile kapatılması ve hayvanların geceleri kapalı yerlerde muhafaza edilmesi hususlarında bilgilendirilecektir.
3. Etkin vektör kontrolü için hayvanlara endectositler veya klasik insektisitler uygulanacaktır. Hayvanları bireysel olarak ilaçlamanın önemi yetiştiriciye eğitimlerle anlatılmalıdır.
4. Sineklerin aktif olduğu dönemlerde duyarlı hayvanlarda klinik izleme yapılacak, hastalık şüpheli her olgudan ilgili Enstitülere marazi madde gönderilecek, resmi veteriner hekimler ile birlikte serbest veteriner hekimlerin de vektörel hastalıklar yönünden gerekli dikkat ve özeni göstermeleri için bilgilendirilecektir.
5. Mavidil ve Sığırların Nodüler Ekzantemi hastalıklarına karşı yapılacak aşılama, vektörünün aktif olduğu dönemden önce tamamlanacaktır.
6. Mavidil hastalığına karşı uygulanacak aşılama, gebeliğin ilk yarısında, aşım dönemlerinde ve hastalıklı sürülerde uygulanmayacaktır.
7. Enjeksiyon uygulamalarında, mekanik bulaşmanın engellenmesi için gerekli sanitasyon kurallarına özen gösterecektir.

Ş-SALGIN, BULAŞICI VE PARAZİTER HASTALIKLARLA MÜCADELE

1. İHBARI MECBURİ HASTALIKLAR

İhbarı mecburi hayvan hastalıkları 5996 sayılı Kanun çerçevesinde 22 Ocak 2011 tarih ve 27823 sayılı resmi gazetede yayımlanan "İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelik" ile belirlenmiştir. Söz konusu hastalıkların tespit edildiği işletmelerde kordon ve karantina önlemleri alınacak, hasta, şüpheli ve sağlam hayvanlar birbirinden ayrılacaktır. Hastalık nedeniyle

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

konulan kordon ve karantina önlemleri, klinik semptomların ortadan kalkmasından sonra, etkenin inkübasyon süresi de dikkate alınarak yapılacak temizlik ve dezenfeksiyon ile kaldırılacaktır. Bu genel hükümler yanında ihbarı zorunlu hastalıklardan bazıları için yapılan özel açıklamalar hastalıklar bazında aşağıda belirtilmektedir.

1.1. ŞAP HASTALIĞI

- 1.1.1. 5996 sayılı Kanun gereğince Bakanlığımız bazı hayvan türleri için özel izole bölgeler oluşturma ve oluşturulan izole bölgelere bazı hayvan türlerinin girişine ve yetiştirilmesine yasaklama veya kısıtlama getirme yetkisine sahip olduğundan, Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı (OIE) tarafından, Şap hastalığından aşılı ari bölge olarak kabul edilen Trakya, Şap hastalığı açısından korunmuş bölge olarak tanımlanmış, izole bir bölge olarak kabul edilmiştir.**
- 1.1.2. Trakya'nın söz konusu statüsünü korumak üzere Trakya' da şap hastalığına yakalanmış ya da hastalıktan şüpheli hayvanlar en yakın kesimhaneye tazminatlı olarak kesime sevk edilecektir. Bakanlığın belirlediği usul ve esaslar dışında Trakya'ya Şap hastalığına duyarlı canlı hayvan sevki yapılamaz. Trakya'da faaliyet gösteren İl/İlçe Müdürlüklerimizce "Bulaşıcı Hayvan Hastalıkları İle Mücadelede Uygulanacak Genel Hükümlere İlişkin Yönetmelik" in 26 ncı maddesinde yer alan "Korunmuş Bölgelerde Uygulama" hükümleri titizlikle uygulanacaktır. Hastalık mihraklarında kordon, karantina, temizlik, dezenfeksiyon ve aşılama yapılacaktır. 2016 yılı ilkbahar döneminde kullanılacak aşılar Genel Müdürlüğümüzce belirlenen strateji çerçevesinde Şap Enstitüsü Müdürlüğü tarafından gönderilecektir.**
- 1.1.3. İl/İlçe Müdürlükleri 4 Şubat 2011 tarih ve 27836 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Şap Hastalığının Kontrolüne İlişkin Yönetmelik" hükümleri doğrultusunda kontrol yöntemlerini uygulayacaklardır.**
- 1.1.4. Bakanlığımızca şap hastalığının eradikasyonu amacıyla 2014 yılından itibaren risk bazlı stratejik plan uygulanmaya konulmuştur. Plan gereğince Ege ve Marmara bölgesinde 2018 yılına kadar Aşılı arılık hedeflenmiştir. Söz konusu plan çerçevesinde ilkbahar dönemi aşılama İL Müdürlükleri tarafından hayvanların meraya çıkışlarından önce bitirilecek şekilde planlanacak ve uygulama sonuçları Bakanlığa bildirilecektir.**
- 1.1.5. İl Müdürlüklerince mihrak çevresinde 10 km yarıçapında bulunan işletmelerin tümü şap hastalığı yönünden taranacaktır. Mihrak araştırması ve saha araştırılması yapılarak filyasyon kaynağı kesin olarak tespit edilecektir. Yapılacak bu çalışmalar için İl Müdürlükleri tarafından ihtiyaç duyulduğunda, Bakanlıktan ve Şap Enstitüsü Müdürlüğünden destek istenecektir.**
- 1.1.6. Türkiye'ye girmesi muhtemel egzotik şap virüslerinin erken teşhis edilerek gerekli tedbirlerin önceden alınabilmesi için Bölge Veteriner Kontrol Enstitü Müdürlüğü koordinatörlüğünde Doğu ve Güneydoğu sınır illerimizde düzenli olarak hastalık taraması yapılacaktır. Bu bölgelerde TARGEL ve 4-B kapsamında çalışan veteriner hekimlerin mihrak araştırmalarında etkin rol alması sağlanacaktır.**
- 1.1.7. Mihrak ve çevresindeki sirayete maruz olan küçükbaş hayvanlar Bakanlığın uygun görüşü ile şap aşısı ile aşılanacaktır.**
- 1.1.8. Göçer küçükbaş hayvan hareketleri hastalığın bölgede yayılmasında büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle göçer hayvanların kışladığı İl Müdürlükleri, söz konusu işletmeleri tespit edecek ve hayvanların hareketinden 15 gün önce aşılama tamamlayacaklardır.**

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.1.9. Kampanya döneminde kullanılacak şap aşılı hayvanların öngörülen program doğrultusunda Şap Enstitüsü Müdürlüğü tarafından ücretsiz olarak gönderilecektir.**
- 1.1.10.** Trakya'daki illere (İstanbul ve Çanakkale'nin Trakya'da kalan kısmı) hayvan sevkleri 2010/7 ve 2010/13 nolu genelgeler çerçevesinde gerçekleştirilecektir.
- 1.1.11.** Trakya'ya yapılacak hayvan sevklerinde uygulanacak test işlemleri www.sap.gov.tr adresinde belirtilen test protokolü çerçevesinde yürütülecek, tanzim edilecek formlar protokol kapsamında doldurulacak ve Şap Enstitüsü Müdürlüğüne gönderilecektir.
- 1.1.12.** 2016 yılı içerisinde Nisan ayında Tekirdağ'da, Mayıs ayında Samsun'da ve Eylül ayında İzmir'de simülasyon eğitimleri gerçekleştirilecektir.

1.1.13. ŞAP HASTALIĞI YÖNÜNDEN TRAKYA'DA UYGULANACAK İŞLEMLER

Bakanlığımızca şap hastalığından ari olduğu ilan edilen Ülkemizin Trakya kesimi, 25 Mayıs 2010 tarihinde de Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı Genel Kurulu tarafından şap hastalığından ari bölge olarak kabul edildiğinden mücadelede aşağıdaki maddeler uygulanacaktır.

1. Trakya Bölgesinde Şap hastalığı yönünden ilkbaharda büyükbaş ve küçükbaş hayvanlara, sonbaharda ise yalnızca büyükbaş hayvanlara kampanya tarzında yoğun aşılama yapılacak, mihraklarda hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanlara tazminatlı kesim metodu uygulanacaktır.
2. Küpelenmemiş, tanımlanmamış, son kampanya döneminde Şap aşısı uygulanmamış ve kanuna uygun sevk edilmemiş ya da bildiri yapılmamış hayvanlara tazminat ödemesi yapılmayacaktır. Bakanlıkça belirlenen usuller dışında Trakya'ya giren şap hastalığına duyarlı hayvanlar tazminatsız olarak kesime gönderilecektir.
3. Trakya'da hastalığın açık belirtisini gösteren veya açık belirtisini gösteren hayvanlarla temasta olan veya laboratuvarlarca hastalığın varlığı tespit edilen hayvanlar itlaf edilecek veya kestirilecek, hayvanların takdir edilecek kıymetlerinin tamamı ödenecektir.

1.1.14. ŞAP HASTALIĞI YÖNÜNDEN MARMARA VE EGE BÖLGESİNİN ARILIĞINA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

Marmara ve Ege bölgesinin şap hastalığından aşılı ari hale getirilmesi hedefi doğrultusunda, şap hastalığına karşı koruyucu olarak uygulanan aşılamalar, arilik hedefine ulaşıncaya kadar Aydın, Balıkesir, Bilecik, Bursa, Çanakkale (Anadolu Yakası), Denizli, İstanbul (Anadolu Yakası), İzmir, Kocaeli, Kütahya, Manisa, Muğla, Sakarya, Uşak, Yalova illerinde 4 ayda bir büyükbaş hayvanlarda, hastalık mihraklarında koruma ve gözetim bölgesini kapsayacak şekilde de küçükbaş hayvanlarda uygulanacaktır.

1.1.15. 2016 YILI ŞAP AŞILAMA PROGRAMI

-2015 yılında ülkemizde ilk defa görülen yeni tip Şap A virüsü (Genotip 7/Nepal 84) nedeni ile 2016 yılı ilkbahar aşılama kampanyamızın başlangıç tarihi öne çekilmiştir. Söz konusu kampanyamız 29 Şubat 2016 Pazartesi günü bitirilecektir. Kampanya süresinde Bakanlığımızca aşılama programına alınan büyükbaş hayvanların en az %85 i aşılanacaktır. Trakya'da uygulanacak küçükbaş hayvan

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

aşılama programı da en az %85 i gerçekleştirilmek üzere 29 Şubat 2016 tarihinde tamamlanacaktır.

- 2016 yılı Sonbahar aşılama kampanyamız Marmara (Trakya dahil) ve Ege Bölgeleri hariç, 11 Temmuz-30 Eylül tarihleri arasında gerçekleştirilecektir. Kurban Bayramı dolayısı ile sevk edilecek kurbanlık hayvanların aşılması, hayvan sevk koşulları çerçevesinde zamanında tamamlanacaktır.
- Marmara ve Ege bölgesinin şap hastalığından aşıli ari hale getirilmesi hedefi doğrultusunda, 2016 yılında büyükbaş hayvanlarda (Trakya hariç) 4 ayda bir yapılacak aşılama programının birincisi ilkbahar aşılama kampanyası ile tamamlanmış olacak, ikinci aşılama 2 Mayıs/1 Temmuz, üçüncü aşılama ise 5 Eylül/31 Ekim tarihleri arasında tamamlanacaktır.
- Marmara (Trakya hariç) ve Ege bölgesinde yapılacak küçükbaş hayvan aşılması hastalık mihraklarında yapılacaktır.

1.2. SIĞIR VEBASI HASTALIĞI

- 1.2.1. “Sığır Vebası Enfeksiyonundan Arilik” statüsü için ülkemizde 2004 yılında yapılan serosurvey sonuçları OIE’ye rapor halinde gönderilmiştir. Rapor OIE Bilimsel Komitesinde uygun görülmüş ve Mayıs 2005 de yapılan 73. Dönem Genel Kurulunda yapılan oylama ile ülkemizin “Sığır Vebası Enfeksiyonundan Arilik” statüsü onaylanmıştır.

1.3. KOYUN-KEÇİ VEBASI (PPR) HASTALIĞI

- 1.3.1. 2016 yılında hem Trakya’da hem de Anadolu’da hastalık mihraklarındaki tüm hayvanlar, mihrak görülmeyen yerlerde ise yeni doğan genç hayvanlar ile daha önce aşılanmamış ya da aşı geçmişinden şüphe edilen ergin hayvanlar ile 2016 yılında yeni doğan genç hayvanlar 3 aydan itibaren aşılanacaktır.
- 1.3.2. Yeni doğan hayvanların hastalığa açık halde bulunmaması için doğumlar ve maternal antikor durumu dikkate alınarak aşılama dönemleri İl Müdürlükleri tarafından belirlenecektir. Enfeksiyonu geçiren hayvanlarda oluşan aktif bağışıklık süresinin en az 4 (dört) yıl sürdüğü, aşılanmış analarda oluşan PPR antikorlarının kolostrumla yavruya geçtiği ve kolostrumla kazanılan pasif bağışıklığın ise analardaki antikor seviyesine bağlı olarak yavruyu 3-6 ay arasında koruduğu bildirilmektedir.
- 1.3.3. İthal edilen damızlık hayvanlara PPR aşısı uygulanacaktır.
- 1.3.4. Kampanya döneminde kullanılacak PPR aşıları öngörülen program doğrultusunda Etlik VKMAEM tarafından ücretsiz olarak gönderilecektir.

1.4. MAVİDİL HASTALIĞI

- 1.4.1. Hastalıkla mücadelede aşılama, karantina, serosurvey ve vektör (taşıyıcı) kontrolü uygulamaları yapılacaktır.
- 1.4.2. 2016 yılında son üç yıl içerisinde hastalığın görüldüğü iller ile bu illere komşu illerde bulunan tüm koyunlar gebe olmadıkları dönemde İl Müdürlükleri tarafından belirlenen zamanda, en az %85 i aşılanacaktır.
- 1.4.3. Genç hayvanlar maternal antikor durumu dikkate alınarak 3 aylık yaştan itibaren aşılanacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.4.4.** Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü tarafından üretilen ve halen koyunlarda uygulanan Mavidil aşısının sığır ve keçilerde de uygulanabilirliği konusunda bir çalışma yapılmaktadır. Ayrıca gebe hayvanlara uygulanabilecek bir inaktif aşının üretilmesi sağlanacaktır.
- 1.4.5.** Aşılama zamanı/zamanları, vektörün aktif olduğu dönemlerde hayvanların bağışık olacağı şekilde 01 HAZİRAN 2016 tarihine kadar tamamlanacaktır.
- 1.5. SİĞİRLARIN NODÜLER EKZANTEMİ (LUMPY SKIN)**
- 1.5.1.** Hastalıkla mücadelede aşılama, karantina, serosurvey ve vektör (taşıyıcı) kontrolü uygulamaları yapılacaktır.
- 1.5.2.** **Aşılamalar ülke genelinde yapılacak, aşılama tarihleri iklim şartları ve vektörlerin yaşam döngüsü göz önüne alınarak, en az bir kez uygulanacaktır.**
- 1.5.3.** Hastalıkla mücadele kapsamında kullanılacak olan koyun keçi çiçek aşısının temininde;Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğüne bağlı olan iller (İstanbul, Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bilecik, Bursa, Yalova, Balıkesir, Çanakkale, Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli) aşılarını Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğünden, diğer iller ise döner sermaye bütçesinden faydalanarak özel aşı üretim/dağıtım firmalarından temin edeceklerdir.
- 1.5.4.** Aşılama zamanı/zamanları, vektörün aktif olduğu dönemlerde hayvanların bağışık olacağı şekilde **01 HAZİRAN 2016** tarihine kadar tamamlanacaktır.
- 1.5.5.** **Aşılamada sığır cinsi hayvanlara 3 aylık yaştan itibaren 3 koyun keçi dozu çiçek aşısı uygulanacaktır.**
- 1.5.6.** **Aşılamalar, hastalığın kontrol altına alınması ve yayılmasının önlenmesi için, bulaşmada rol oynayan sineklerin aktif olduğu dönem başlamadan, hayvanların bağışık olacağı şekilde tamamlanacaktır.**
- 1.5.7.** Genel hastalık belirtileri ile birlikte ateşi olmayan ve orta derecede deri lezyonu gösteren hayvanlara ait karkaslar, şarta tabi olarak değerlendirilecektir. Bunun yanında bu hayvanların lezyonlu organ ve karkas kısımları ile yapılan antemortem muayenede ateşle birlikte generalize akut enfeksiyon gösteren hayvanların karkasları imha edilecektir. Kesim yapılan yerlerin kesim sonu temizlik ve dezenfeksiyonu yapılacaktır.
- 1.6. KOYUN VE KEÇİ ÇİÇEĞİ HASTALIĞI**
- 1.6.1.** **Hastalık mihraklarındaki koyun ve keçiler, kuzu ve oğlaklar ile birlikte çıkış yılında ve sonraki 2 yıl boyunca, üst üste hastalık mihrakının en az 10 km yarıçapındaki alanda aşılanacaktır.**
- 1.6.2.** Virüs, hastalıklı sürülerin kaldığı karanlık ve serin ağıllarda 2 yıl, meralarda ise 2 ay süre ile canlı kaldığından bu gibi yerlerde bu süreler içerisinde sağlam hayvanların barındırılmaması konusunda hayvan sahipleri bilgilendirilecektir.
- 1.6.3.** Hastalık çıkışlarında önce ağıl temizliği yapılacak ve gübre uzaklaştırılarak uygun bir yerde izole edilecektir. Temizlik ve gübrenin uzaklaştırılmasından sonra dezenfeksiyon yapılacaktır.
- 1.6.4.** Mihraklardaki aşılama, daha önceki yıllar da hastalık görülen tarihler dikkate alınarak yapılacak ve hayvanların riskli döneme en yüksek bağışıklıkla girmeleri sağlanacaktır.
- 1.7. SİĞİR, KOYUN VE KEÇİLERDE BRUSELLA HASTALIĞI**

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.7.1. 2011 yılında yapılan brusella sero-surveyi sonuçlarına göre sığırlarda sürü prevalansı %6,9 (fert prevalansı %2,6) ve koyunlarda her köy bir sürü olarak kabul edildiğinde prevalans %30 (fert prevalansı %4,7) olarak tespit edilmiştir.
- 1.7.2. Hastalık ile mücadelede konjunktival aşı kullanılacaktır. 2016 yılı aşılama programı, desteklemeye tabi hayvanlarda ve mihraklarda uygulanacaktır.
- 1.7.3. Konjunktival brusella aşıları canlı aşı olup, liyofize aşı şişesi -20 derecelik derin dondurucuda muhafaza edilecek, en kısa zamanda uygulanacak ve TÜRKVET/KKKS'de bireysel hayvan aşı kaydı olarak mutlaka kayıt edilecektir.
- 1.7.4. Aşılamaya bağlı yanlış pozitifliklerin önüne geçmek ve kamu kaynaklarının etkin kullanımını sağlamak amacıyla il/ilçe müdürlüklerince Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüklerine serolojik teşhis yapılması için 1.7.5 maddesinde belirlenen durumlar dışında numune gönderilmeyecektir.
- 1.7.5. **Bakanlığımız Enstitüsü Müdürlükleri brusellanın tespiti için, hastalıktan ari işletme oluşturulması, ariliğin sürdürülmesi, ithal ve ihraç edilecek hayvanlar, damızlıkta kullanılacak boğa, koç ve tekeler ile TİGEM işletmeleri ve Kamu Kurumlarına ait hayvanlar için yapılan testler hariç, serolojik test yapmayacaktır. İl/ilçe Müdürlüklerince Brusellanın kontrolü için Bakanlığımız Enstitüsü Müdürlüklerine serolojik teşhis yapılması için numune gönderilmeyecek, yalnızca yavru atıkları, yavru zarlari, atık yavruya ait mide sıvısı ve vaginal svaplar bakteriyolojik teşhis yapılmak üzere ilin bağlı bulunduğu Bakanlık Enstitü Müdürlüğüne gönderilecektir.**
- 1.7.6. Brusellanın teşhisi için Enstitüsü Müdürlüklerine gönderilen marazi madde protokollerinde mutlaka ilgili hayvanın kulak numarası, işletme sahibinin adı soyadı ve daha önceki tarihlerde yapılan aşı kayıtları belirtilecektir. Enstitüsü Müdürlüklerince tanzim edilen raporlarda hayvanların kulak numaraları ile işletme sahibinin adı ve soyadı bulunacaktır.
- 1.7.7. Hayvan sahiplerince doğrudan getirilen marazi maddelerin kabulü esnasında, ilgili İl/ilçe Müdürlüğünün ilgili işletmede hastalığı takip ve kontrol edebilmesi için, Enstitüsü Müdürlükleri tarafından yetiştiricinin kimlik tespiti yapılacak, rapor kimlik bilgileri üzerinden tanzim edilecektir.
- 1.7.8. **Brusella nedeniyle tazminat ödenebilmesi için bakteriyolojik teşhis yapılması zorunludur. Serolojik test sonuçlarına göre tazminat ödenmeyecektir.**
- 1.7.9. Ari işletmede bulunan aşıllı hayvanlarda antikor tespit edildiğinde işletmenin arilik statüsü askıya alınacaktır. Antikor tespit edilen aşıllı hayvanlarda 3 ay sonra yapılan 2 nci test sonucuna göre karar verilecektir. Antikor tespit edilen hayvanların test edilmeden kesilmesi durumunda askı halinin kaldırılabilmesi için sürüde oniki aydan büyük bütün sığırlarda iki serolojik test yapılması, testlerden ilkinin hayvanların uzaklaştırılmasından otuz gün sonra ikincisinin ise bundan altmış gün sonra yapılması gerekmektedir.
- 1.7.10. Yapılan test sonuçlarına göre işletmenin arilik statüsünün iptal edilmesi durumunda, işletmeye yeniden arilik statüsü verilebilmesi için oniki aylık yaşın üzerindeki bütün sığırların, ilk testin, enfekte sığırların sürüden uzaklaştırılmasından en az otuz gün sonra yapıldığı ve altmış gün aralıklı iki resmi testte negatif sonuç vermeleri gerekmektedir. Salgın sırasında gebe olan dişi hayvanlarla ilgili olarak son kontrolün salgın sırasında gebe olan son hayvanın buzağılamasından en az yirmibir gün sonra yapılması gereklidir.
- 1.7.11. Hastalıktan ari işletme oluşturulması ve ariliğin sürdürülmesi için yapılan serolojik testler ile hastalığın kontrolü amacıyla yapılan bakteriyolojik testler Enstitüsü Müdürlüklerince ücretsiz olarak yapılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.7.12. Hastalıktan Ari İşletmeler İçin Sağlık Sertifikası **(EK-15)** İl Müdürlüklerince verilecektir. Sertifika numarası verilirken İl Trafik kodu–Sertifikanın düzenlendiği yıl-01 den başlamak üzere numara verilecektir. (Örnek: Ankara İli için 2016 yılında verilecek ilk sertifika 06-2016-01 şeklinde olacaktır.)
- 1.7.13. Hastalıktan ari işletme desteklemelerinde sadece Hak Ediş belgesi ve sağlık sertifikası Genel Müdürlüğümüze gönderilecek diğer evraklar İl/İlçe Müdürlüğünde muhafaza edilecektir.
- 1.7.14. Hastalıktan ari işletmelerin, sertifikası askıya alındığı veya iptal edildiğinde ivedilikle Genel Müdürlüğümüze bildirilecektir.
- 1.7.15. Atık yapan tüm sığır, koyun ve keçilere ait atık yavrular bölge laboratuvarına gönderilecektir. Bakteriyolojik olarak hastalığın tespit edildiği yerlerde mihrak aşılması yapılacak, mihrak aşulamalarında özellikle küçükbaş hayvanların gebelik durumu ile aynı merayı kullanan köyler de dikkate alınacak, gebe küçükbaş hayvanların aşulamaları gebelik sonrasında gerçekleştirilecektir.
- 1.7.16. Enstitüler kendilerine gelen marazi maddelerin bakteriyolojik muayenelerini yaptıktan sonra izole edilen Brusella suşları, ülke genelinde oluşturulan epidemiyolojik verilere kaynak olacak biyotip haritasının geliştirilmesi için Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü'ne gönderecektir. Pendik Veteriner Kontrol Enstitü Müdürlüğü ise atıklarda aşı suşu tespit ettiğinde ilgili Enstitü Müdürlüğüne bildirim yapacaktır.
- 1.7.17. Hastalık taramasıyla ilgili olarak **(EK-16a)** da yer alan form tanzim edilecek ve Genel Müdürlüğe gönderilecektir.
- 1.7.18. Enstitü Müdürlükleri tarafından gelen atık ve svap örnek sayısı ile pozitif ve negatif sonuçlar 3 dönem halinde Ek-16c' de yer alan form tanzim edilerek Mayıs-Eylül-Ocak aylarının ilk haftası geçmiş 4 ayın sonuçlarını kapsayacak şekilde Genel Müdürlüğümüze gönderilecektir.
- 1.7.19. Kampanya döneminde kullanılacak Brusella aşuları öngörülen program doğrultusunda Pendik VKEM tarafından ücretsiz olarak gönderilecektir. 3-6 ay yaştaki büyükbaş ve küçükbaş dişi hayvanlar ile damızlığa ayrılacak küçükbaş erkek hayvanlara yıl boyu uygulanacaktır.

1.8. SIĞIR TÜBERKÜLOZU HASTALIĞI

- 1.8.1. Hastalıkla mücadelede 2/4/2009 tarih ve 27188 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sığır (Bovine) Tüberkülozu Yönetmeliğinde belirtilen hususlara uyulacaktır.
- 1.8.2. Mezbaha kesimi sonunda sığır tüberkülozu tespit edilen hayvanların bulunduğu işletmeler tespit edilerek, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şubesine bildirilmesi sağlanacaktır. İlgili işletmeler İl dışında bulunuyor ise Hayvan Sağlığı Şube Müdürlüğünce ilgili İl Müdürlüğüne bildirilmesi sağlanacaktır. Tüberküloz yönünden pozitif çıkan hayvanların bulunduğu işletmeler takip edilerek sığırlara tüberkülin testi uygulanacaktır. Hastalık taramasıyla ilgili olarak **(EK-16b)** de yer alan form tanzim edilecek ve Genel Müdürlüğe gönderilecektir.
- 1.8.3. Hastalıktan ari işletme oluşturulması, ariliğin sürdürülmesi, ithal ve ihraç edilecek hayvanlar, damızlıkta kullanılacak boğalar ile TİGEM işletmeleri ve Kamu Kurumlarına ait hayvanlar için yapılan testler hariç isteğe bağlı sığır tüberkülozu kontrolü yapılmayacaktır.
- 1.8.4. İthal ya da ihraç edilen küçükbaş hayvanlar da Tüberkülin testlerinin yapılması ilgili Veteriner Sağlık Sertifikası gereği zorunlu ise Tüberkülinin uygulama yeri ve değerlendirilmesi büyükbaş hayvanlar da olduğu gibi yapılacak, pozitif

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

sonuçlarda ya itlaf ve imha edilecek ya da karkas şarta tabi olarak değerlendirilecek, ancak tazminat ödenmeyecektir.

- 1.8.5.** Tüberkülin talepleri doğrudan Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne yapılacak ve hastalıktan ari işletmelerde ve hastalık mihraklarında yapılacak testler için gerekli tüberkülinler ücretsiz olarak gönderilecektir.
- 1.8.6.** Hastalıktan Ari İşletmeler İçin Sağlık Sertifikası İl Müdürlüklerince verilecektir. **(EK-15)** Sertifika numarası verilirken İl Trafik kodu–Sertifikanın düzenlendiği yıl-01 den başlamak üzere numara verilecektir.(Örnek: Ankara İli için 2016 yılında verilecek ilk sertifika 06-2016-01 şeklinde verilecektir.)
- 1.8.7.** Sığır Tüberkülozu Yönetmeliğindeki kriterler çerçevesinde test uygulamaları sonuçları doğrultusunda tüberkülin teamül cetveli hazırlanacak, onaylanıp mühürlendikten sonra, düzenleyen yerde ve şube müdürlüğünde muhafaza edilecektir. Müspet reaksiyon veren hayvanlar tazminatlı kesime sevk edilecek, şüpheli ve menfi reaksiyon veren hayvanlar birbirinden ayrı tutulacaktır.
- 1.8.8.** **Sığır Tüberkülozu hastalığı tespit edilen işletmelerde yapılan tüberkülin testi sonucunda negatif olarak tespit edilen erkek ya da damızlık değerini yitirmiş dişi sığırlar, karantina süresinin tamamlanması beklenmeden sahibinin isteği üzerine kestirilebilecektir. Kesimin Resmi Veteriner Hekimin nezaretinde gerçekleştirilmesi, kesim sonunda karkasların sistematik muayene edilmesi, tüberkülozun lokal veya generalize olmasına göre etlerin kısmen ya da tamamen imha edilmesi ve kasaplık bedeli üzerinden tazminat ödenmesi, tüberküloz tespit edilmemesi durumunda ise etlerin serbest bırakılması gerekmektedir.**
- 1.8.9.** Sığır tüberkülozu tespit edilen işletmelerde, tüberkülin test sonucu negatif olan ineklerin sütleri uygun pastörizasyon ya da UHT işleminden sonra insan tüketimi için kullanılabilir ancak çiğ süt olarak satılamaz.
- 1.8.10.** Sığır tüberkülozu tespit edilen işletmelerde hayvan hareketleri ile ilgili olarak, ilgili Yönetmelik hükümleri arasında yer alan enfekte sürü ifadesi gereği fiziki yapısı müsait olan işletmelerde birden fazla sürü oluşturulabilir. Böylece enfekte işletmeye alınacak hayvanlardan yeni bir sürü oluşturulması ve enfeksiyon tespit edilen işletmelerde sürdürülebilir hayvancılığın tesis edilmesi mümkündür. Türkvat veri tabanı da birden fazla sürü kaydı yapılması için uygundur.
- 1.8.11.** Kurban bayramı sürecinde Kurban Hizmetleri Komisyonu tarafından kurbanlık hayvanlar için belirlenen kesim yerlerinde Sığır Tüberkülozu hastalığının varlığı resmi Veteriner Hekim tarafından tespit edildiğinde, sığır karkasının kasaplık bedeli, kesimhanede tespit edilmiş Sığır Tüberkülozu gibi kabul edilerek ödenir.
- 1.8.12.** Sığır Tüberkülozu nedeniyle karantinaya alınan işletmede bulunan ve test sonucu şüpheli ya da negatif çıkan ve karantina sürecinde ölen ya da mecburi kesime tabi tutulan ve yapılan otopside Resmi Veteriner Hekimce Sığır Tüberkülozu tespit edilen sığırların tazminatı da Tüberkülin test sonucu pozitif sığırlarda olduğu gibi ödenir.
- 1.8.13.** Mecburi kesimi yapılacak hayvanların, mahallinde kesim, kavurma, itlaf ve imha işlemleri esnasında Resmi Veteriner Hekim nezaret edecektir. Kesim, kavurma, itlaf ve imha işlemleri sonunda, her bir işleme ait rapor tanzim edilecektir. Kesimi yapılan hayvanların TÜRKVET kayıt sisteminden düşümünün yapıp yapılmadığı İl/İlçe Müdürlüklerince kontrol edilecektir.
- 1.8.14.** Sığır Tüberkülozu hastalık taramalarında **“Tek İntradermal Test”** ya da **“İntradermal Karşılaştırmalı Test”** kullanılabilir. Ancak hastalıktan ari işletme oluşturulması ya da ariliğin sürdürülmesi için yapılacak testlerde **“İntradermal Karşılaştırmalı Test”** kullanılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.8.15.** Tüberkülin Teamül Cetvelleri, kullanılan teste göre **EK-17a** ya da **EK-17b'** de verilen örnek tabloya uygun olarak tanzim edilecek ve hastalık hakkında karar verilecektir. "Tek İntradermal Test" te pozitif bulunan hayvanlar, yanıtıcı pozitif reaksiyondan ya da etkileşim reaksiyonundan şüphe ediliyorsa, "İntradermal Karşılaştırmalı Test" e tabi tutulabilir. Bu durumda söz konusu test, yapılan ilk testten en az 42 gün sonra yapılacak, Tüberkülin Teamül Cetvelleri **EK-17b'** de verilen örnek tabloya uygun olarak tanzim edilecek ve hastalık hakkında karar verilecektir.
- 1.8.16.** Tazminat ödemesi ile ilgili olarak Bakanlığa Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatası ve Hayvan Hastalıkları Tazminatı Desteği Hak Ediş Belgesi gönderilecektir.
- 1.8.17.** Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne üretilen Tüberkülinin temininde sıkıntı yaşanmaması için hastalıktan ari işletmelerde yapılacak test tarihi ile uygulama yapılacak hayvan sayısı yıllık olarak Ocak ayı sonunda kadar ilgili enstitüye bildirilecektir. Enstitü Müdürlüğü yıllık olarak yapılan talepler çerçevesinde ihtiyaç duyulan Tüberkülini zamanında ilgili İl Müdürlüğüne gönderecektir.
- 1.8.18.** Hastalık çıkışına bağlı Tüberkülin taleplerinde, resmi yazı ekinde Hastalık Çıkış Raporu' da yer alacaktır.

1.9. EPIZOOTIC HAEMORRHAGIC DISEASE (EHD)

- 1.9.1.** Ülkemizde 2007 yılı Haziran ve Temmuz aylarında Aydın ve Muğla illerinde sığırlarda "göz kapaklarında şişlik ve lakrimasyon, salivasyon, konjunktivalarda hiperemi, burun akıntısı, değişik derecelerde nekrotik-erosiv ve yer yer ülseratif tabiatla stomatitis, bazı olgularda keratitis, memede kızarıklık ile karakterize salgınlar görülmesi üzerine Bornova VKAEM tarafından gerekli inceleme yapılmış, hasta hayvanlardan izole edilen viruslar ile hastalığı atlatan hayvanlara ait kan serumu örnekleri İnstitute For Animal Health Pirbright Laboratory'ye EHD şüphesi ile gönderilmiş ve EHD tip 6 olarak identifiye edilmiştir.
- 1.9.2.** 2008 yılı Temmuz ayında ise Denizli ve İzmir illerinden Bornova VKAEM ateş, burun akıntısı, ağız ve dilde yara, ishal, dilde morarma, yüzde şişlik ve kuzu ölümleri anemnezi ile koyun materyallerinden EHD virusu izole edilmiştir.
- 1.9.3.** Ülkemizde hem sığır hem de koyunlarda görülen EHD hastalığı, culicoides cinsi sokucu sinekler tarafından taşınmaktadır. Bu nedenle hastalıkla mücadele amacıyla culicoideslere yönelik olarak düzenli uygun ilaçlar kullanılmalıdır.
- 1.9.4.** Sığır ve koyunlarda yukarıda söz edilen semptomlara rastlandığında, şüpheli hayvanlardan EDTA'lı kan, ölen hayvanlardan iç organ örnekleri, hastalığı atlatan hayvanlardan 21-30 gün sonra kan serumu soğuk zincirde bölge enstitüsüne gönderilmelidir.
- 1.9.5.** Hastalık tespit edilen işletmede bulunan enfekte ve şüpheli hayvanların, virüs saçımını önlemek üzere, kesime sevk edilmesi için yetiştirici teşvik edilecektir. Hastalık nedeniyle konulan kordon ve karantina önlemleri, klinik semptomların ortadan kalkmasından sonra, etkenin inkubasyon süresi dikkate alınarak yapılacak laboratuvar incelemesinde, etkenin tespit edilmemesi durumunda, temizlik ve dezenfeksiyon yapılarak kaldırılacaktır.

1.10. ŞARBON HASTALIĞI

- 1.10.1.** Hastalık görülen mihraklardaki sirayete maruz hayvanların tamamı, meraya çıkışlarından önce aşılanacaktır. Aşılama tarihleri hayvanların mera çıkış zamanına göre İl Müdürlükleri tarafından belirlenecektir. İl Müdürlükleri aşılama

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

tamamladığında yaptıkları aşılamayı İlçe, köy-mahalle, B.Baş, K.Baş, T.Tırnaklı bazında mücadele@tarim.gov.tr adresine göndereceklerdir.

- 1.10.2.** Şarbon hastalığında en önemli korunma önlemi bu hastalıktan ölen hayvanların uygun bir şekilde ortadan kaldırılması olması nedeniyle, ölen hayvanların otopsis yapılmadan, iki metre derinlikteki çukurlara bulaşık toprak ve altlıkla birlikte yakılarak veya üzerlerine sönmemiş kireç dökülerek gömülmesi sağlanacaktır.
- 1.10.3.** Şarbon hastalığının teşhisi amacıyla Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüklerine kan frotisi veya steril svaplara emdirilmiş kan örneği tüp içinde gönderilecektir.

1.11. KUDUZ HASTALIĞI

- 1.11.1.** Hastalık şüphesi ve teyidi durumunda Kuduz Hastalığından Korunma ve Kuduz Hastalığı ile Mücadele Yönetmeliği hükümleri uygulanacaktır.
- 1.11.2.** Kuduz hastalığından şüphe edilen hayvanlar için müşahede yeri bulunmayan yerel yönetimlerin en kısa sürede yeterli kapasite ve donanımına sahip müşahede yeri oluşturması, mevcut olanların ise rehabilitasyonunun sağlanması, müşahede yerlerinin gerekli kayıt ve kontrol işlemlerinin yerel yönetimlerde görevli veteriner hekimlerce yapılması ve kuduz riskli temasa sebep olan sahipsiz hayvanların toplanması ve müşahede yerine taşınması sırasında kolluk kuvvetlerinden ve hayvanları koruma ile uğraşan sivil toplum kuruluşlarından da destek alınması için gerekli koordinasyon sağlanacaktır.
- 1.11.3.** **Kuduzla ilgili mücadelede kurumlar arası işbirliği kurulacak, özellikle Mahalli İdareler, İl Özel İdareleri, Sağlık Müdürlükleri, Üniversiteler ve Sivil Toplum Kuruluşları ile koordineli çalışmaya özen gösterilecek ve ortak mücadele planları geliştirilecektir.**
- 1.11.4.** **Sağlık Bakanlığı İl/İlçe Teşkilatları ile gerekli koordinasyon ve işbirliği sağlanacaktır. Kuduz şüpheli her ihbar, ihbarın alındığı gün itibariyle mutlaka resmi yazı ile Sağlık Bakanlığı İl/İlçe Teşkilatlarına bildirilecek ve mutlaka faks çekilecektir**
- 1.11.5.** Sahipsiz köpeklerin üremelerinin kontrolü amacıyla gerekli girişimlerde bulunulacaktır. Sahipsiz köpeklerin yaşam ortamlarını oluşturan çöplükler gibi tüm unsurların rehabilite edilmesi hususu İl Hıfzıssıhha Kurullarında gündeme getirilerek karar alınması sağlanacak, ilgili kuruluşlar resmi yazılar ile uyarılacak ve işbirliği yapılacaktır.
- 1.11.6.** Serbest veteriner hekimlerle, gönüllü kuruluşların yaptığı aşılamaların takibi yapılarak aşılı hayvanların tanımlanması için yerel yönetimler ve mahalli idareler nezdinde girişimde bulunulacaktır.
- 1.11.7.** Halkın eğitimine yönelik çalışmalar artırılacak, bu konuda bölgesel yazılı ve görsel basınla işbirliğine gidilmesi sağlanacaktır.
- 1.11.8.** Çevredeki tüm şüpheli ısırık vakaları dikkatle takip edilecektir. Tüm şüpheli vakalarda gerekli marazi madde alınacak, en seri şekilde soğuk zincirle ilgili laboratuvara gönderilecek ve hastalık çıkması halinde filyasyon tespit edilecektir.
- 1.11.9.** Kuduz şüpheli marazi maddelerin hastalığın aciliyeti ve önemine binaen kurye ile soğuk zincir bozulmadan dikkatli paketlenerek ya da personel görevlendirilerek laboratuvara gönderilmesi sağlanacaktır.
- 1.11.10.** Ölü olarak bulunan tilki, kurt, çakal gibi yabani hayvanların İl/İlçe Müdürlüklerimize haber verilmesi ya da getirilmesi sağlanacak, bu hayvanlar İl ve İlçe Müdürlüklerince Veteriner Enstitüsü Müdürlüğüne ulaştırılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.11.11.** Enstitü Müdürlüklerince tespit edilen kuduz pozitif vakalar, virus yapısında olabilecek değişikliklerin izlenmesi amacı ile Ulusal Referans Laboratuvar olan Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsüne gönderilecektir.
- 1.11.12.** Yabani hayatta ya da evcil ya da sokak kedi ve köpeklerinde tespit edilen kuduz vakalarında, herhangi bir çiftlik hayvanı ile temas tespit edilemez ise hastalık çıkışı yapılmayacak, Bakanlığa bilgi verilecektir.

1.11.13. KUDUZ AŞISI UYGULAMALARI

1. Aşılar Genel Müdürlüğümüzce ihale yapılmak suretiyle temin edilmiş olup, Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından **EK-13'** de yer alan planlama dahilinde ücretsiz olarak gönderilecektir. Aşılamalar ülke genelinde **29 Şubat – 29 Nisan 2016** tarihleri arasında kampanya tarzında yapılacaktır. Kampanya bitiminde, başvuru olması halinde de kuduz aşısı uygulamalarına devam edilecektir. Uygulanmayan aşılar Genel Müdürlüğümüz ile irtibata geçilerek ihtiyacı olan kurumlara gönderilecek ve bu aşıların zayi olması engellenecektir.
2. Kampanya süresince sahipli ve sahipsiz tüm köpek ve kedilere ulaşılarak aşılanmaları sağlanacaktır. **Kedi – köpek programı için Bakanlık tarafından gönderilen aşılar diğer hayvanlara uygulanmayacaktır.**
3. **Tilki ve sansar gibi sürü alışkanlığı olmayan yabani hayvanlardan kaynaklanan aktif mihrakların olduğu 1. derece riskli yerleşim yerlerinde; yapılacak risk değerlendirmesine göre sadece meraya çıkan sığırlara sınırlı aşı uygulaması 5996 sayılı Kanununun 4. maddesi ve 43. maddesi gereğince İl Özel İdareleri ve Belediye kaynakları ile ya da hayvan sahipleri tarafından temin edilecektir.**
4. Köpek ve kedilerin aşılama ve kimliklendirme çalışmalarına Türk Silahlı Kuvvetleri, Belediye Başkanlıkları, Veteriner Hekim Odaları, Veteriner Fakülteleri, ve Sivil Toplum Örgütlerinin de gönüllülük esaslı katılımı için çaba gösterilecektir. Katılım sağlayan gönüllü kurum ya da veteriner hekimlere ücretsiz uygulanması koşulu ile tahsis edilerek uygulanması takip edilecektir.
5. Ülke genelindeki sahipli ve sahipsiz köpeklere yoğun parenteral aşılama yapılmasına yönelik bilgilendirme için kampanya esnasında broşür ve afişler, radyo ve TV spotları kullanılacaktır.

1.12. NAKLEDİLEBİLİR SÜNGERİMSİ BEYİN HASTALIKLARI (BSE, FSE, SCRAPIE)

- 1.12.1.** Hastalık şüphesi ve bildirim, resmi teyit durumunda yapılacak uygulamalar ile TSE'nin izlenmesi ve bunun gibi hususlarla ilgili "Nakledilebilir Süngerimsi Beyin Hastalıklarına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği" hükümleri uygulanacaktır.
- 1.12.2.** Ülkemize ithal edilen hayvanların ve yavrularının nakledilebilir süngerimsi beyin hastalıklarının varlığı açısından kontrol edilmesi amacıyla resmi veteriner hekimler tarafından gönderilen numunelerden, ilgili hayvanların yaşına bakılmaksızın, ücret alınmayacaktır.
- 1.12.3.** Halk sağlığı ve gıda güvenliği açısından önem arz eden Sığırların Süngerimsi Beyin Hastalığı izleme programı laboratuvar kapasitesinin artırılması, mezbaha altyapılarının geliştirilmesi ve bütçe imkanlarına bağlı olarak genişletilebilecektir.
- 1.12.4.** Sinirsel semptomla seyreden hastalık belirtileri gösteren tüm hasta kediler sinirsel semptomla seyreden hastalıklar yanında FSE yönünden de incelemeye alınacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

1.13. RUAM HASTALIĞI

- 1.13.1.** “Ülkesel Ruam Eradikasyon Projesi” sonucunda ülke genelinde sağlanan konumun devamlılığı için daha önce teste tabi tutulmamış olduğu tespit edilen hayvanlar ile riskli değerlendirilen veya kimlik belgesi bulunmayan at ve katırlar mallein testine tabi tutulacak, eşekler klinik muayeneden geçirilecektir.
- 1.13.2.** Ruam taramasından geçirilmiş, hastalık yönünden menfi bulunarak Tek Tırnaklı Hayvan Kimlik Belgesi verilmiş at ve katırlar ile klinik muayeneye tabi tutularak sağlıklı bulunan eşeklerin sevklerine müsaade edilecektir.
- 1.13.3.** Yarış ve atlı spor gibi sportif amaçla yetiştirilen pedigri atlardan kan serumu toplanarak serolojik kontrollere devam edilecektir.
- 1.13.4.** İstanbul İli Adalar İlçesinde bulunan tek tırnaklı hayvanların tamamı mikroçip ile tanımlanacak, Tek Tırnaklı Hayvan Kimlik Belgesi düzenlenecek ve giriş-çıkışları sıkı bir şekilde takip edilecektir.
- a) Hayvan Sevk Raporu olmayan tek tırnaklı hayvanlar 21 gün süreyle karantinaya alınarak mallein tatbik edilecek, müspet reaksiyon veren hayvanlar tazminatsız olarak itlaf edilecektir.
- b) Adalar İlçesinde tek tırnaklı hayvanların giriş dönemi olan ilkbahar ile çıkış dönemi olan Sonbaharda mevcut atların tamamına mallein tatbik edilerek, müspet reaksiyon veren hayvanlar itlaf ve imha edilecektir.
- c) Yapılacak taramaların sonuçlarında müspet görülen atların geldikleri bölge tespit edilecek ve bu durum Genel Müdürlüğe ve ilgili İl müdürlüğüne bildirilecektir.
- 1.13.5.** İstanbul ili, Adalar İlçesinde; Belediye ile işbirliği yapılarak, ilçede bulunan ahırların periyodik olarak dezenfekte edilmesi sağlanacak, dezenfekte edilmeye elverişli olmayan ahırlara hayvan giriş ve çıkışları Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Komisyonunca yasaklanacaktır. Mallein uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi Ruam Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği’nde belirtilen hususlar çerçevesinde yapılacaktır. (EK-7b)’ de karar verme örnekleri yer almaktadır.

1.14. ATLARIN ENFEKSİYÖZ ANEMİSİ HASTALIĞI

- 1.14.1.** Hastalık bildiri, hastalıktan şüphe edilmesi durumunda alınacak önlemler, hastalık tespit edilmesi durumunda alınacak önlemler, epidemiyolojik araştırma ve karantinanın kaldırılması ile ilgili iş ve işlemler hakkında Atların Enfeksiyöz Anemisi Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliğinde yer alan hükümler uygulanacaktır.

1.15. AT VEBASI HASTALIĞI

- 1.15.1.** Hastalığın kolaylıkla uzak bölgelere yayılmasında Culicoides cinsi sineklerin rolü büyüktür. Hastalık 1960 yılında Güney illerimizde büyük ölümlere neden olmuş 1961 yılında Ege bölgesinde Salihli, Turgutlu ve Manisa’da görülmüştür. Elazığ Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü tarafından üretilen canlı attenüe at vebası aşısı ve kontrol programları ile hastalık söndürülmüş ve bu güne kadar başka mihrak rapor edilmemiştir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.15.2.** At vebası hastalığı, Eylül 2007 de Senegal, Eylül 2008 de Etiyopya'da, 2013'de Etiyopya, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Namibya'da, 2014 yılında ise Etiyopya ve Mozambik'te görülmüştür.
- 1.15.3.** 2014 yılında aynı vektörlerin neden olduğu Mavidil hastalığının Akdeniz Ülkelerinde ve Bulgaristan'da görülmesi, daha sonra da hastalığın ülkemize ve bir çok Avrupa ülkesine yayılması, 2016 yılı ve sonrasında Afrika ülkelerinden çeşitli yollarla ülkemize gelebilecek vektörler aracılığı ile At Vebası hastalığının da ülkemize bulaşması riskinin arttığına işaret etmektedir. Bu durum dikkate alınarak atlarda görülen her şüpheli vaka mutlaka Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne bildirilecektir.
- 1.15.4.** At Vebası hastalığı yönünden referans enstitü olan Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, ülkemize bulaşabilecek At Vebası hastalığına karşı hazırlıklı olmak amacı ile aşı üretimi yapmak üzere hazırlıklı olacak, gerekiyor ise aşı suşu temin edecek, acil müdahale gerektiğinde aşı ithali yapılabilecek yerleri de belirleyecektir.

1.16. KANATLI HASTALIKLARI

- 1.16.1.** İlerdeki mevcut ticari işletmeler (açık ya da kapalı sistem) ile aile yetiştiriciliği şeklinde bulunan tüm kümes hayvanlarına ait bilgilerin güncelleştirilmesi sağlanacaktır. Entegre işletmeler (fason üretim yapan kümesler dahil) öncelikli olmak üzere tüm kanatlı işletme ve kümeslerin coğrafi koordinatları GPS cihazı ile tespit edilerek TÜRKVET üzerinden kayıt edilecek, elektronik ortamda ve evrak üzerinde ayrıca muhafaza edilecektir.
- 1.16.2.** Mevcut kanatlı işletmelerince uygulanan aşılama programları takip edilerek çalışma sonuçları her ay TÜRKVET veri tabanına işlenecektir.
- 1.16.3.** Kanatlı hastalığı şüphesi halinde laboratuvara numune gönderilerek, hastalık semptomu görülen sürülerde etken izolasyonu ve identifikasyonu yapılması sağlanacaktır.
- 1.16.4.** Tavuk vebası ve Newcastle hastalıkları konusunda ilgili personele, üreticilere ve tüketicilere yönelik sürekli eğitim çalışmaları sürdürülecektir.
- 1.16.5.** Bilindiği üzere kuş gribi hastalığı biyogüvenlik önlemleri yetersiz, yaban hayatı ile iç içe ve açıkta beslenen kanatlı hayvanlar açısından önemli risk teşkil etmekte, evcil hayvanlarımıza bulaşması sonucunda halkımızın sağlığını da olumsuz yönde etkilemektedir. Bakanlığımızca hayvancılığın geliştirilmesi için yapılan her türlü proje uygulanabilirlik açısından değerlendirildiğinden, açıkta kanatlı yetiştiriciliği yapan işletmelerin Ticari Etlik ve Yumurtacı Kanatlı İşletmelerinin Biyogüvenlik Talimatı'nda belirtilen biyogüvenlik önlemlerini alması sağlanacak, biyogüvenlik tedbirlerini almayan işletmeler hakkında gerekli yasal işlemler yapılacaktır.

1.17. NEWCASTLE (YALANCI TAVUK VEBASI) HASTALIĞI

- 1.17.1.** Hastalıkla mücadelede Yalancı Tavuk Vebası Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği ve Bakanlığımızca gönderilen genelge ve talimatlara göre işlem yapılacaktır.
- 1.17.2.** Newcastle hastalığında, izolasyon için alt yapısı uygun olan Enstitülerce izole edilen virüs suşları identifikasyon (tiplendirilme) için Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne gönderilecektir.
- 1.17.3.** Ölen kanatlı hayvanların rastgele çevreye atılması engellenecek, üzerine kireç dökülmek suretiyle gömülmesi sağlanacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.17.4.** Bakanlığımızca edinilen bilgilere göre newcastle hastalığına karşı aşılama yapılmasına karşın, kanatlılarda zaman zaman hastalık görülmektedir. Bu nedenle Newcastle hastalığı ile mücadelede kullanılan aşuların ülkemizde sirküle olan virus ile uygunluğu konusunda Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü tarafından bir çalışma gerçekleştirilecektir.
- 1.18. TAVUK VEBASI (AVIAN INFLUENZA-KUŞ GRİBİ) HASTALIĞI**
- 1.18.1.** Hastalıkla mücadelede “Tavuk Vebası Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği” ve Bakanlığımızca gönderilen genelge ve talimatlara göre işlem yapılacaktır.
- 1.18.2.** 04.10.2010 tarih ve 27692 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren “Kanatlı Hayvanlarda Görülen Kuş Gribi Salgını Konusunda Yapılması Gerekenler” konulu Başbakanlık Genelgesi kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile koordinasyon içerisinde bütün İl Müdürlükleri Ulusal acil eylem planı çerçevesinde kendi İl Acil Eylem Planını hazırlayacak ve gerektiğinde güncellenerek ilgili yardımcı kurumlara gönderilerek hastalık durumuna hazır olunması sağlanacaktır. Plan çerçevesinde görevlendirilen Bakanlığımız ve diğer kurum personeli mücadele ve biyogüvenlik konularında eğitilecektir.
- 1.18.3.** Kuş gribi şüpheli kanatlı hastalıkları ile ilgili duyum ve ihbarlar en geç 2 saat içinde değerlendirilecektir. İnceleme sırasında kullanılacak koruyucu kıyafet, alet – malzeme ve dezenfektanlar önceden hazırlanarak kullanıma hazır set halinde tutulacak, hastalık mücadelesinde kullanılan malzeme depoları düzenli ve her zaman ulaşılabilir durumda olacaktır.
- 1.18.4.** Kuş gribi şüpheli vakalar derhal elektronik ortamda mucadele@tarim.gov.tr adresine gönderilecek, hastalıktan şüphe edilmesi durumunda düzenli olarak bilgi notu gönderilecektir.
- 1.18.5.** Hastalık mücadelesi amacıyla kanatlı itlafında Acil Eylem Planında belirtilen metotlar kullanılacak hayvanlara eziyet edilmesi engellenecektir.
- 1.18.6.** Hastalığın görülmediği sükûnet dönemlerinde aşağıda belirtilen koruyucu tedbirlerin alınması için gerekli duyurular yapılacaktır.
- Özellikle riskli sulak alanlar çevresindeki yaklaşık 1 km. mesafeli alanda kaz, ördek gibi suda yaşamaya ihtiyaç duyan kümes hayvanlarının mutlaka kapalı alanlarda tutulması,
 - Tavuk, horoz, hindi gibi suda yaşamaya ihtiyaç duymayan kümes hayvanlarını açıkta beslemek ve dolaştırmak isteyen hayvan sahiplerinin ise hayvanlar için gezinti yeri olarak belirledikleri alanların etrafını tel ile çevirerek ve üstünü de devekuşu işletmeleri hariç olmak üzere aynı şekilde tel, ağ veya temas kesecek başka bir yapı malzemesi ile örterek kanatlıların gezinti yerlerini sınırlandırılması, böylece göçmen su kuşları ile olası temas riskinin önlenmesi,
 - Köylerde açıkta beslenen ve dolaştırılan kaz, ördek gibi suda yaşamaya ihtiyaç duyan kanatlı hayvanlar ile suda yaşamaya ihtiyaç duymayan tavuk, hindi gibi kanatlı hayvanların aynı yerlerde bulundurulmaması.
 - Ölen kanatlı hayvanların rastgele çevreye atılması engellenmesi ve üzerine kireç dökülmek suretiyle gömülmesi.
- 1.18.7.** Bakanlığımızca yürütülen projeler kapsamında Ülke genelinde “Eğiticilerin Eğitimi Seminerleri” düzenlenmiştir. Söz konusu seminerlere katılan personel aldığı eğitimi diğer personel ve Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şubesine yeni atanan

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

personeler aktaracaktır. Riskli dönemler yaklaştığında bu eğitimler tekrarlanacak, personel eğitimleri tutanak altına alınarak muhafaza edilecektir.

- 1.18.8.** İl/İlçe Müdürlüklerinde söz konusu hastalık şüphesinde veya çıkışında kullanılmak üzere tulum, çizme ve eldiven gibi tek kullanımlık koruyucu kıyafetler ile gözlük, maske ve etkin dezenfektanlar depolarda hazır ve düzenli bulundurulacaktır. İlk müdahale için gerekli olan malzemeler set halinde çanta içinde hazır tutulacaktır.
- 1.18.9.** Ticari kümeslerde hastalık yönünden klinik izleme çalışmalarına devam edilecek olup, söz konusu klinik izlemelerle ilgili olarak **(EK-10b)**' de yer alan form doldurularak her ay düzenli olarak Genel Müdürlüğümüze gönderilecektir.
- 1.18.10.** 2016 yılı içerisinde Nisan ayında Bursa'da, Temmuz ayında Erzurum'da, Eylül ayında Konya'da ve Ekim ayında Denizli'de uygun olan bir tarihte birer kez simülasyon eğitimi yapılacaktır. Eğitim tarihleri ve söz konusu eğitimlere katılım sağlayacak İl Müdürlükleri Bakanlığımızca belirlenerek yıl içerisinde bildirilecektir.

1.19. İHBARİ MECBURİ BALIK HASTALIKLARI

- 1.19.1.** İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelik ile ihbarı mecburi olan balık hastalıkları, Su Hayvanlarının Sağlık Koşulları İle Hastalıklarına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliğinde ise hastalığa duyarlı türler belirtilmiştir.
- 1.19.2.** Duyarlı tür kapsamına girmeyen balıklarda hastalık görülmesi durumunda ihbarı mecburi hastalık olarak değerlendirilmeyecek sadece izleme çalışması yapılacaktır. Bu izleme çalışması için **(EK-18 ve EK-19)**' de yer alan Balık Hastalıkları İzleme Formu iki nüsha olarak doldurularak bir nüshası Bornova Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğüne, bir nüshası da Bakanlığa gönderilecektir.
- 1.19.3.** İhbarı mecburi balık hastalığının çıkması durumunda İl Müdürlüğü Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlükleri Gıda ve Yem Şube Müdürlüklerini, Gıda ve Yem Şube Müdürlükleri de yapılacak su ürünleri sevkleri sırasında Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüklerini mutlaka bilgilendirecektir.
- 1.19.4.** İhbarı mecburi balık hastalıklarından birinin görülmesi durumunda aşağıdaki mücadele yöntemi uygulanacaktır.
- 1.19.5.** Hastalık çıkması durumunda kordon sınırları, Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Komisyonunca, enfekte çiftliğin bulunduğu su havzası veya kıyı alanında yer alan ve bulaşma ihtimali olan yerler dikkate alınarak belirlenecektir.
- 1.19.6.** Kordon konulan şüpheli alan içindeki tüm balık çiftlikleri tespit edilerek, buralardan marazi maddeler alınacak ve **(EK-18 ve EK-19)**' de yer alan Balık Hastalıkları İzleme Formu ile birlikte laboratuvara teşhis için gönderilecektir. Bu çiftliklerin, hastalığa duyarlı ve duyarlı olmayan türler yönünden balık, yumurta, larva, gamet ve yem alım ve satımı yaptığı yerlerin kayıt altına alınması sağlanacaktır. Hastalık çıkan işletmelerde Hastalık sonrası Hastalık İzleme programı, aynı su kaynağındaki işletmeler ile, balık, yumurta, larva, gamet, yem alışverişi yapılan işletmelerde ise Hastalık İzleme Programı uygulanacaktır. Bu programlar Ulusal Referans Laboratuvarı tarafından hazırlanacak ve Genel Müdürlük onayı ile yapılacaktır.
- 1.19.7.** Özel ve resmi kurum ve kuruluşlar tarafından ihbarı mecburi bir balık hastalığı teşhis edildiğinde teyit edilmesi ve izolatin muhafaza altına alınması için Ulusal Referans Laboratuvarına örnek/izolat gönderilecektir.
- 1.19.8.** İhbarı mecburi balık hastalıklarının bölgesel/ ülkesel durumunun belirlenmesi için Ulusal Referans Laboratuvarı tarafından bölgesel/ ülkesel tarama çalışmaları programlanacak ve Genel Müdürlük onayı ile uygulanacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.19.9.** Hastalık çıkan çiftliğin giriş çıkışlarında dezenfeksiyonu sağlayacak bir donanım bulundurulması sağlanacaktır.
- 1.19.10. Öncelikli olarak, yenilebilecek büyüklükte olan ve hastalığın klinik belirtilerini göstermeyen balıklar iç organları çıkartıldıktan sonra kontrollü olarak tüketime sunulacaktır.** Bu işlem için işletmenin bulunduğu yerde uygun tesis bulunmaması halinde balıkların uygun bir işleme tesisine şartlı ve kontrol altında çevreyi bulaştırmayacak şekilde nakledilmesi sağlanacaktır. Tüketilmeyecek olan balıklar ile yumurtalar ve işlem artığı iç organlar çukura gömme yöntemi veya imha fırınlarında yakılarak imha edilecektir.
- 1.19.11.** Hasta balıklar, yumurtalar ve gametler mutlaka geri çekilerek öldürülecek ve ölü balıklarla beraber çukura gömme veya imha fırınlarında yakılarak imha edilecektir. Balıkların porsiyonluk duruma gelmeleri için kısa bir zaman gerektiğinde ve karantina önlemlerinin uzatılmasında sakınca görülmediği durumlarda balıkların ticari boyutlara erişene kadar büyütülmelerine izin verilir.
- 1.19.12.** Karasal çiftlikte havuzlarda bulunan tüm balıklar boşaltıldıktan sonra (imha, porsiyon büyüklüğündekilerin tüketime sunulması v.s.) havuzdaki suda dezenfekte edilerek boşaltılır. Havuzlar temizlenir ve uygun dezenfektanla, Örneğin ;
- % 3 lük Formalin ile en az 5 dakika
 - % 2 lik NaOH ile en az 10 dakika
 - % 1 lik Virkon ile en az 1 dakika havuzlar dezenfekte edilir, kurutulur ve yıkanır.
- 1.19.13.** Havuzların yanı sıra tüm alet, ekipmanlarda (tanklar, giysiler vb) dezenfekte edilir. Çiftlik dışına hiçbir şekilde alet-ekipman, yem, balık, yumurta ve gamet çıkarılmayacaktır.
- 1.19.14.** Hastalığın epizootik araştırması yapılacak ve özellikle yemin de kaynağı araştırılacaktır.
- 1.19.15.** Hastalık çıkan işletmeden son 3 yıl içerisinde balık, yumurta veya gamet dağıtılan yerlerin isim ve adresleri tespit edilerek Bakanlık ve ilgili İl/İlçe Müdürlüklerine durum bildirilir.
- 1.19.16.** Aynı su kaynağı üzerinde bulunan diğer çiftliklere giren su, giriş yerinde dezenfekte edilir.
- 1.19.17.** Üretim çiftliklerinde ve tesislerde hastalık sebebiyle alınan karantina tedbirleri son imhadan 30 gün sonra, Bakteriyel böbrek hastalığı ise istisna olarak 60 gün sonra dezenfeksiyon yapılarak kaldırılır. Doğal yataklarda ise son iki yıl yapılan hastalık izleme sonuçlarının negatif olmasından sonra karantina tedbirleri kaldırılır.
- 1.19.18.** İşletmelere aşağıda belirtilen hususlar önerilmelidir.
- a) Yeni konulacak yumurtalar iodofor (0.1 ppm iodin) ile 1 dakika muamele edilir. 3-5 dakika temiz deniz suyu ile yıkanıp dezenfekte edilmiş tanklara aktarılır. Yeni balık popülasyonu oluşturulurken alınacak balıkların veya yumurtaların alındığı işletmenin viral enfeksiyonlardan ari olduğunu gösteren raporları bulunmalıdır.
 - b) Enfeksiyon etkeninin yok edilmesi ve daha sonraki salgınların önlenmesi için tesislerde UV rays UV-C (254 nm)'lik dezenfeksiyon sistemlerinin veya filtrasyon sistemlerinin kurularak suyun havuzlara gitmeden önce bunlardan geçirilmesi gereklidir.
 - c) Isıl işlem görmüş yem kullanılmalıdır (VHS virusu 50 °C'de 10 dakikada, IPN virusu 80° C'de 10 dakikada inaktive olur).
- 1.19.19.** İhbarı Mecburi olmayan ancak ülkemiz için ekonomik ve ticari öneme sahip Diplostomiosis, tüberkülozis, Enfeksiyöz Pankreatik Nekrozis ve Viral Nervöz Nekrozis hastalıklarından şüpheli olgulardan mutlaka teşhis için laboratuvara örnek gönderilecektir. Bu hastalıklar yönünden Ulusal Referans Laboratuvar tarafından

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

bölgesel/ ülkesel tarama çalışmaları programlanacak ve Genel Müdürlük onayı ile uygulanacaktır.

1.20. ÇİFT KABUKLU YUMUŞAKÇA VE KABUKLU HASTALIKLARI

- 1.20.1.** İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelik ile ihbarı mecburi olan Çift kabuklu yumuşakça hastalıkları, Su Hayvanlarının Sağlık Koşulları İle Hastalıklarına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliğinde ise hastalığa duyarlı türler belirtilmiştir.
- 1.20.2.** Çift Kabuklu yumuşakça veya kabuklularda herhangi bir anormal ölüm görülmesi durumunda, yetiştiriciler veya bu tür gözlemlerde bulunan herhangi bir kişi tarafından mümkün olan en kısa sürede İl/İlçe Tarım Müdürlüğüne ihbarda bulunulacaktır.
- 1.20.3.** Anormal ölüm görülen çift kabuklu yumuşakça ve kabuklulardan numuneler alınarak laboratuvara marazi madde gönderilecektir. Laboratuvar sonuçları gelene kadar geçici kordon konulacak ve kordon altındaki bölgeden hiçbir yumuşakça veya kabuklu çıkarılmayacaktır.
- 1.20.4.** Çift kabuklu yumuşakça ve kabuklu işletmelerinde teşhis laboratuvarları tarafından tespit edilen pozitif örneklerin, teyit amacıyla ulusal referans laboratuvar olan Bornova Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğüne gönderilmelidir.
- 1.20.5.** Laboratuvar sonucuna göre ihbarı mecburi bir çift kabuklu yumuşakça veya kabuklu hastalığı tespit edilmesi durumunda aşağıdaki mücadele yöntemi uygulanacaktır.
- Önce bir epidemiyolojik araştırma yapılarak bulaş yolları ve bulaşma kaynakları tespit edilecek ve buralarda da gerekli tedbirler alınacaktır.
 - Hastalığın klinik belirtisini gösteren hayvanlar öldürülerek imha edilecektir.
 - Hastalığın klinik belirtisini göstermeyen hayvanlar ise insan tüketimine sunulabilecektir.
 - Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Komisyonu tarafından aynı hastalıkla enfekte olmuş başka çiftlikler, yetiştirme alanları veya hasat edilmiş doğal yataklara hayvanların hareketine izin verilebilir.
 - Üretim çiftliklerinde ve tesislerde, hayvanlar imha edildikten ve piyasaya arz edildikten sonra gerekli temizlik ve kimyasal maddelerle dezenfeksiyon yapılacaktır.
 - Üretim çiftliklerinde ve tesislerde hastalık sebebiyle alınan karantina tedbirleri son imhadan 30 gün sonra, dezenfeksiyon yapılarak kaldırılır. Doğal yataklarda ise son iki yıl yapılan hastalık izleme sonuçlarının negatif olmasından sonra karantina tedbirleri kaldırılır.
 - Çift Kabuklu Yumuşakça Hastalıkları ile ilgili olarak 2016 yılında, duyarlı türleri kapsayan Bakanlığımızca onaylanmış ve onaylanacak üretim alanlarında hastalıkların epidemiyolojisine uygun dönem ve sürelerde izleme çalışmaları yapılacaktır. İzleme programı ile ilgili Çift Kabuklu Yumuşakça Hastalıkları İzleme Programı Bilgi Formu (**EK-21**), Çift Kabuklu Yumuşakçalarda Hastalık/Anormal Ölümler Bilgi Formu (**EK-22**) ve Yumuşakça Örneklerinin Paketlenmesi (**EK-23**) ekte belirtilmiştir. İzleme programı ile ilgili diğer detaylar daha sonra bildirilecektir.
 - Hastalık çıkan üretim çiftlikleri ve işletmelerde deniz suyunun dezenfeksiyonu amacıyla klorin ve ozon kullanılabilir. Klorin olarak çamaşır suyu (sodium hypochloride) uygulanır. Ancak klorinli deniz suyunun çevreye zararlı etkilerinden dolayı işletmeden çıkarılmadan önce karbon filtresinden geçirilerek ya da sodyum veya potasyum thiosülfat ile muamele ederek nötralize edilmesi gereklidir. Tüm

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

boru ve tanklar litreye 50 mg klorin (milyonda 50 kısım) veya litreye 00.8-1.0 mg ozon ile en az 30 dakika muamele edilir. Tank yüzeyleri ve borular hava ya da ısı ile kurutulmasını takiben iodoformlar da litreye 200-250 mg iodeine ihtiva edecek şekilde en az 10 dakika uygulanabilir. Ekipman ve ayakların dezenfeksiyonu amacıyla aynı şekilde klorin, iodoformlar ve sodyum hidroksit kullanılabilir.

1.21. ARILARIN AMERİKAN YAVRU ÇÜRÜKLÜĞÜ

- 1.21.1. Hastalığın seyri ve dağılımının tespiti için sevk işlemleri veya destekleme kontrolleri esnasında kovanlar kontrol edilerek hastalık yönünden muayeneden geçirilecektir.
- 1.21.2. Hastalığın tespit edildiği işletmelerde Bal Arılarının Amerikan Yavru Çürüklüğü Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği hükümleri uygulanacaktır.

1.22. KÜÇÜK KOVAN KURDU (AETHINA TUMIDA)

- 1.22.1. Larvaları bal veya polen depolu peteğin içerisinden tünel kazarak peteğe zarar veren veya bunları yok eden, bala dışkı bırakan, balın rengini değiştiren ve balda mayalanmaya ve köpüklenmeye yol açan bir böcektir. Söz konusu semptomların görüldüğü kovanlar hastalık yönünden incelemeye alınacaktır. Hastalığın görülmesi durumunda 21.12.2011 tarih ve 28149 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren "Bal Arılarının Küçük Kovan Kurdu ile Tropileaps Akarı Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği" hükümlerine titizlikle uyulacaktır. Kovan hareketleri ve etkenle bulaşık ekipman kullanımı hastalığın yayılmasına neden olduğundan hastalık görülen işletmede kovan hareketleri ile bulaşık materyalin hareketleri kısıtlanacaktır.
- 1.22.2. Hastalığın seyri ve dağılımının tespiti için sevk işlemleri veya destekleme kontrolleri esnasında kovanlar kontrol edilerek hastalık yönünden muayeneden geçirilecektir.
- 1.22.3. Hastalık tespit edilen arıcılık işletmesinde bulunan ısıya dayanıksız malzemeler ve kovanın tamamı arılıktan uzak bir yerde kazılan bir çukurda yakılarak imha edilir. Isıya dayanıklı kovanın gövde, kapak ve dip tahtası ile işletmede kullanılan her türlü malzeme, yüzeyler iyice kazındıktan sonra pürmüzle yakılarak kullanılmasına izin verilir.

1.23. TROPILAEELAPS AKARI (TROPILAEELAPS MITE)

- 1.23.1. Arıları etkileyen bir parazit olan Tropilaelaps akarı uzunluğu 1 mm' ye kadar uzanan kırmızı kahverengi bir akardır. Tropilaelaps akarlarının istila ettiği kolonilerde, Varroa hastalığına benzer hasarlar görülür. Yavru arılarda yüksek mortalite düzeyleri, düzensiz veya zayıf yavrulama, delikli kapsüller ve yetişkin arıların beklenen yaşam ömründe azalma görülebilir. Şiddetli istilalarda ölü yavru sayısı fark edilebilir koku yayacak kadar artabilir. Söz konusu semptomların görüldüğü kovanlar hastalık yönünden incelemeye alınacaktır. Hastalığın görülmesi durumunda 21.12.2011 tarih ve 28149 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren "Bal Arılarının Küçük Kovan Kurdu ile Tropileaps Akarı Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği" hükümlerine titizlikle uyulacaktır. Kovan hareketleri hastalık görülen işletmede kısıtlanacaktır.
- 1.23.2. Hastalığın seyri ve dağılımının tespiti için sevk işlemleri veya destekleme kontrolleri esnasında kovanlar kontrol edilerek hastalık yönünden muayeneden geçirilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.23.3.** Hastalık tespit edilen arıcılık işletmesinde bulunan ısıya dayanıksız malzemeler ve kovanın tamamı arılıktan uzak bir yerde kazılan bir çukurda yakılarak imha edilir. Isıya dayanıklı kovanın gövde, kapak ve dip tahtası ile işletmede kullanılan her türlü malzeme, yüzeyler iyice kazındıktan sonra pürmüzle yakılarak kullanılmasına izin verilir.

2. İHBARI MECBURİ OLMAYAN BAZI HASTALIKLAR

2.1. VARROASIS

- 2.1.1.** Varroa hastalığı arı yetiştiricilerini büyük ekonomik kayıplara uğratan hastalıklardan biridir. Yetiştiricilere hastalık hakkında bilgi verilerek, hastalık ile mücadelede asıl önemli noktanın bilinçli bir arıcılık olduğu anlatılacak ve gerekli bilgilendirmeler yapılacaktır.
- 2.1.2.** Yetiştiricilerin arı sağlığında ruhsatsız ve veteriner hekimlerin kontrolü dışında etiket dışı ilaç kullandıkları veya ilaçları uygun zamanda kullanmadıkları bunun sonucunda da arı ürünlerinde kalıntı problemleri oluştuğu bilinmektedir. Yetiştiricilerle yaygın bir şekilde temas kurularak hastalıkların; doğru ilaçların doğru zamanda kullanılması ile önlenebileceği hatırlatılacaktır.
- 2.1.3.** Varroa ile mücadele için fiziksel, kimyasal, biyolojik ve hatta genetik yöntemler denenmekle birlikte en çok kimyasal yolla mücadele edilmektedir. Kimyasal yolla yapılan mücadele bazen yanlış uygulamalar sonucu arı akarları yanında kendisi de bir akar olan arıya da zarar vermektedir. Mücadelede kullanılması gereken ilaçlar, uygun dozları ve zamanı konusunda yetiştiricilere yapılacak eğitim çalışmalarına önem verilmelidir. Eğitimlerde akarlarda oluşabilecek dirençlilikten dolayı münavebeli ilaç kullanımının önemine dikkat çekilmelidir.

2.2. SCHMALLEMBERG HASTALIĞI

- 2.2.1.** Hastalık ilk olarak Kasım 2011 de Almanya'da tespit edilmiş, daha sonra Hollanda, Fransa ve Belçika'da yoğun olmak üzere İngiltere, Lüksemburg ve İtalya'da da görülmüştür.
- 2.2.2.** Schmalleberg virüsü, Akabane virüs gibi Bunyaviridae ailesinden bir virus olup, culicoides türü sinekler aracılığı ile hayvandan hayvana bulaştırılmaktadır. Virüsün insanlara geçebileceği ile ilgili bir bilgi henüz tespit edilmemiştir.
- 2.2.3.** Yapılan çalışmalarda enfeksiyona yakalanan gebe koyunlarda 28-36 günler, sığırdan ise 75-110 günler arasında fõtusta enfeksiyon oluşturduğu ve genellikle anomalilere/abortlara sebep olduğu tespit edilmiştir.
- 2.2.4.** Schmalleberg virusu ile enfekte olmuş sığır ve koyunlar, boynu ve eklemleri yamuk, kafatasının içi su toplamış (hidrosefali) kuzu ve buzağılar doğurmakta ya da ölü doğum yapmaktadır. Bazı kuzu ve buzağılar ise doğduktan hemen sonra ölmektedir. Hastalık koyunlar gibi keçilere de bulaşabilmekte ve oğlaklarda da aynı problemler gözlenmektedir.
- 2.2.5.** Schmalleberg virüsü ile enfekte olmuş sığırlarda ishal, süt azalması ve ateş gibi genel semptomlar görülmekte, koyunlar da ise hiçbir belirti görülmemektedir.
- 2.2.6.** Schmalleberg virüsünün Ülkemizde yayılmasının önlenmesi için öncelikle virüsün tespit edildiği ülkelerden ithal edilmiş hayvanların doğum sonuçları izlenmeli ve yukarıda

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

açıklanan semptomların görülmesi durumunda alınan numuneler Schmallerberg virüsü yönünden de incelenmeli, bugün itibarı ile de hastalıkla mücadelede, sivrisineklerle mücadelenin dışında bir yöntem bulunmadığı dikkate alınarak, sivrisineklerle mücadele edilmelidir.

- 2.2.7.** Enstitü Müdürlüklerine gelen atık materyaller schmallerberg virüsü yönünden analiz edilecek olup, söz konusu analiz sonuçları Genel Müdürlüğümüze bildirilecektir.

2.3. ÜÇ GÜN HASTALIĞI

- 2.3.1.** Dünya'da genellikle Avustralya ve Afrika'da görülen, sokucu sineklerle nakledilen ve viral bir hastalık olan Üç Gün Hastalığı, ülkemizde de Güney ve Güneydoğu illerimizde, sineklerin yoğun olduğu aylarda, sıcak ve nemli havalarda olmak üzere, 2-4 yıl aralıklarla görülmektedir. Hastalığın inkubasyon süresi 2-4 gün arasında değişmekte ve ani gelişen şiddetli bir ateşle ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında göz ve burun akıntısı, solunum güçlüğü ve süt veriminde ani düşme de görülmektedir. Kondisyonu iyi ve yüksek süt verimi olan inekler hastalıktan daha çok etkilenirler. Hasta hayvanın akciğerlerinde ve lenf bezlerinde ödem oluşur. Normal şartlarda hastalığın mortalitesi %2-3 olmakla birlikte, sekonder enfeksiyonlarla (Anaplasmosis vb.) birlikte seyretmesi durumunda bu oran % 30'lara çıkmaktadır.
- 2.3.2.** Yapılan çalışmalar sonucunda 2016 yılının Üç Gün Hastalığı yönünden riskli bir yıl olması beklenmektedir. Hastalık genellikle Temmuz ve Ağustos aylarında görülmektedir.
- 2.3.3.** **Hastalıkla mücadelede en önemli faktör vektörlerle mücadeledir. Koruyucu amaçlı olarak riskli zaman diliminde hayvanların vektörlerle temasının asgari düzeye indirilmesi, sinek mücadelesi için belediyeler ile işbirliği sağlanması gerekmektedir.** Vektör mücadelesi amacıyla, su birikintileri ve bataklıkların ekosisteme zarar vermeyen fakat güçlü larvasidal etkili ürünlerle uygun aralıklarla ilaçlanmasının sağlanması amacıyla mahalli idareler ile işbirliği yapılmalıdır.
- 2.3.4.** Hayvanları bireysel olarak ilaçlamanın önemi yetiştiriciye eğitimlerle anlatılacak, etkin vektör kontrolü için hayvanlara endectositler veya klasik insektisitler uygulanması teşvik edilecektir.
- 2.3.5.** Sineklerin aktif olduğu dönemlerde duyarlı hayvanlarda klinik izleme yapılacak, hastalık şüpheli her olgudan ilgili Enstitülere marazi madde gönderilecek, resmi veteriner hekimler ile birlikte serbest veteriner hekimlerin de vektörel hastalıklar yönünden gerekli dikkat ve özeni göstermeleri için bilgilendirilecektir.
- 2.3.6.** Hastalığın genellikle görüldüğü Avustralya'da, üretilen bir aşısı bulunmasına rağmen, söz konusu ülkede genel bir aşılama programı uygulanmamakla, yetiştiricilere yüksek verimli damızlıkların aşılama tavsiye edilmektedir. Bakanlığımız aşılama programında da hastalıkla mücadele kapsamında, aşı uygulanması yer almamakla birlikte, yetiştiricilerin isteğine bağlı olarak uygulanmak üzere, aşı ithalatı yapabilecek firmalar, 2016 yılı hastalık riski konusunda bilgilendirilerek, aşı ithalatı için yönlendirilecektir.
- 2.3.7.** Üç Gün hastalığından şüpheli olgulardan ilgili Enstitülere marazi madde gönderilecek, resmi ve serbest veteriner hekimler Üç Gün Hastalığı yönünden gerekli dikkat ve özeni gösterecektir.
- 2.3.8.** Adana Veteriner Kontrol Enstitü Müdürlüğü, hastalığın izlenmesi amacı ile bölgede aktif olarak çalışmalarına devam edecek, gelişmelerle ilgili her 3 ayda bir Genel Müdürlüğe rapor gönderecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

2.4. KIRIM-KONGO KANAMALI ATEŞİ

- 2.4.1.** Kırım Kongo Kanamalı Ateşi hastalığı bir hayvan hastalığı değildir. Hastalık etkeni hayvanlarda bulunmakla birlikte herhangi bir semptomla sebep olmamaktadır. Hastalık etkenini taşıyan kenelerin insanla teması durumunda, insanlarda hastalık görülmektedir.
- 2.4.2.** İl Müdürlükleri ihtiyaç halinde mahalli kaynakları kullanarak ilaç alımı yapacak ve mücadele çalışmalarına katılacaktır. Bu kapsamda üreticilere yönelik olarak gerek barınak ve gerekse hayvanlarda alınacak önlemler konusunda bilgilendirme çalışmaları sürdürülecek, ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon ve işbirliği artırılacaktır.
- 2.4.3.** Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi Hastalığı görülen yörelerden toplanan başta Hyalomma marginatum marginatum olmak üzere, Hyalomma excavatum, Rhipicephalus bursa, Boophilus annulatus, Dermacentor marginatus gibi bazı kene türleri hastalığın vektörü olarak tespit edilmiştir. Bu amaçla;
- Özellikle dağlık, ormanlık alanlarda hastalığın yaygın olduğu göz önünde bulundurularak çiftlik hayvanları, kene kaynağı olabilecek diğer yabani hayvanlardan (yaban tavşanı, kirpi, domuz, deve kuşu ve bazı kuşlar) uzak tutulmalıdır.
 - Hastalığın görüldüğü illerde, kene mücadelesiyle ilgili eğitim çalışmalarına önem verilerek, kenelerin yaşam koşullarının bozulması gibi ilaçlama harici önlemler de anlatılmalıdır (barınaklarda bulunan yarık ve çatlakların sıvanması, barınakların badana edilmesi v.b). Ayrıca ilaçlama, hayvan veya insan üzerinden kenenin nasıl ayrılacağı v.b konularda demonstratif çalışmalar yapılmalıdır.
 - Hayvanların ilaçlanmasında kenelerin aktif oldukları dönemde (yörelere göre değişmekle birlikte Mart-Ekim ayları arası) periyodik olarak ilaçlamalar yapılmalıdır. Diğer dönemlerde de periyodik olarak kene kontrolleri ve buna bağlı ilaçlamalar yapılmalıdır. Mücadele çalışmalarına mahalli idarelerin ve yerel yönetimlerin katılımı sağlanmalıdır. Mümkün olduğu ölçüde bu ilaçların uzun etkili olanları tercih edilmelidir.
 - **İlaçlama yapanlar eldiven, koruyucu kıyafet, temizlik ve dezenfeksiyon gibi kişisel korunma önlemi almalıdır.**
 - Yapışan keneler kesinlikle ezilmeden ve kenenin ağız kısmı koparılmadan (bir pensle sağa sola oynatarak, çivi çıkarır gibi) alınmalıdır.
 - Isırılan kişinin iki hafta süreyle ateş ve diğer belirtiler yönünden takip edilmesi gerekmektedir. (ateşin 38,5 °C veya üzerinde olması halinde acilen tam teşekküllü hastaneye başvurulmalıdır)
 - Barınaklar için yerde ve duvarlarda uzun süre kalabilecek akarisitler buharlaşma etkisi de dikkate alınarak püskürtme-pulverizasyon şeklinde kullanılmalıdır. Mümkün olduğu ölçüde bu ilaçların uzun etkili olanları tercih edilmeli, ilaçlamalar yapılırken kene aktivasyonu, birbirini izleyen periyotlarda farklı ilaçların kullanılması gibi durumlar da gözetilmelidir.
 - Hayvanların mümkün mertebe kapalı alanlara alınarak ilaçlanması ve ilaçlamadan sonra bir-iki saat bekletilmesi gerekmektedir.
 - İlaçlama çalışmaları kampanya tarzında yürütülmeli ve çalışmalar doğrudan İl Müdürlüklerince koordine edilmelidir.
 - Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüklerince İl Müdürlüklerinde görevli Veteriner Hekim, Mühendis, Tekniker, Teknisyen, Biyolog,

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Tarım Danışmanı, Sözleşmeli personel vb tüm personele yönelik eğitim toplantısı yapılarak mücadelenin ayrıntıları ile kişisel korunma önlemlerinin anlatılmalıdır.

- İhtiyaç halinde illerde diğer kurum ve sivil toplum kuruluşlarından destek alınması, başta araç olmak üzere alet-malzeme ve diğer konularda İl Özel İdarelerinden destek alınması gerekmektedir.
- İlaçlamanın ilacın prospektüsüne uygun olarak yapılmasının sağlanması ve gereksiz ilaç kullanımının engellenmesi, sığırların 4 hafta sonra yeniden ilaçlanmasının ihmal edilmemesi gereklidir.
- Gerek mücadele öncesi ve gerekse mücadele esnasında bilinçlendirme ve bilgilendirme çalışmalarında yerel radyo ve televizyonlardan yararlanılması, panik yaratmayan, güven duyulan ve tutarlı açıklamaların yapılarak halkın aydınlatılması gerekmektedir.

T- HAYVAN REFAHI

1. Hayvan sağlığı ile birlikte ele alınan hayvan refahı konusuna özel önem verilecektir.
2. Hayvanlarda acı ve ıstırap, yara bere, stres ve korkuya neden olacak hiçbir müdahaleye izin verilmeyecektir.
3. Gerek çiftlik hayvanlarının bakımı, beslenmesi, nakliyesi ve kesimi esnasında gerekse deneysel ve diğer bilimsel amaçlar için hayvan kullanımında eziyetten uzak ve minimum düzeyde heyecan, acı ve ızdırap duymalarını sağlayacak düzenlemelerin yapılması için eğitim ve yayım çalışmaları sürdürülecektir.
4. Salgın ve zoonoz hastalıkların kontrolü ve eradikasyonu nedeniyle yapılacak zorunlu itlaf işlemlerinde kamuoyu duyarlılığı dikkate alınarak önlem alınacaktır.
5. İtlaf edilmesi gereken hayvanların imhasında sağlık ve sanitasyon tedbirleri aksatılmayacak ve çevrenin korunmasına özen gösterilecektir.
6. Damızlık broiler ve yumurtacı işletmeler yetiştirme ya da üretim kümeslerinin kapasitesi 39 kg/m² üzerinden değerlendirilerek belirlenecektir.
7. Ticari yumurtacı kanatlı işletmelerine yarka yetiştiren işletmelerin kümes kapasitesi 33 kg/m² üzerinden değerlendirilerek belirlenecektir. Ancak işletme sahibi veya bakıcısı 33 kg/m² canlı ağırlıktan daha yüksek bir sürü kapasitesi kullanmak istediğine dair talepte bulunur ve aşağıdaki şartları sağlar ise;
 - a) Dış mekan sıcaklığı gölgede 30 °C dereceyi aştığı zamanlarda iç mekan sıcaklığı dış mekan sıcaklığını 3 °C dereceden daha fazla aşmaması, dış mekan sıcaklığı 10 °C derecenin altında düştüğünde 48 saat içerisinde ölçülen kümes içi ortalama bağıl nem oranı 70%'i aşmaması,
 - b) Tavukların işgal ettiği alanın boyutları da dahil olmak üzere kümes planını, yerleştirildikleri yerlerde dahil olmak üzere havalandırma ve varsa soğutma ve ısıtma sistemleri, yem ve su sistemleri ve bunların yerleri, hayvanların sağlık ve refahı için gerekli olan otomatik veya mekanik ekipmanların herhangi birinde bir arıza olması durumunda devreye girecek alarm sistemleri veya yedek sistemleri açıklayan dökümanları,vermesi ve denetimlerde göstermek üzere hazır bulundurması ve gerektiğinde güncellemeleri zamanında yapması durumunda sürü yoğunluğu için 39 kg/m² ye izin verilir.

Bu çerçevede 09.12.2005 tarih ve 2005/74 sayılı Genelge ile 26 Ocak 2015 tarih ve 2015/04 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmış olup, yukarıda açıklanan prensipler çerçevesinde

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

2016 yılı mücadele programının merkez ve taşra kurumlarımızda salgın, bulaşıcı ve paraziter hastalıklarla mücadele hizmetlerini fiilen yürütmekte olan tüm yönetici, veteriner hekim ve yardımcı sağlık personeli ile diğer görevliler tarafından aksatılmadan titizlikle uygulanması, genelge kapsamında illerde hizmet veren serbest veteriner hekimlerin eğitilmesi, uygulamalar esnasında hızlı haberleşme, çabuk ve güvenilir teşhis, zamanında müdahale, entegre gıda güvenirliliği yaklaşımı konusunda daha etkin görev alınması ve AB uyum sürecinde sürekli yenilenen mevzuat ve uygulamaların takip edilmesi, daha etkin kontrol ve denetim yapılması, bu genelgenin İl Müdürlüklerindeki ilgili tüm personele imza karşılığı tebliğ edilmesi, aynı zamanda ilgili kurum ve kuruluşlara duyurulması, gerekli koordinasyonunun sağlanması ve yenisi yayınlanıncaya kadar uygulamanın bu doğrultuda yapılması, hususlarında gereğini önemle arz/rica ederim.

Muharrem SELÇUK
Bakan a.
Genel Müdür Vekili

DAĞITIM:

Gereği:

81 İl Valiliğine (İl Müdürlüğü),
Strateji Geliştirme Başkanlığına,
Hayvancılık Genel Müdürlüğüne,
Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğüne,
Balıkçılık ve Su Ürün. Genel Müdürlüğüne,
Tarımsal Arş. ve Pol. Genel Müdürlüğüne,
Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne,
Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne,
Personel Genel Müdürlüğüne,
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müd.ne
Destek Hizmetleri Daire Başkanlığına,
Eğitim Yayım ve Yayınlar Dairesi Bşk.na
Tarım ve Kırsal Kal. Dest. Kur. Bşk.na
Vet. Kont. Mrk. Arş. Ens. Müd.ne
7 VKEM'ne,
Şap Enstitüsü Müdürlüğüne,
Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğüne
Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğüne,
Veteriner Fakültesi Dekanlıklarına,
Türk Vet. Hek. Birliği Merkez Konseyine,
Bölge Veteriner Hekim Odalarına,

Bilgi:

Genelkurmay Başkanlığına,
İçişleri Bakanlığına,
Sağlık Bakanlığına,
Orman ve Su İşleri Bakanlığına,
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına,
Hukuk Müşavirliğine,
Yüksek Komiserler Kurulu Başkanlığına,
Türkiye Jokey Kulübü Başkanlığına,
Tarım Kredi Koop. Mer. Birliğine,
BESD-BİR,
Türkiye Yum.Ürt. Birliğine,
Türkiye Yem San. Birliğine,
TOBB,
TZOB,
SETBİR,
SÜTBİR,
ET-BİR,
VISAD,
Türkiye Dam. Sığır Yet. Mer. Birliğine,
Türkiye Dam. Manda Yet. Mer. Birliğine,
Türkiye Dam. Koyun-Keçi Yet.Mer.Birliğine,
Türkiye Arı Yet. Merk. Birliğine,
Türkiye Bal Üreticileri Mer. Birliğine,
Türkiye Kasaplar Federasyonuna
Türkiye Kırmızı Et Üreticileri Mer. Birliğine
TESK
ASÜD

..../..../2016 Veteriner Hekim

: Ali ŞİMŞEK

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIğI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

.../.../2016 Veteriner Hekim : Halil BAŞARAN
.../.../2016 Çalışma Grup Sorumlusu : Cihangir Gültekin GÜMÜŞTEPE
.../.../2016 Çalışma Grup Sorumlusu : Ahmet ERCAN
.../.../2016 Daire Başkanı : Dr.Özhan TÜRKYILMAZ
.../.../2016 Genel Müdür Yardımcısı : Dr.Süleyman ASLAN